

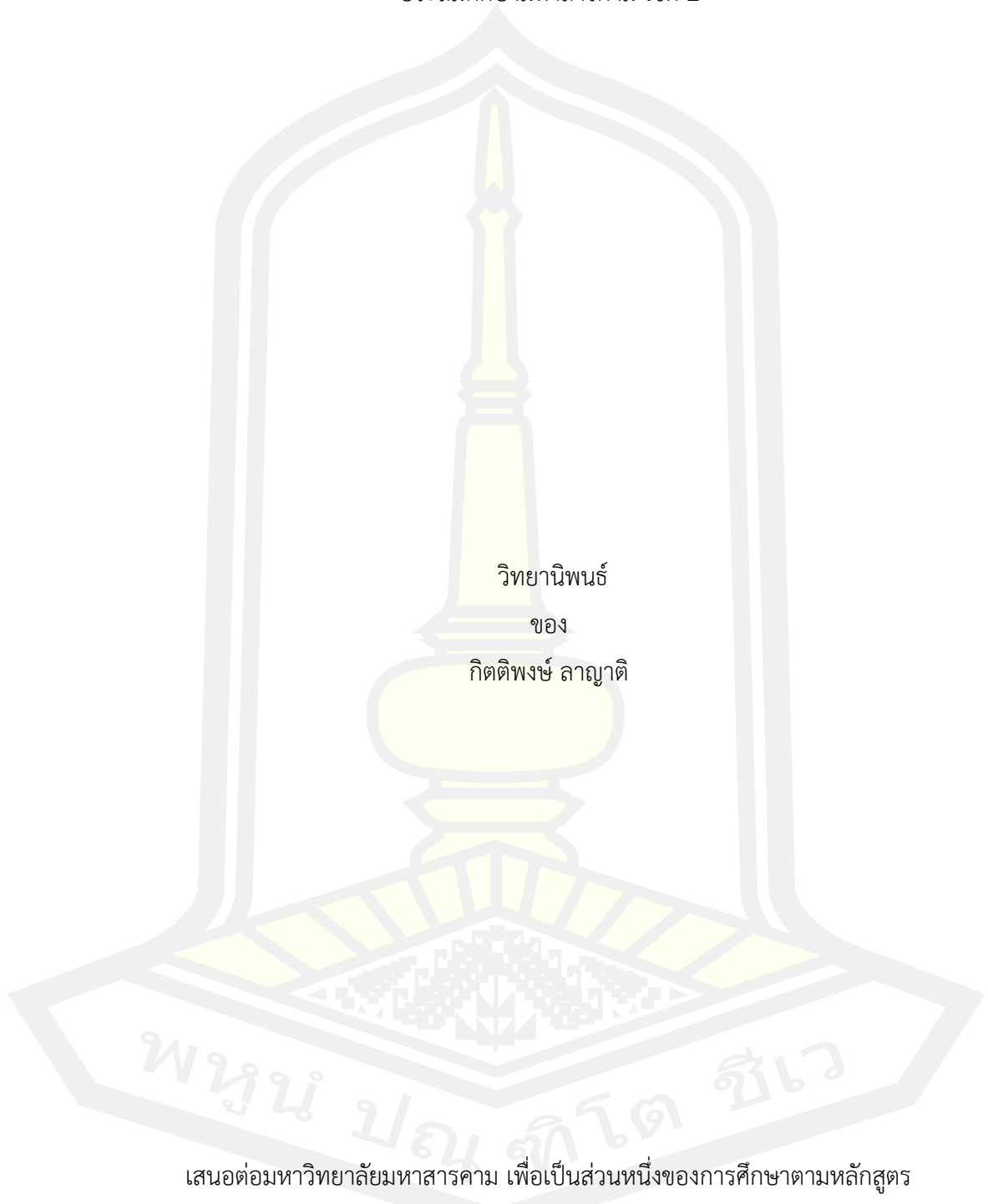
แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

วิทยานิพนธ์
ของ
กิตติพงษ์ ลาญาติ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
เมษายน 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

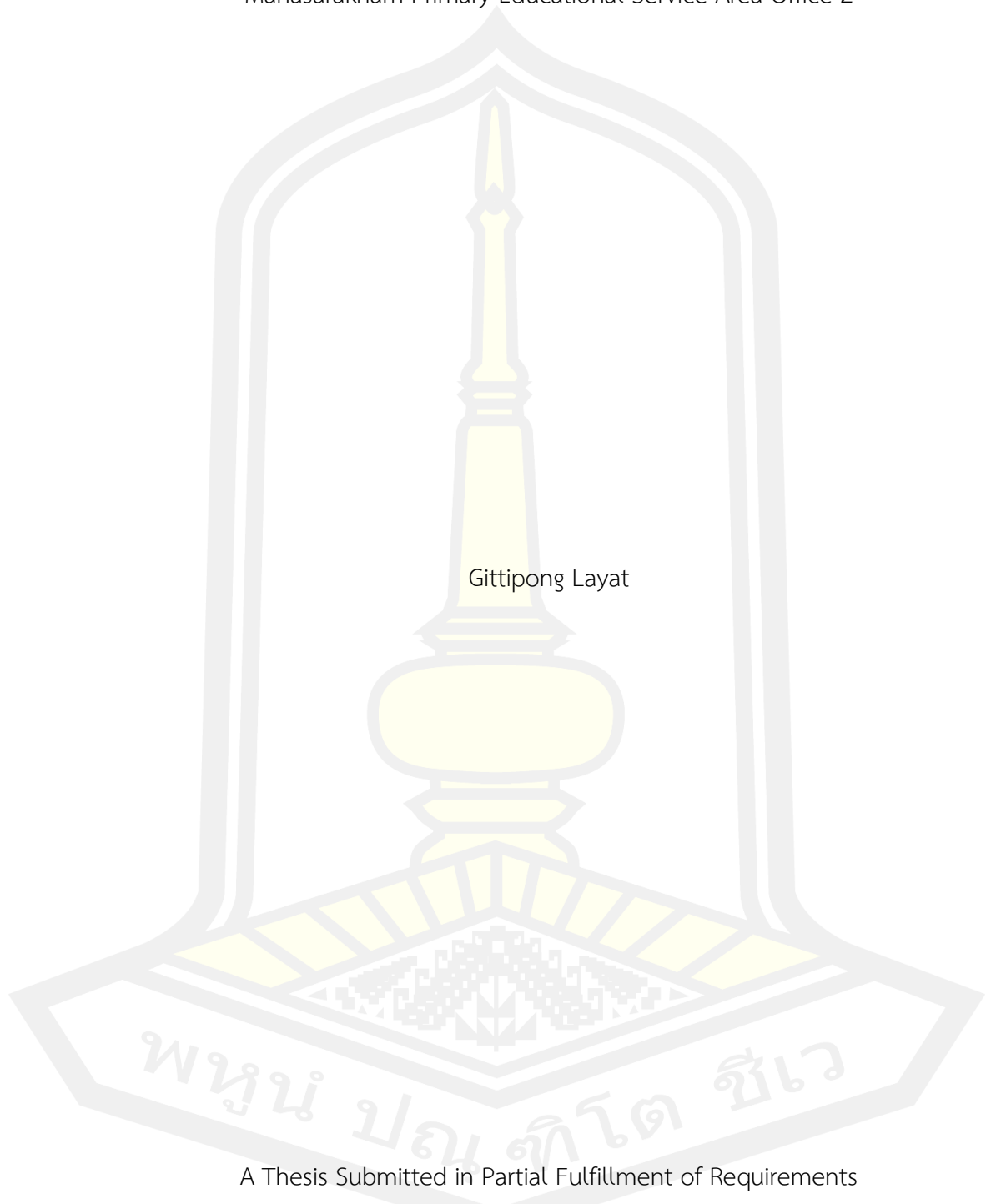
แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
เมษายน 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Guidelines of School Based Management for Educational Institutes of
Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 2

Gittipong Layat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

April 2022

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายกิตติพงษ์ ลาญาติ แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. กาญจน์ เรืองมนตรี)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. สีนระวา คามดิษฐ์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. อำนาจ ชนวงค์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2		
ผู้วิจัย	กิตติพงษ์ ลาญาติ		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจน์ เรืองมนตรี		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนาแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 420 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางจี้ชี และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาด้านแบบ จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ ระยะที่ 2 แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index)

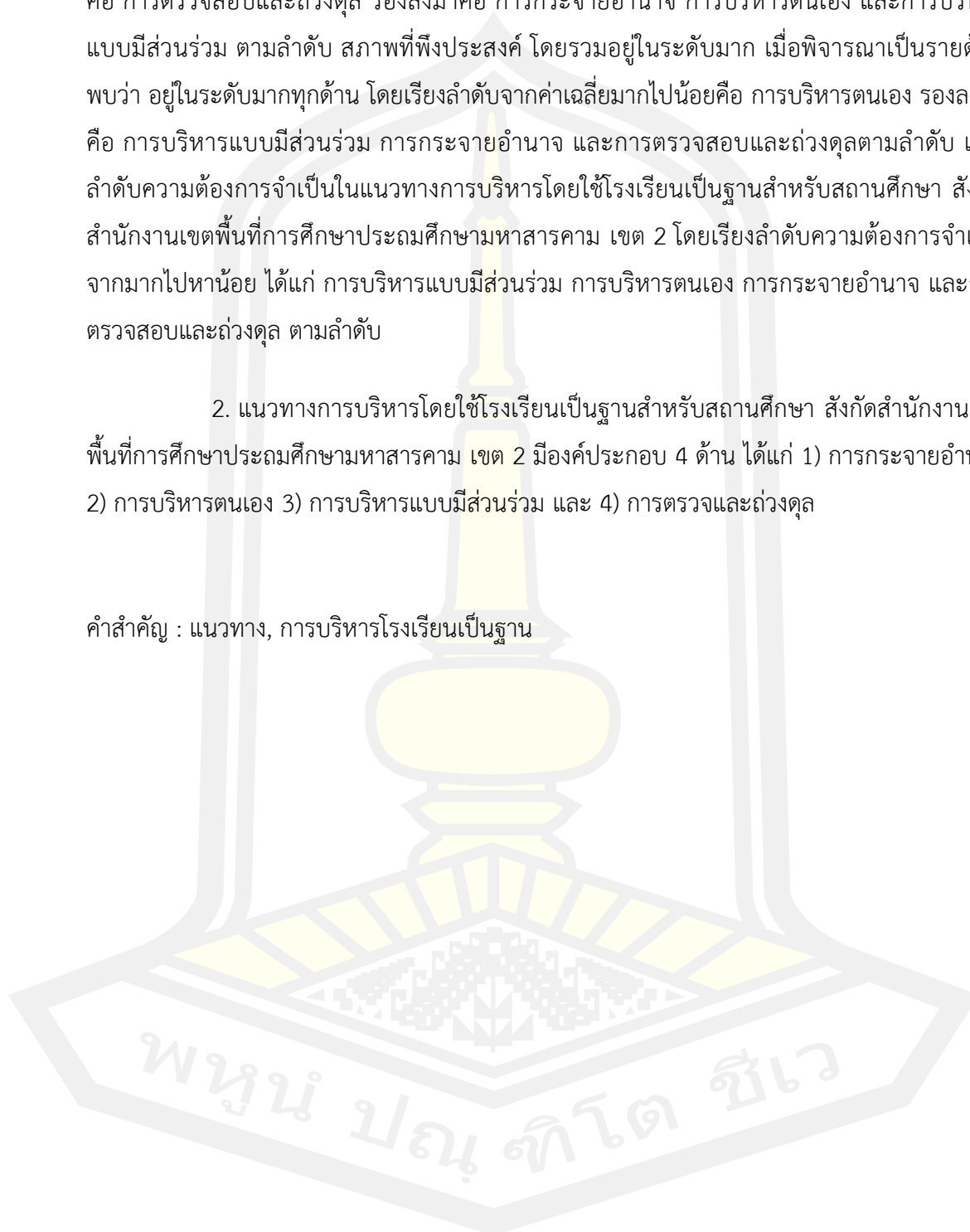
ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ การตรวจสอบและถ่วงดุล รองลงมาคือ การกระจายอำนาจ การบริหารตนเอง และการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยคือ การบริหารตนเอง รองลงมาคือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และการตรวจสอบและถ่วงดุลตามลำดับ และลำดับความต้องการจำเป็นในแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารตนเอง การกระจายอำนาจ และการตรวจสอบและถ่วงดุล ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การกระจายอำนาจ 2) การบริหารตนเอง 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วม และ 4) การตรวจและถ่วงดุล

คำสำคัญ : แนวทาง, การบริหารโรงเรียนเป็นฐาน

TITLE	The Guidelines of School Based Management for Educational Institutes of Maharakham Primary Educational Service Area Office 2		
AUTHOR	Gittipong Layat		
ADVISORS	Assistant Professor Karn Ruangmontri , Ph.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2022

ABSTRACT

This research aims to 1) study the current and desirable circumstances of school-based management for educational institutes of Maharakham Primary Educational Service Area Office 2. 2) study the guidelines of school-based management for educational institutes of Maharakham Primary Educational Service Area Office 2 with efficiency. The research and development methodology have been divided into 2 phases: Phase 1: Study the current state and the desirable condition of school-based management for educational institutes of Maharakham Primary Educational Service Area Office 2. Research samples 420 persons are educational institute administrators, teachers, and basic education committees in schools under the Maharakham Primary Educational Service Area Office 2, academic year 2020, which have been obtained by stratified random sampling according to the size of the school and set the sample size by using the Craigie and Morgan tables. Regarding the research format that we have created the questionnaire form and the interview form and also interviewed three executives who work in the model educational institutions. Phase 2: We have analyzed the result from Phase 1 for creating the guidelines and we asked 5 experts to assess the result whether we can implement or not. The statistics for data analysis are mean, standard deviation and the Priority Needs Index.

The results of research as following:

1. The current circumstance of guidelines of school-based management for educational institutes of Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 2, the overall result is in the moderate level. Regarding the aspect analysis that the result is still in a moderate level, and all aspects are also in a moderate level as well which is ordering from highest mean to lowest mean as following: Checks and Balances, Decentralization, Self-management and Participation Management. For the overall result of desirable circumstance is in a high level, after we have considered each aspect, we have found that all aspects are high level, the result is ordering from highest to lowest mean as per following: Self-Management, Participation Management. Decentralization and Checks and Balances, we have ordered the level of demand as per requirements in the guidelines of school-based management for educational Institutes of Mahasarakham Primary Educational Service Area office 2 from highest mean to lowest mean as following: Participation Management, Self-Management, Decentralization, Checks and Balances.

2. The guidelines of school-based management for educational institutes of Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 2 have contained with 4 aspects 1) decentralization, 2) self-management, 3) participation management and 4) checks and balances.

Keyword : Guidelines, School-based Management

พหุบัณฑิต ชีวะ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย และได้กรุณาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือให้ถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคลที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามสำหรับ เก็บข้อมูล และให้สัมภาษณ์ ตามความเป็นจริงทุกท่าน

ขอขอบพระคุณ ครอบครัว พี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ห่วงใย และเป็นกำลังใจที่ดีมาโดยตลอด ทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่น พยายาม จนการวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ทุกท่าน และขอมอบเป็นกำลังใจสำหรับผู้บริหารและครูที่มีความตั้งใจในการทำงานในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา

กิตติพงษ์ ลาญาติ

พหุบัณฑิต โศภิต ชีวะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	7
ความสำคัญของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	13
การบริหารการศึกษา.....	13
การบริหารสถานศึกษา.....	17
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	27
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.....	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	60
งานวิจัยในประเทศ.....	60

งานวิจัยต่างประเทศ.....	66
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	69
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	69
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	71
การสร้างและการหาค่าคุณภาพเครื่องมือ.....	73
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	118
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	118
สรุปผล	118
อภิปรายผล.....	119
ข้อเสนอแนะ	123
บรรณานุกรม.....	125
ภาคผนวก.....	132
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	133
ภาคผนวก ข การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	151
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	157
ภาคผนวก ง ตัวอย่างภาพประกอบการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน	173
ประวัติผู้เขียน.....	176

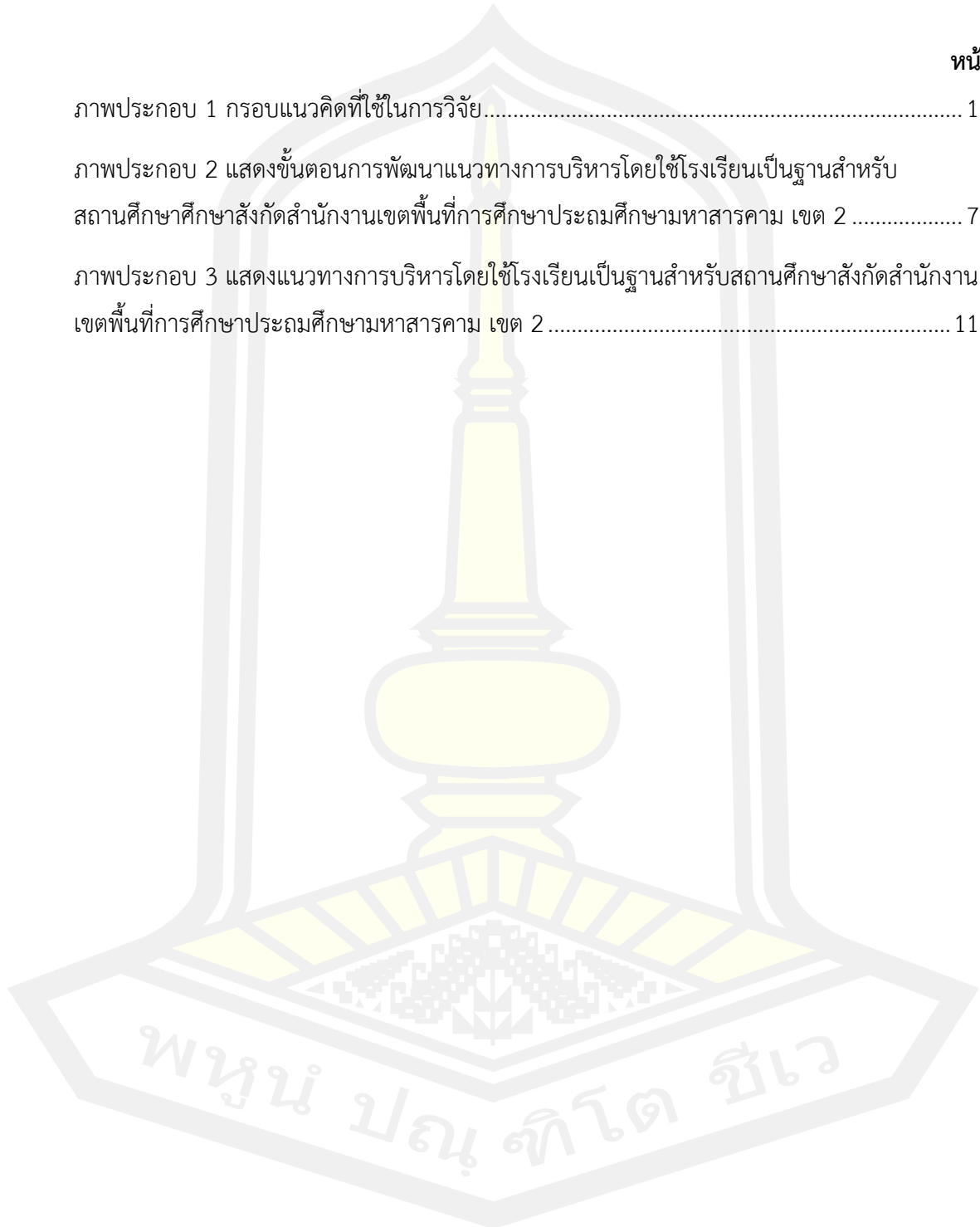
สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	36
ตาราง 2 แสดงผลการศึกษาค่าองค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2	44
ตาราง 3 แสดงข้อมูลโรงเรียนจำแนกรายอำเภอ.....	54
ตาราง 4 แสดงข้อมูลจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา	55
ตาราง 5 แสดงข้อมูลนักเรียน จำแนกตามอำเภอ ระดับชั้น ปีการศึกษา 2563	55
ตาราง 6 แสดงจำนวนผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.....	70
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนว ทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมทั้ง 4 ด้าน.....	84
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนว ทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการกระจายอำนาจ	85
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนว ทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารตนเอง.....	88
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนว ทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	90
ตาราง 11 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนว ทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล.....	94

ตาราง 12 แสดง ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) แนวทางการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม.....	96
ตาราง 13 แสดง ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) แนวทางการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการกระจายอำนาจ	97
ตาราง 14 แสดง ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) แนวทางการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการบริหารตนเอง.....	99
ตาราง 15 แสดง ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) แนวทางการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	101
ตาราง 16 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และ ลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล.....	104
ตาราง 17 แสดง ร่างแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	111
ตาราง 18 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความ เป็นไปได้แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	113
ตาราง 19 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เชิงเนื้อหาของแบบสอบถามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ..	152
ตาราง 20 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	155
ตาราง 21 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน	156
ตาราง 22 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์	156

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	10
ภาพประกอบ 2 แสดงขั้นตอนการพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับ สถานศึกษาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	72
ภาพประกอบ 3 แสดงแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	117

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552–2559) ได้กำหนดเป้าหมาย การพัฒนา การศึกษาของประเทศไว้ว่า คนไทยจะต้องเป็นคนดี เก่ง มีความสุข มีความรู้เชิงวิชาการและ สมรรถนะทางวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสุข มีสุขภาพทั้งกายและใจที่สมบูรณ์ สามารถ ประกอบอาชีพและอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข เพื่อเป็นเป้าหมายและฐานหลักของการพัฒนา ประเทศ สังคมไทยเป็นสังคมแห่งคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ มีการสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทรัพยากรทางปัญญาเพื่อการเรียนรู้ นำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน มีสุขภาวะ ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและเอื้ออาทร ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษา ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อการศึกษาและเรียนรู้ มีการบริหารจัดการศึกษาอย่างมี ประสิทธิภาพ และมีการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน รวมทั้งความร่วมมือในภูมิภาคและกับ นานาชาติมากขึ้น อันจะนำไปสู่ความสามารถในการร่วมมือและแข่งขันของประเทศ และ การอยู่ร่วมกันกับพลโลกอย่างสันติสุข มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและเกื้อกูลกัน การพัฒนาและปฏิรูป การศึกษาจะต้องยึดหลักการมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจความต้องการของทุกภาคส่วนในสังคม มีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน รวมทั้งเป็นไปตามกระบวนการ ของสภาปฏิรูปแห่งชาติและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และแนวนโยบาย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นที่ ยอมรับและเกิดความมั่นคงยั่งยืนในระบบการศึกษาของไทย การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาและ พัฒนาหลักสูตรทางการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับความรู้ให้มีคุณภาพและ ได้มาตรฐานสากล ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปลูกฝังคุณธรรม การสร้างวินัย ปลูกฝังอุดมการณ์ความยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การมี จิตสาธารณะ ความตระหนักถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในหลักการประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่าง หลากหลายทางความคิดอุดมการณ์ และความเชื่อ รวมทั้งรู้คุณค่าและสืบสานวัฒนธรรมและ ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557)

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับสถานศึกษาหน่วยงานต้นสังกัดและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุน กำกับ ดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารและจัดการศึกษา และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งในด้านการบริหารและการจัดการศึกษามาตราฐานที่ 13 ได้กำหนดให้สถานศึกษามีการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน (ธีระ รุญเจริญ, 2550)

การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ได้บัญญัติไว้ว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง สอดคล้องกับมาตรา 40 ที่ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนศาสนาอื่น ๆ ในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อให้การศึกษาสร้างคน สร้างความรู้สู่สังคมคุณธรรม คุณภาพ สมรรถภาพ และประสิทธิภาพ (ราชกิจจานุเบกษา, 2550) สิ่งที่จะทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์นั้น จำเป็นต้องใช้การบริหารและการจัดการที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการบริหารและการจัดการ ผู้บริหารมืออาชีพจำเป็นต้องเลือกใช้รูปแบบการบริหารและการจัดการที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ทั้งด้านภูมิศาสตร์และสังคมศาสตร์ สนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคล กลุ่มบุคคลและสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เพื่อระดมทรัพยากรทางการศึกษา การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาที่เหมาะสมตลอดจนกำหนดมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา (สุรินทร์ ภูสิงห์, 2552)

บุคลากรในองค์กรใดต้องรอคำสั่งจากส่วนกลางมากเกินไป ความต้องการในการมีส่วนร่วมก็จะลดน้อยลง ประสิทธิภาพของงานก็จะลดลง ส่วนกลางอย่างเขตพื้นที่การศึกษาต้องเพิ่มทรัพยากรเพิ่มการนิเทศและเข้มงวดกับการดูแลควบคุมขึ้นเรื่อย ๆ และจากการที่โรงเรียนยังกระจายอำนาจได้ยังไม่เต็มที่ การตัดสินใจส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับหัวหน้าเป็นหลัก การมีส่วนร่วมของบุคลากรยังมีน้อย อีกทั้งการประสานงานที่บางครั้งอาจล่าช้าขาดความชัดเจน จึงทำให้ข้อมูลไม่ทั่วถึง เวลาจำกัดทำให้การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ไม่เป็นไปตามที่ควรและถึงแม้โรงเรียนจะมีการนิเทศการกำกับ การติดตามและตรวจสอบได้ แต่บางครั้งก็ยังขาดเครื่องมือการตรวจสอบที่ชัดเจน (กรกมล เพิ่มผล, 2554)

การบริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานที่ต้องเป็นไปตามนโยบายต้องคอยอำนาจการสั่งการ การตัดสินใจจากส่วนกลาง ส่งผลให้การบริหารงานเกิดความล่าช้า การสั่งการที่ไม่ตรงตามบริบท การทำงานเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงาน โดยไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างของโรงเรียนแต่ละแห่ง การนำหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานยังไม่ได้ปฏิบัติอย่างเต็มที่ในแต่ละด้าน หรือไม่ได้นำหลักการมาใช้อย่างถูกต้อง ระดับคุณภาพ ประสิทธิภาพประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ในแต่ละด้าน ผู้บริหารต้องมีการพัฒนา แก้ไขกระบวนการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (รัตนภรณ์ คาเฝ้า, 2558)

สำนักบริการวิชาการจะนำแนวทางการพัฒนาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based) ซึ่งโรงเรียนมีชัยพัฒนาใช้แนวทางในการพัฒนาจนประสบความสำเร็จในระดับโลก โดยกองทุน ประชากรแห่งสหประชาชาติได้กล่าวยกย่องโรงเรียนมีชัยพัฒนา หรือโรงเรียนไม้ไผ่ เป็นโรงเรียนที่มี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์มากที่สุดแห่งหนึ่งของโลก โดยระบุถึงผลงาน ความก้าวหน้า และปรัชญาของโรงเรียนแห่งนี้ให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำด้านต่าง ๆ รวมถึงด้านเพศ ด้านสังคม และเศรษฐกิจ พร้อมทั้งการเข้าถึงบริการสาธารณสุข และบริการอื่น ๆ เพื่อให้ทุกคน มีโอกาสที่เท่าเทียมกันในการพัฒนาชีวิตของตนเอง จึงต้องการนำแนวคิดนี้ไปพัฒนาในตำบล เพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกับทุกฝ่าย และคาดหวังว่าจะเกิดความยั่งยืน โรงเรียนมีชัยพัฒนาเรียนรู้ พัฒนาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นโรงเรียนทางเลือก ในเครือของมูลนิธิมีชัย วีระไวทยะ และสมาคม พัฒนาประชากรและชุมชน ซึ่งได้เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้างเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้เป็นคนดี มีวินัย มีความซื่อสัตย์ มีจิตสาธารณะ สามารถคิดนอกกรอบและค้นคว้าหาคำตอบ พร้อมทั้งจะเป็นผู้ประกอบการเกษตรและธุรกิจเพื่อสังคม และเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนในอนาคต โรงเรียนมีชัยพัฒนาดำเนินการเรียนการสอนโดยภาคเช้า จนถึง 15.00 น. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางของ (สมใจ นามสุดตา, 2564)

การบริหารมีหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่สำคัญในการบริหารโรงเรียน ได้แก่

- 1) ด้านหลักการกระจายอำนาจ เป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้สถานศึกษา สามารถดำเนินการตัดสินใจด้วยตนเอง
- 2) ด้านหลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ ครู ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า ตัวแทนนักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษา ทุกด้าน
- 3) ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน เป็นการจัดการศึกษาโดยคืนอำนาจให้ องค์กรท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการจัดการศึกษาเอง
- 4) ด้านหลักการบริหารตนเองเป็นการบริหารที่ โรงเรียนเป็นผู้กำหนดวิธีการบริหารด้วยตนเองให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด
- 5) ด้านหลักการ ตรวจสอบและถ่วงดุล เป็นการตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษา โดยส่วนกลาง มีหน้าที่กำหนดนโยบายควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบ หลักการการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทั้ง 5 ด้าน ทำให้ทุกคนเกิดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสุขในการ

ปฏิบัติงาน มีขวัญ กำลังใจ มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส มีการบริหารจัดการตรงตามกับความต้องการ ทำให้ส่งผลต่อการจัดการศึกษาให้มีมาตรฐาน คุณภาพ ประสิทธิภาพทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป (รัตนภรณ์ คาเผ่า, 2558) การพัฒนาโรงเรียนให้มีการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารจัดการมุ่งกระจายอำนาจการมีส่วนร่วม การบริหารตนเองและการตรวจสอบและถ่วงดุลประสิทธิภาพของงานวิชาการ ซึ่งเป็นความสามารถในการปฏิบัติงาน วิชาการให้ประสบผลสำเร็จ รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผล และประเมินผล และด้านการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ตามแนวคิดระบบโรงเรียนเป็นฐาน การบริหารจัดการซึ่งเป็นแนวคิดสากลเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายในการนำมาเป็น ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา ด้วยการสร้างฐานอำนาจให้แก่ผู้มีผลประโยชน์ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน รวมทั้งองค์กรต่าง ๆ การปฏิรูปแบบนี้นำไปสู่การทำให้เปลี่ยนแปลงการจัดการในเนื้อหาวิชา ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและได้คุณภาพตามมาตรฐาน การปฏิบัติงานของผู้เรียนที่ได้กำหนดขึ้นไว้ ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้นทั้งในเรื่องการกำหนดนโยบาย แผนงาน การจัดการเรียนการสอน (กรกมล เพิ่มผล, 2554)

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่สำคัญในการจัดการศึกษาทั้งนี้ต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้น กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ หลักของการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษา คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มาตรฐานเป็นเครื่อง สะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษา สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำไปใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับ ดูแล การตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อประกันว่าผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เต็มตามศักยภาพและตรงตามความต้องการ คุ่มค่า เสมอภาคและเป็นธรรม รวมทั้ง เป็นไปตามความต้องการของชุมชน อัตลักษณ์ของท้องถิ่นและจุดเน้นของสถานศึกษา (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นหน่วยงานหลักในการ ดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีโรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติในการจัดการศึกษา ซึ่งสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาให้แก่หน่วยงาน ทุกกระดับ ในส่วนของโรงเรียนให้บริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) มีกระจายอำนาจทั้ง 4 งาน เน้นการให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา โรงเรียนทั้งระบบ แต่การกระจายทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ทั่วถึงย่อมเป็นไปได้ยาก โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งการบริหารจัดการโรงเรียนที่ขาดความพร้อมด้านปัจจัยหลายประการ เช่น ขาดแคลนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยี ตลอดจนครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้างที่จำเป็นทำให้โรงเรียนขนาดเล็กต้องบริหารจัดการศึกษาบนความขาดแคลน ในการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ผ่านมาก ส่วนมากโรงเรียนกระจายอยู่ในชนบท มีความผูกพันกับชุมชน และชุมชนเป็นฐานในการช่วยเหลือสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนจึงเป็นที่รองรับนักเรียนที่ผู้ปกครองไม่ประสงค์จะส่งลูก หลานไปโรงเรียนไกลบ้านเนื่องจากการคมนาคมไม่สะดวก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2, 2563 ก)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ประชุมคณะกรรมการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของหน่วยงาน ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่นำมากำหนดทิศทางในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การทดสอบระดับชาติต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ขาดการพัฒนาในทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เด็กพิการเรียนร่วมและเด็กด้อยโอกาสบางส่วนขาดการดูแลที่ทั่วถึง สถานศึกษาบางส่วนไม่มีความพร้อมในการให้บริการได้ครอบคลุมทุกระดับชั้น ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนขาดความตระหนักในหน้าที่ที่รับผิดชอบ ครูไม่ครบชั้นและสอนไม่ตรงตามวิชาเอก จึงไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตอบสนองตามพัฒนาการของผู้เรียน วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีการศึกษา ไม่เพียงพอต่อความต้องการจำเป็นในการใช้งาน ขาดงบประมาณในการซ่อมแซมบำรุงรักษา การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลของเขตพื้นที่ศึกษามีความซ้ำซ้อน ไม่เป็นปัจจุบัน ไม่ทันสมัย ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ทำให้เป็นอุปสรรคในการสนับสนุนการจัดการศึกษา บางส่วนขาดการดูแลเอาใจใส่ด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม ส่งบุตรหลานไปเรียนในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงในเมือง รวมถึงกฎหมายระเบียบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนให้การส่งเสริมสนับสนุนทางการศึกษาค่อนข้างน้อย จากสภาพปัญหาโดยภาพรวมทำให้การจัดกิจกรรมที่หลากหลายดำเนินการได้ไม่เต็มที่ แสดงให้เห็นถึงปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน ว่ามีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเพียงใด สถานศึกษามีการจัดการหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้านแล้วหรือยัง สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ และมีการประกันคุณภาพภายในที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือไม่ ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ด้นนั้นเป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนมากที่สุด มาตรฐานการศึกษาจะเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถาน ศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนั้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เร่งรัดพัฒนากระบวนการจัดการเรียน การสอน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ ส่งเสริม การระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อร่วมกันพัฒนา โรงเรียน และสนับสนุนให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Base Management) ซึ่งเป็นแนวนโยบายในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยการกระจายอำนาจ การจัดการศึกษาให้สถาน ศึกษามีอำนาจหน้าที่ มีความรับผิดชอบ มีความอิสระและคล่องตัวในการ ตัดสินใจในการบริหารจัดการเกี่ยวกับงานบริหารทั้ง 4 งาน คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหาร การเงิน งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ดี เก่ง มีสุข (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2, 2563 ข)

จากความสำคัญและปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า นโยบายการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นแนวคิดและนวัตกรรมที่โรงเรียนต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์การหรือ แบบการทำงานของโรงเรียนจากที่เคยรอคำสั่งจากหน่วยงานระดับสูงมาเป็นการบริหาร โดยการเริ่มที่ ตนเองและสนองความจำเป็นของชุมชน โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักการบริหารโดยโรงเรียน เป็นฐานมากยิ่งขึ้น ซึ่งการบริหารสถานศึกษาในลักษณะนี้มีความละเอียดอ่อนและต้องการความเข้าใจ ร่วมกัน มีการสร้างกัลยาณมิตรร่วมกันในการทำงาน มีการทำงานเป็นทีม สร้างระบบกระบวนการบริ การงานอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อสร้างคุณภาพทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล และเกิดผลลัพธ์ที่ดีกับผู้เรียน เป็นสำคัญ

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นอย่างไร
2. แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถาน ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีประสิทธิภาพควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. ได้แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ 3 ด้าน คือ 1) ขอบเขตด้านเนื้อหา และ 2) ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 3) ขอบเขตด้านระยะเวลา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาองค์ความรู้ แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่สอดคล้องกับแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้แก่

- 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
- 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. ประชากรที่ใช้เป็นข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 663 คน จาก 221 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 221 คน ครูผู้สอน จำนวน 221 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 221 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายงานครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 420 คน จาก 140 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 140 คน ครูผู้สอน จำนวน 140 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 140 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่รับการพิจารณาคัดเลือกจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือระดับประเทศให้เป็นโรงเรียนคุณภาพและโรงเรียนศึกษาด้นแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (Best Practice) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่เลือกไปสัมภาษณ์มีเกณฑ์คุณสมบัติ คือ เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศทางด้านงานบริหารงานวิชาการ เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกอยู่ในระดับดี และเป็นผู้บริหารโรงเรียน มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ 1) ผู้บริหารโรงเรียนบ้านเม็กดำ และ 2) ผู้บริหารโรงเรียนบ้านโนนสูงดอนหลี่ 3) ผู้บริหารโรงเรียนบ้านหัวหมู รวมทั้งหมด 3 คน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการร่างรูปแบบการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับผู้บริหารสถาน ศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ระยะที่ 2 แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 3 นำข้อมูล 2 ส่วน คือ 1) ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพ 2) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา (Best Practice) ในโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา หรือเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษา หรือเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์และตำแหน่งทางด้านการบริหารการศึกษา รวมจำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลของสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ของปีการศึกษา 2563-2564

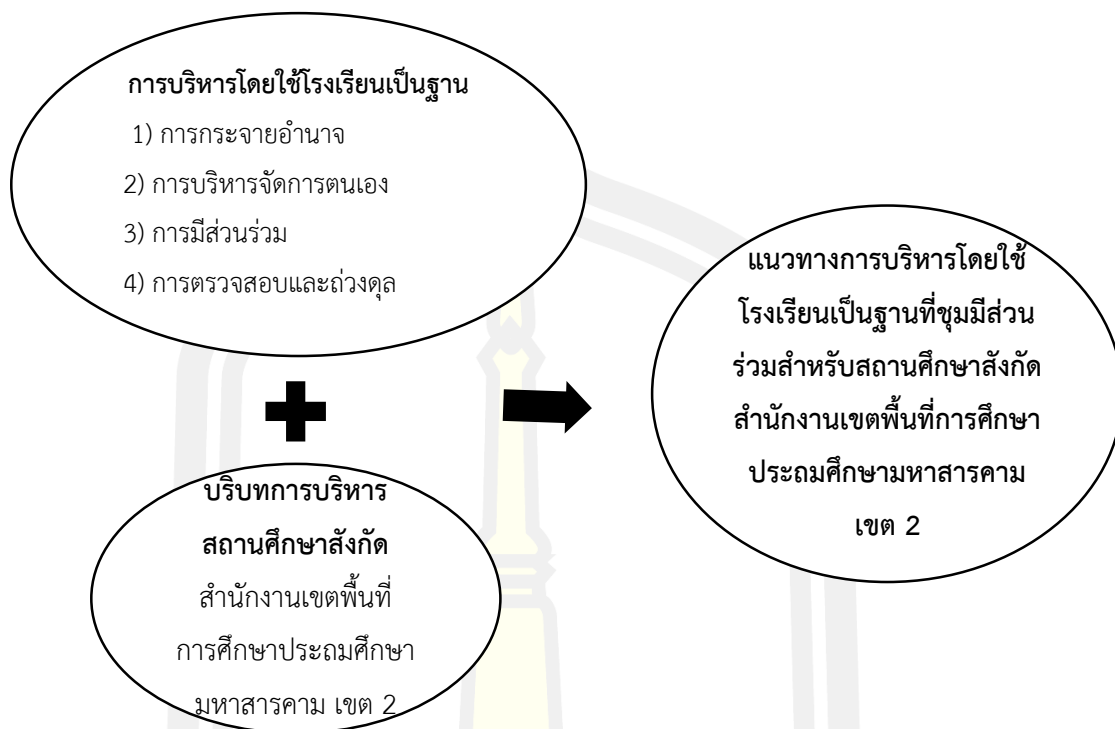
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาจากหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากตำราและเอกสารต่าง ๆ แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดังนี้

1. องค์ประกอบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจากแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2550), ชีระ รุญเจริญ (2550), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550), เสน่ห์ ชาวโต (2550), สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2553) และอุทัย บุญประเสริฐ (2553) พบว่า องค์ประกอบที่สอดคล้องกันนั้นมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การกระจายอำนาจ 2) การบริหารจัดการตนเอง 3) การมีส่วนร่วม และ 4) การตรวจสอบและถ่วงดุล

2. บริบทการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มุ่งเน้นในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เร่งรัดพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการยกระดับคุณภาพตามความต้องการของโรงเรียนอย่างแท้จริง และใช้มาตรการจูงใจเพื่อยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกระดับ

แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ชุมชนมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 แสดงด้วยแผนภาพ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) หมายถึง การบริหารที่มีการกระจายอำนาจหน้าที่การตัดสินใจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษา ให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษา โดยมีการบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันดำเนินงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ คือ

1.1 การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง การวางแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มีระบบและต่อเนื่อง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน มีการระดมและสร้างเครือข่ายทรัพยากรบุคคลและองค์กรในชุมชน สถานศึกษาสามารถเสนอขออัตรากำลังและมาตรฐานตำแหน่งของครูและบุคลากรที่ตรงกับความต้องการ มีระบบการบริหารงานที่ให้อำนาจการตัดสินใจตามโครงสร้างการบริหาร ภาระงานที่ได้รับมอบหมายที่เหมาะสม มีการประชาสัมพันธ์และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น ตรวจสอบความถูกต้องโปร่งใสในการบริหารสถานศึกษา

1.2 การมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) หมายถึง กระบวนการสรรหาและคัดเลือกกรรมการสถานศึกษาอย่างโปร่งใส คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจในเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจนตรงกัน มีความสามัคคีในการทำงานร่วมกันและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนกับสถานศึกษา มีการจัดวาระการประชุมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเน้นประโยชน์ผู้เรียน กำหนดมติและความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเครือข่ายไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง มีระบบการบริหารแบบเครือข่ายทั้งบุคคลและองค์กรที่หลากหลาย เปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

1.3 การบริหารตนเอง (Self-managing) หมายถึง ระบบการบริหารภายในที่เน้นการกระจายอำนาจ ทำงานเป็นทีมและเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณ เป็นแบบอย่างที่ดีมีระบบการบริหารและจัดการศึกษาภายในที่ยึดหลักนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส และตรวจสอบได้จัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และคุ้มค่า ผู้บริหารปฏิบัติตนและบริหารงานได้มาตรฐานตามจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นแบบอย่างที่ดี โรงเรียนมีระบบสารสนเทศในการบริหารทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและการบริหารทั่วไป ที่เป็นปัจจุบันและมีหลักฐานการใช้และพัฒนาสารสนเทศ

1.4 การตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) หมายถึง ระบบการประกันคุณภาพภายในที่พร้อมรับการประเมินภายนอกและการตรวจสอบจากชุมชน มีระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารที่มีฐานข้อมูลในการบริหารและมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระ เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารงานทั่วไป มีหลักฐานของการตรวจสอบการปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระ มีหลักฐานการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ข้อที่ 1-2 อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 16 วรรคสอง และมาตรา 74 แห่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการแทน ผู้อำนวยการโรงเรียน

4. สภาพปัจจุบันของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา หมายถึง ระดับของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาของสถานศึกษาในด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไปที่ได้มาจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา หมายถึง ระดับความคาดหวังที่ให้ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษาเขามาบริหาร ตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแบบมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป ที่ได้มาจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา หมายถึง ข้อเสนอแนะและวิธีการปฏิบัติที่นำมาใช้ในการแก้ไขอุปสรรค หรือแนวทางที่เหมาะสมและเป็นไปได้ให้ผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา นำมาบริหารสถานศึกษาตามหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การบริหารตนเอง การตรวจสอบและถ่วงดุล ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีส่วนร่วมรักษาผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลของสถานศึกษาให้มากขึ้น

7. สถานศึกษาที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง สถานศึกษาที่ให้บริการการศึกษา ขึ้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่บริหารโรงเรียนโดยยึดหลักการกระจายอำนาจหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม หลักการบริหารตนเอง และหลักการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนที่สามารถตรวจสอบได้ การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

8. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 หมายถึง โรงเรียนที่เปิดทำการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 221 โรงเรียน แบ่งตามขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

8.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

8.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 121 - 600 คน

8.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 601 - 1,500 คน

8.3 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีจำนวนนักเรียน 1,501 คน ขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง แนวทางการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยศึกษา แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อนำไปสู่กรอบแนวคิดเบื้องต้นการวิจัย โดยครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การบริหารการศึกษา
2. การบริหารสถานศึกษา
3. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
4. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารการศึกษา

1. ความหมายของการบริหารการศึกษา

การบริหารมีความสำคัญยิ่งในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ในองค์กรให้สำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้น ผู้ที่จะเข้ามาบริหารจำเป็นต้องมีความรู้ในหลักของการบริหาร เพื่อนำมาใช้ในกิจการ การบริหารด้านต่าง ๆ เพื่อให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนมีคุณภาพทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม ในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีหลักและ กระบวนการบริหาร ดังที่ได้มีผู้ให้ความหมายของการบริหารไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2547) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ 3 ลักษณะ โดยสรุปความหมายไว้ดังนี้

การบริหารการศึกษา หมายถึง การทำงานร่วมกันของกลุ่มคนในการให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียน โดยทำให้เกิดความร่วมมือกันทั้งครู ผู้ปกครอง นักเรียน และประชาชน ทั่วไป การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้ทรัพยากรทางการบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อพัฒนาคุณภาพของพลเมือง โดยวิธีจัดการองค์การ การสั่งการ และการอำนวยความสะดวกของรัฐบาล

การบริหารการศึกษา หมายถึง การนำ การควบคุมระบบ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ ทั้งครู ผู้ปกครอง นักเรียน และประชาชนทั่วไป เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้บุคคลมีคุณลักษณะที่ดี ตรงตามความต้องการของสังคม โดยการใช้กระบวนการต่าง ๆ และเทคนิควิธีที่หลากหลาย ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2554) ได้ให้ความหมายของการบริหาร การศึกษาว่า หมายถึง การบริหารกิจการทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียน ที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดี และยังหมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ซึ่งอาจเป็นการดำเนินงานของ ครูใหญ่ร่วมกับครูในโรงเรียน อธิการบดีร่วมกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับอธิบดีกรมต่าง ๆ และอาจารย์ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และกลุ่มบุคคลเหล่านี้ต่างร่วมมือกัน พัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งสิ้น

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บริหาร ทางการศึกษาใช้ในกิจกรรมทางการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งในระบบและนอกระบบ ด้วยเทคนิค วิธีที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และได้รับการพัฒนาทั้งทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาควบคู่กันไป ส่งผลทำให้ผู้เรียนเป็นคนดีของสังคมและมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติ

2. หลักการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาจะดำเนินงานโดยใช้กระบวนการซึ่งมีนักวิชาการศึกษาได้ให้ แนวคิดไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กำหนดหลักการบริหารการศึกษาที่สำคัญ ไว้ดังนี้

1. มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ อันได้แก่ ความเป็นเอกภาพในการกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา มีมาตรฐานและทิศทางในการจัดการศึกษาเหมือนกัน โดยส่วนกลางกำหนดนโยบาย ให้คำปรึกษา ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดการศึกษา

2. มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปสู่คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล

และการบริหารทั่วไปโดยคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง

3. ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล ชุมชน สถาบันสังคมต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยมีการระดมทรัพยากรต่าง ๆ จากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหาหรือหาแนวทางการพัฒนาการศึกษา เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน เงินทุน วัสดุและอื่น ๆ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมทั้งหมดที่จำเป็นต่อการธำรงรักษาและดำเนินการภายในสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของสถานศึกษา

Diane (1990 อ้างอิงมาจาก พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ, 2554) ได้เสนอหลัก 10 ประการ สำหรับการบริหารงานในองค์กรเพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ ไว้ดังนี้

1. การบอกให้ทราบถึงความรับผิดชอบแต่ละบุคคลคืออะไร
2. การให้อำนาจ บทบาทเท่ากับความรับผิดชอบแต่ละบุคคลคืออะไร
3. การกำหนดมาตรฐานการทำงาน
4. การสนับสนุน พัฒนา ฝึกอบรม ตามที่ต้องการ
5. การให้ความรู้และข้อมูลสารสนเทศ
6. การสะท้อนผลงานให้ทราบ
7. การยอมรับในผลงานและความสำเร็จ
8. การให้ความเชื่อใจ
9. การยอมรับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น
10. การให้เกียรติและนับถือ

Henri (1980 อ้างอิงมาจาก สุธรรม ธรรมทัศนานนท์, 2554) ได้นำเสนอหลักการบริหารงาน 14 ประการ (Fayol's Fourteen Principles of Management) ซึ่งมีดังต่อไปนี้ คือ

1. การจัดแบ่งงาน (Division of Work) หลักการก็คือ การทำให้คนจำนวนมากที่ต้องมาทำงานร่วมกันได้มีการจัดแบ่งหน้าที่ตามความสามารถ หรือความเชี่ยวชาญพิเศษของแต่ละคน เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การมีอำนาจหน้าที่ (Authority) ผู้จัดการต้องสามารถออกคำสั่งได้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทำให้คำสั่งที่ออกไปนั้นมีความถูกต้องและเกิดความรับผิดชอบต่อทุกคนไป เมื่อใดที่มีการใช้อำนาจหน้าที่ เมื่อนั้นความรับผิดชอบก็จะต้องติดตามไปด้วย

3. ความมีวินัย (Discipline) ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือพนักงานต้องเชื่อฟังและเคารพกฎเกณฑ์ขององค์กร การที่คนจะมีวินัยที่ดึ้นนั้นเกิดจากความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจที่ชัดเจนระหว่างฝ่ายจัดการและคนทำงาน เมื่อมีการทำผิดกฎระเบียบขององค์กร ก็จะมีผลทำให้ได้รับโทษ

4. เอกภาพของสายบังคับบัญชา (Unity of Command) พนักงานหรือลูกจ้างทุกคนจะได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว สายบังคับบัญชาจะมีลักษณะเป็นทอด ๆ ไป แต่แต่ละคนจะรู้ว่าใครคือเจ้านายของตน

5. เอกภาพในทิศทาง (Unity of Direction) แต่ละคนในกลุ่มกิจกรรมขององค์กรจะมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน รับแผนเดียว และจากหัวหน้าเดียว

6. ผลประโยชน์ของหมู่คณะจะต้องเหนือผลประโยชน์ส่วนตน (Subordination of Individual Interests to the General Interests) คนที่เข้ามาทำงานในองค์กรนั้นจะต้องยอมรับว่าผลประโยชน์ขององค์กรจะต้องมาเหนือผลประโยชน์ส่วนตน

7. มีระบบค่าตอบแทนที่ยุติธรรม (Remuneration) คนทำงานแม้จะต้องเห็นผลประโยชน์ขององค์กรเหนือผลประโยชน์ส่วนตน แต่องค์กรก็ต้องทำหน้าที่จัดระบบค่าตอบแทนให้เหมาะสมแก่ความสามารถและเป็นไปอย่างยุติธรรม

8. ระบบการรวมศูนย์ (Centralization) การรวมศูนย์ในที่นี้หมายถึงระดับของการที่ผู้ใต้บังคับบัญชาจะมีส่วนในการตัดสินใจอย่างไร การจะกระจายอำนาจ หรือรวมอำนาจเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ประเด็นจะอยู่ที่ว่า ทำอย่างไรจึงจะรวมศูนย์ได้ในแต่ละกรณี แนวคิดนี้มองเห็นความจำเป็นขององค์กรที่ต้องมีศูนย์รวมอำนาจ

9. สายบังคับบัญชา (Scalar Chain) หมายถึง สายบังคับบัญชาจากระดับสูงลงมาสู่ระดับต่ำสุด สายการสื่อสารติดต่อก็จะเป็นไปตามนี้คือจะเป็นไปตามระดับชั้น อย่างไรก็ตาม ถ้าสายการบังคับบัญชาก่อให้เกิดการเสียเวลาล่าช้า ก็ให้มีการข้ามชั้นตอนได้ และทั้งนี้ต้องเป็นข้อตกลงระหว่างส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

10. ความเป็นระบบระเบียบ (Order) หมายความว่า คนก็ดี หรือวัสดุ อุปกรณ์ทั้งหลายก็ดี จะอยู่ในที่อันเหมาะสม ในเวลาอันเหมาะสม ความเป็นระบบระเบียบนี้ในบางส่วนหนึ่งหมายความว่า ถ้าเกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น คนป่วยงาน ลางาน ก็สามารถมีคนทดแทนได้ เพราะมีความเป็นระบบทำให้รู้งานกัน

11. ความเท่าเทียมกัน (Equity) ในที่นี้ ผู้เป็นหัวหน้าจะต้องมีการตอบสนองต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีเมตตา และยุติธรรม การใช้อำนาจของผู้บริหารจะเป็นไปด้วยหลักการ มิใช่จะทำอะไรได้ตามใจ

12. ความมั่นคง และสามัญฐานะของบุคลากร (Stability of Tenure of Personnel) ทั้งนี้โดยมองว่า การที่มีคนเปลี่ยนงานบ่อย ๆ นั้นจะทำให้งานไม่มีประสิทธิภาพ ฝ่ายบริหารควรวางแผนงานให้สามารถมีการทดแทนกำลังคนกันได้ เมื่อมีตำแหน่งว่างลง

13. การริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) ผู้ได้บังคับบัญชาจะสามารถมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะทำงานออกมาได้ในระดับที่สูง

14. วิญญาณแห่งหมู่คณะ (Esprit de Corps) การสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน มีความราบรื่น และความเป็นปึกแผ่นในหมู่คณะ

สรุปได้ว่า หลักการบริหารการศึกษาที่มีหลายรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งล้วนมีองค์ประกอบหรือขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยให้การบริหารบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้ ประกอบด้วย การศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา การวางแผน การจัดองค์การ การจัดงบประมาณการสั่งการ การประสานงาน การติดต่อสื่อสาร การควบคุม การจูงใจ การบำรุงขวัญกำลังใจ การประเมินผล และการรายงานผล

การบริหารสถานศึกษา

1. ความหมายการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีหลักและกระบวนการบริหาร การบริหาร การศึกษา หลักการแนวคิดในการบริหาร ภาพรวมของการบริหาร ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการบริหารสถานศึกษามีความเหมาะสม ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงประเด็นดังกล่าวเพื่อให้เกิดความเข้าใจและมุมมองในการบริหารสถานศึกษาอย่างชัดเจนต่อไป

สมคิด มawang (2554) ได้สรุปว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการ ในกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทุกด้านที่เกิดจากบุคลากรหลาย ๆ คน ร่วมมือกัน บริหารจัดการ โดยใช้กระบวนการทางการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยวิธีการจัดการองค์การ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาหรือหน่วยงานแต่ละแห่ง

พระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์ ชยรัตน (2558) ได้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ดำเนินการร่วมกันระหว่าง ผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาให้ได้มากที่สุด เพื่อเป้าหมายที่สำคัญคือผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ และมีประสิทธิภาพ

วิมล เดชะ (2559) ได้สรุปว่า การบริหารสถานศึกษา คือ กระบวนการดำเนินงาน ในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และองค์คณะบุคคล ฝ่ายต่าง ๆ ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็น

ระบบ ตามมาตรฐานและคุณภาพให้แก่เยาวชน ในอันที่จะทำให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ยุทธนา เกื้อกุล (2560) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บริการทางการศึกษา ให้แก่สมาชิกในสังคม ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษาภายใน สถานศึกษา สร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษา ที่สำคัญคือผู้เรียน ให้ได้รับการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ และมีประสิทธิภาพ เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษามีนักวิชาการได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

พิสมัย ถิณะแก้ว (2540) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. เพื่อให้งานหรือภารกิจต่าง ๆ ได้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบและมีระเบียบ ไม่ก้าวก่ากัน สามารถเรียงลำดับความสำคัญและความรีบด่วนของงานได้
2. เพื่อให้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากการดำเนินงานนั้นต้องอาศัยทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรที่ไม่ใช่มนุษย์ แต่ทรัพยากรดังกล่าวมีจำนวนจำกัด ผู้รับผิดชอบจึงต้องหาทางใช้ทรัพยากรให้เป็น ประโยชน์หรือเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยอาศัยความสำคัญ ความเร่งด่วนและวัตถุประสงค์ของ หน่วยงานเป็นเครื่องตัดสิน
3. เพื่อเป็นการกระจายงานให้บุคลากรในหน่วยงาน การจัดการจะเป็น เครื่องช่วยให้ผู้บริหารได้กระจายความรับผิดชอบให้บุคลากรต่าง ๆ ตามความสามารถของ แต่ละบุคคลได้
4. เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีทิศทางหรือเป้าหมายที่ แน่ชัด ทั้งนี้เพราะในการจัดการนั้นจะต้องมีการกำหนดจุดประสงค์ให้แน่ชัด จุดประสงค์จะเป็น เครื่องกำหนดทิศทางในการดำเนินงานของสถานศึกษาว่าจะเป็นไปในทิศทางใด

สมคิด บางโม (2544) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นแหล่งพัฒนาประชากรของประเทศสำคัญยิ่ง เนื่องมาจากว่าสถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่ใช้ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์จำนวนมากเพื่อใช้ในการพัฒนาคน หากการจัดการบริหารงานในสถานศึกษาขาดประสิทธิภาพ ผลผลิตของสถานศึกษา คือ นักเรียนที่สำเร็จออกไปย่อมมีประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งส่งผลไปถึงการพัฒนาประเทศย่อมจะล่าช้าตามไปด้วย

ปรัชญา เวสารัชช์ (2545) ได้สรุปความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญคือ เป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุนและมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ซึ่งการศึกษาส่งผลกระทบและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม วิทยาการและเทคโนโลยีที่จำเป็นในการทำงานและใช้ชีวิตในสังคม ยิ่งการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใหม่ ๆ พัฒนาการเหล่านี้ย่อมท้าทายต่อการบริหารสถานศึกษา ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญที่ต้องมุ่งไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ร่วมกันของสังคม ต้องนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของมนุษย์อย่างแท้จริง รวมทั้งการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่ได้นำเสนอข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญ เพราะเป็นกระบวนการทำงานโดยกลุ่มบุคคลหลายฝ่าย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ นั่นคือการพัฒนาสมาชิกหรือผู้รับบริการทางการศึกษาให้เป็นผู้มีคุณภาพที่สังคมต้องการ ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องให้สถานศึกษาอยู่รอด โดยต้องกำหนดแผนงาน วิธีการ ตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ ใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลอย่างประหยัด ใช้ทรัพยากรทางการบริหารให้คุ้มค่าที่สุด

3. ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ได้กล่าวถึง การกำหนดขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไป ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ

- 1.1 การดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสารหลักสูตรท้องถิ่น
- 1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

- 1.6 การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 1.9 การนิเทศการศึกษา
- 1.10 การแนะแนว
- 1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- 1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- 1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์กร
หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
- 1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 1.17 การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
2. การบริหารงบประมาณ
 - 2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณ เพื่อเสนอต่อเลขาธิการ
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจาก
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
 - 2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรรผู้อำนวยการสถานศึกษา
อนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณตามงาน/โครงการที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีและแผนการใ้
จ่ายเงินภายใต้ความร่วมมือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - 2.4 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ตรวจสอบรายละเอียด
รายการงบประมาณที่จำเป็นต้องขอโอนหรือเปลี่ยนแปลง เสนอขอโอนหรือเปลี่ยนแปลงรายการ
งบประมาณต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อดำเนินการต่อไป
 - 2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายงานผลการดำเนินงาน ผลการใ้
จ่ายเงินงบประมาณประจำปีไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - 2.6 การตรวจสอบ ติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
 - 2.7 การตรวจสอบ ติดตาม และรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ
 - 2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
 - 2.9 การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา

- 2.10 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 2.11 การวางแผนพัสดุ
- 2.12 การกำหนดแบบรูปรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณ เพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.13 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดหาพัสดุ เช่น สมุดโทรศัพท์หน้าเหลือง การจัดทำบัญชีผู้ขาย หรือผู้รับจ้าง เพื่อสำหรับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง และการประเมินผลผู้ขายและผู้รับจ้าง เป็นต้น
- 2.14 การจัดหาพัสดุ
- 2.15 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
- 2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
- 2.17 การเบิกเงินจากคลังให้สถานศึกษาขึ้นหลักฐานขอเบิกเงินทุกรายการ ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการเบิกจ่ายเงินตามระบบ GFMS ภายใต้ความร่วมมือของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
- 2.19 การนำเงินส่งคลัง การนำเงินส่งคลังให้นำส่งต่อสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามระเบียบการเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง ในหน้าที่ของอำเภอและกิ่งอำเภอ พ.ศ. 2520 หากนำส่งเป็นเงินสดให้ตั้งคณะกรรมการนำส่งเงินด้วย
- 2.20 การจัดทำบัญชีให้จัดทำบัญชีการเงินตามระบบที่เคยจัดทำอยู่เดิม คือ ตามระบบที่กำหนดไว้ในคู่มือการบัญชีหน่วยงานย่อย พ.ศ. 2515 หรือตามระบบการควบคุมการเงิน ของหน่วยงานย่อย พ.ศ. 2544 แล้วแต่กรณี
- 2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 2.22 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงานแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียนและแบบรายงาน ให้จัดทำตามแบบที่กำหนดในคู่มือการบัญชีสำหรับหน่วยงานย่อย พ.ศ. 2515 หรือตามระบบการควบคุมการเงินของหน่วยงานย่อย พ.ศ. 2544
3. การบริหารงานบุคคล
- 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง
- 3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษา
- 3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน

3.6 การลาทุกประเภท

3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน

3.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

3.9 การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนเมื่อมีการสั่งแต่งตั้ง/

คณะกรรมการการสอบสวน กรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและมีเหตุสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ให้ดำเนินการภายในขอบเขตอำนาจตามที่กฎหมายกำหนดในกรณีตำแหน่งครูผู้ช่วยและตำแหน่งครูที่ยังไม่มีวิทยฐานะ

3.10 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษเสนอรายงาน

การดำเนินการลงโทษทางวินัยและการลงโทษที่ได้ดำเนินการแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

3.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

3.12 การออกจากราชการ

3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ

3.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทาน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ

3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากร

ทางการศึกษา

3.19 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากร

ทางการศึกษา การขอรับใบอนุญาตและการขอต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพและการขอต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อเสนอไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้ดำเนินการต่อไป

3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

4. การบริหารทั่วไป

4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

4.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

- 4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
- 4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
- 4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 4.8 การดำเนินงานธุรการ
- 4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.10 การจัดทำสามะโนผู้เรียน
- 4.11 การรับนักเรียน
- 4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
เสนอข้อมูลและความต้องการในการยุบรวมเลิกหรือเปลี่ยนสภาพสถานศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 4.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
- 4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.15 การทัศนศึกษา
- 4.16 การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริม
สนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ตามความสนใจและความถนัด
ของนักเรียน สรุปลงและประเมินผลเพื่อปรับปรุง
- 4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 4.18 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน
องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุนและ
ประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น
ที่จัดการศึกษา
- 4.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
- 4.20 การรายงานผลการปฏิบัติงาน
- 4.21 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 4.22 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน
- กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กล่าวถึง การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ
กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39
วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ว่า
ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาดำเนินการ

กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตน แล้วแต่กรณี ในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ มีภาระหน้าที่ 17 อย่างด้วยกัน คือ

1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

1.9 การนิเทศการศึกษา

1.10 การแนะแนว

1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา

และองค์กรอื่น

1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์

หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

1.16 การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีภาระหน้าที่ 22 อย่างด้วยกัน คือ

2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตังงบประมาณเพื่อเสนอต่อ

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี

2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจาก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง

2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

2.4 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

- 2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
- 2.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
- 2.7 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ
- 2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 2.9 การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
- 2.10 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 2.11 การวางแผนพัสดุ
- 2.12 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณ เพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี
- 2.13 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
- 2.14 การจัดหาพัสดุ
- 2.15 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
- 2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
- 2.17 การเบิกเงินจากคลัง
- 2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
- 2.19 การนำเงินส่งคลัง
- 2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน
- 2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 2.22 การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน
3. ด้านการบริหารงานบุคคล มีภาระหน้าที่ 20 อย่างด้วยกัน คือ
 - 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง
 - 3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
 - 3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
 - 3.6 การลาทุกประเภท
 - 3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
 - 3.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
 - 3.9 การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

- 3.10 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
- 3.12 การออกจากราชการ
- 3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
- 3.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์
- 3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากร
ทางการศึกษา
- 3.19 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต
- 3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่
เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป มีภาระหน้าที่ 21 อย่างด้วยกัน คือ
- 4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 4.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
- 4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
- 4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
- 4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 4.8 การดำเนินงานธุรการ
- 4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.10 การจัดทำสามะโนผู้เรียน
- 4.11 การรับนักเรียน
- 4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
- 4.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
- 4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.15 การทัศนศึกษา
- 4.16 งานกิจการนักเรียน

4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

4.18 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

4.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น การรายงาน ผลการปฏิบัติงาน

4.20 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

4.21 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ขอบข่ายและภารกิจในการบริหารสถานศึกษา คือ ขอบข่ายหน้าที่ที่ผู้บริหารจำเป็นต้องปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 งานหลัก ได้แก่ งานด้านวิชาการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ มีการวัดผล ประเมินผล และนำผลมาปรับปรุงพัฒนาการบริหารสถานศึกษาด้านงบประมาณ มีการกิจในการจัดสรรงบประมาณให้ถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความเหมาะสมต่อความต้องการในแนวทางการบริหารการศึกษาในสถานศึกษา งานด้านบริหารงานบุคคล เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา และงานด้านการบริหารทั่วไป เป็นภารกิจหนึ่งของสถานศึกษาในการสนับสนุน ส่งเสริมการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้บรรลุตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1. ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ความเป็นมาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นแนวคิด ในการบริหารโรงเรียนที่ริเริ่มในประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงทศวรรษที่ 1980 แล้วแพร่หลายไปยังประเทศอื่น แนวความคิดนี้มีความเชื่อมโยงกับการปฏิรูปการศึกษา และการกระจายอำนาจทางการศึกษา ซึ่งเกิดจากความไม่พอใจของผู้เกี่ยวข้องกับระบบการบริหารจัดการศึกษาของรัฐ มีการศึกษาผลักดันให้เกิดนโยบายที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ปัจจุบันมีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานครอบคลุมทั่วประเทศสหรัฐอเมริกาแพร่หลายไปยังประเทศอื่น ๆ รวมทั้งการถูกนำมาใช้ในประเทศไทยตามสารบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 40 ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2545 เป็นต้นไป ซึ่งมีนักวิชาการให้ความหมายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานดังนี้

อิทธิพล ศรีรัตนนะ (2550) ให้ความเห็นว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School based management) เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลาง ให้โรงเรียน

มีอำนาจบริหารจัดการ มีอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน ทั้งด้านหลักสูตร งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป โดยมีคณะกรรมการโรงเรียนประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกันบริหารโรงเรียนให้สอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด

เจริญศักดิ์ เจริญยง (2551) ได้ให้ความหมายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารจัดการโรงเรียนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะและความต้องการของโรงเรียนนั้นคือ สมาชิกโรงเรียน ได้แก่ คณะกรรมการโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนสมาชิกชุมชน และองค์กรอื่น ๆ มารวมพลังกันอย่างเต็มที่รับผิดชอบต่อการใช้ทรัพยากรและแก้ปัญหา ตลอดจนดำเนินการเพื่อพัฒนากิจกรรมด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนในระยะสั้นและระยะยาว

สมชัย พุทธา (2552) ให้ความเห็นว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง ทิศทางคุณลักษณะที่เป็นแนวคิดและการกระทำที่ได้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาจากต้นสังกัดลงสู่สถานศึกษาโดยตรง โดยให้สถานศึกษามีอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ มีอิสระและพร้อมตรวจสอบได้ โดยมีองค์คณะบุคคลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อร่วมกันบริหารให้เป็นไปตามศักยภาพ กรอบวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจกลยุทธ์ของสถานศึกษา

กรกมล เพิ่มผล (2554) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการจึงจะทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จ ได้แก่ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง กำหนดบทบาทหน้าที่ จัดการฝึกอบรม สนับสนุนการมีส่วนร่วม กำหนดมาตรฐานงาน สร้างความตระหนัก/ความรู้ความเข้าใจ SBM พัฒนาผู้บริหารและครู กำหนดวิสัยทัศน์ มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ให้รางวัลกับผู้ที่มีผลงานดีเด่น มียุทธศาสตร์การสร้างเครือข่าย และการเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

สุธรรม ธรรมทัศนานันท์ (2554) ได้ให้ความหมายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานว่า เป็นการกระจายอำนาจ การจัดการศึกษาจากส่วนกลางลงไปยังโรงเรียน โดยให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารทั่วไป ภายใต้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนสมาชิกในชุมชนและองค์กรอื่น ๆ ที่จะมาเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น

วิภาดา ทองรอด (2555) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นการกระจายอำนาจ การจัดการศึกษาไปยังโรงเรียนให้มากขึ้น โรงเรียนมีอำนาจมีอิสระและคล่องตัวที่จะตัดสินใจ ในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง และชุมชน ตัวแทนครู ผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมกันบริหาร สถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด ตลอดจน การดำเนินการเพื่อพัฒนากิจกรรมด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนในระยะสั้นและระยะยาว

พิมพ์รักษ์ สามัคภูมิพิมพ์ (2556) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษา ประชาชน และผู้เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจในการบริหารจัดการตัดสินใจ มีอิสระ มีความคล่องตัวในการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป ให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่โรงเรียน โรงเรียน สามารถดำเนินการบริหารจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง มีความเป็นเอกภาพและมีคุณภาพในการบริหาร จัดการศึกษา

เอกรินทร์ โงนมณี (2557) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นแนวคิด การกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีอิสระ และความคล่องตัวในการตัดสินใจ การบริหารจัดการ ทั้งทางด้านวิชาการ การเงิน บุคลากร และการบริหารทั่วไป โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง และชุมชน ตัวแทนครู ผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมกันบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากขึ้น และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้แก่ การกระจายอำนาจ ให้โรงเรียนอย่างแท้จริง มีการพัฒนาครู การเผยแพร่สารสนเทศ การได้ผู้บริหารที่เหมาะสม การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมขององค์กรและการให้รางวัลอย่างเหมาะสม

พัชรี บุญค้ำ (2559) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยตรง โดยให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความอิสระในการตัดสินใจ การบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการงบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง สมาชิกในชุมชน นักเรียน และ องค์กรอื่น ๆ

สุภาภรณ์ ต้นเกียง (2560) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการบริหาร จัดการศึกษาของสถานศึกษาตามความต้องการจำเป็นของโรงเรียนและท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง สมาชิกชุมชน นักเรียน และองค์กรอื่น ๆ มารวมพลังกันในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

ทรัพยากรและดำเนินการพัฒนากิจกรรม และการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องมีการกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปโรงเรียน ให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป

ณรงค์ อภัยใจ (2560) การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) เป็นการให้อิสระกับสถานศึกษาในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาภายใต้นโยบายของรัฐ ซึ่งกระบวนการบริหารของสถานศึกษามีการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากตัวแทนของผู้มีส่วนได้เสียกับการจัดการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาสนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง แต่การที่จะดำเนินงานตามหลักคิดทฤษฎีการบริหารสถานศึกษาเป็นฐานได้นั้น รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีอำนาจอย่างแท้จริง ให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย โดยรัฐกำหนดนโยบายหรือเป้าหมายการจัดการศึกษาของชาติ และสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร อุปกรณ์ ให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาที่มีความหลากหลายตามบริบทของชุมชน สำหรับงานวิจัยนี้ได้นำแนวคิดการบริหารแบบโรงเรียนเป็นฐาน โดยออกแบบการบริหารจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพบริบท และนำสภาพของบริบทสถานศึกษาไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

จากข้อมูลข้างต้นกล่าวสรุปได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารโรงเรียนที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน โดยมีการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนสมาชิกชุมชน และองค์กรอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพผลสูงขึ้น

2. หลักการของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

แนวคิดเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นได้รับอิทธิพลมาจากกระแสของการเปลี่ยนแปลงโลกธุรกิจอุตสาหกรรมที่ประสบความสำเร็จจากหลักการวิธีการ และกลยุทธ์ ในการทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพสร้างกำไรและสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าและผู้เกี่ยวข้องยิ่งขึ้น ความสำเร็จดังกล่าวนี้ทำให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องเห็นว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นนั้นต้องปรับกระบวนการและวิธีการที่เคยเน้นแต่เรื่องการเรียนรู้การสอน ปรับไปสู่การบริหารโดยการกระจายอำนาจไปยังโรงเรียนที่เป็นหน่วยปฏิบัติและให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาอย่างแท้จริง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management หรือ SBM) หรือให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง

ของการบริหารจัดการโรงเรียนโดยตรง เป็นแนวคิดที่มุ่งให้สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัว ในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและให้มีการบริหารในรูปแบบกรรมการโรงเรียน โดยมีความเชื่อว่า การตัดสินใจที่ดีที่สุดเกิดจากการตัดสินใจของคณะบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดและมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด ซึ่งมีนักวิชาการได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กล่าวถึง หลักการสำคัญในการบริหารแบบ School-based Management โดยทั่วไปดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจ การจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าโรงเรียน เป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation หรือ Collaboration หรือ Involvement) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำกันหลากหลาย บางแห่งก็ให้วัดหรือองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมามีการรวมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เกิดเอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษา แต่เมื่อประชาชนเพิ่มมากขึ้น ความเจริญต่าง ๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษา โดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้าและไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน อย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง

4. หลักการบริหารตนเอง (Self-managing) ในระบบการศึกษาทั่วไป มักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง สำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นมีความเชื่อว่า วิธีการทางานให้บรรลุเป้าหมายทำได้ หลายวิธี การที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมาย แล้วปล่อยให้โรงเรียนมีระบบ การบริหารด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลาย ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของ โรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม

5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่ กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและ

การจัดการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและเป็นไปตามนโยบายของชาติ จากหลักการดังกล่าวทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจะเป็นการบริหารงานที่ทำให้เกิดประสิทธิผลมากกว่ารูปแบบการจัดการศึกษาที่ผ่านมา

ธีระ รุญเจริญ (2550) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มี 6 ประการ ได้แก่

1. หลักการกระจายอำนาจ
2. หลักการบริหารตนเอง
3. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม
4. หลักการภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน
5. หลักการพัฒนาทั้งระบบ
6. หลักการความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้

เสน่ห์ ชาวโต (2550) กล่าวถึงแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังนี้

1. กำหนดแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษา
2. การบริหารโดยกำหนดเป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน
3. การบริหารจัดการแนวใหม่โดยใช้หลักธรรมาภิบาล หลักนิติธรรม

หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใสตรวจสอบได้ และหลักการมีส่วนร่วม

4. การบริหารแบบมีส่วนร่วม
5. การบริหารตนเอง
6. การบริหารแบบกระจายอำนาจให้ผู้รับผิดชอบ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ได้กำหนดแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยใช้รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยเห็นว่าหลักการบริหารของโรงเรียนแต่ละแห่งอาจไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแต่ละโรงเรียน แต่อย่างไรก็ดีควรจะต้องอยู่บนหลักการเดียวกัน ซึ่งสรุปหลักการสำคัญในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยทั่วไปดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าสถานศึกษาเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียนการที่บุคคล

มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

3. หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน (Return Power to People) ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำกันอย่างหลากหลาย บางแห่งมีวัดและองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมา มีการรวมการจัดการศึกษาไปยังกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้เกิดเอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษา แต่เมื่อประชากรมีจำนวนมากขึ้น การจัดการศึกษาเริ่มมีข้อจำกัดในเรื่องความล่าช้าและไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาอีกครั้ง

4. หลักการบริหารตนเอง (Self-managing) โดยมีความเชื่อว่า วิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี การที่ส่วนกลางทำหน้าที่กำหนดนโยบายและเป้าหมาย และปล่อยให้โรงเรียนมีระบบบริหารด้วยตนเอง โดยให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลาย ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของสถานศึกษา ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลาง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามที่กำหนดและเป็นไปตามนโยบายของชาติ

สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ (2553) ได้ให้หลักการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา ให้สามารถตัดสินใจดำเนินการได้อย่างสอดคล้องกับแนวทางพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงสุด

2. หลักการใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเป็นหน่วยงานบริหารไม่ใช่ผู้ถูกบริหาร โรงเรียนจะเป็นหน่วยงานสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน สามารถกำหนดจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ทิศทางการวางแผนจัดการศึกษาของตนเองที่สอดคล้องกันทั้งในระดับส่วนกลาง เขตพื้นที่การศึกษา ท้องถิ่น และชุมชน

3. หลักการมีส่วนร่วม ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการบริหาร การตัดสินใจและการจัดการศึกษาทำให้เกิดความตระหนักและความเป็นเจ้าของ

4. หลักการพึ่งตนเอง เน้นให้โรงเรียนมีระบบการบริหารตนเอง มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบ การดำเนินงานตามความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมองเห็นจุดหมายเป้าหมายของโรงเรียนตรงกัน สามารถบูรณาการสภาวะการณ์ของท้องถิ่นกับโรงเรียนมาส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ด้วยคามภาคภูมิใจ

5. หลักการประสานงาน สามารถประสานงานกันได้ทุกระดับทั้งแนวดิ่งและแนวนอน เป็นกิจกรรมที่ต้องเน้นความเข้มแข็ง ทั้งการสร้าง ความเข้าใจระหว่างบุคลากรในโรงเรียน และบุคคลภายนอก รวมทั้งการประสานงาน แสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือ ทั้งทรัพยากรและเทคนิควิธีการใหม่ ๆ

6. หลักความต่อเนื่องและหลากหลาย การบริหารมีความต่อเนื่อง การใช้เวลา การใช้เทคนิคในการบริหารจะต้องมีความหลากหลายและสอดคล้องกัน มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ปรับการบริหารตามสถานการณ์ที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ได้

7. หลักการพัฒนาตนเอง โรงเรียนจะต้องพัฒนาไปสู่องค์กรการเรียนรู้ พัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อให้เกิดการพัฒนา ทั้งการพัฒนางาน พัฒนาศักยภาพ พัฒนาบุคคล พัฒนาทีมงาน โดยนำองค์ประกอบเหล่านี้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นวิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์ สำหรับสถานศึกษานั้น

8. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาจะกำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน และมีองค์กรตรวจสอบคุณภาพ เป็นการประกันคุณภาพการศึกษา อุทัย บุญประเสริฐ (2553) สรุปหลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจ การจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่า โรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก ทำให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการ ในการตัดสินใจสั่งการ เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนโรงเรียน ทั้งด้านหลักสูตร การเงิน การงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยมีคณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครอง องค์กรและชุมชน ร่วมกันบริหารโรงเรียนให้สอดคล้องและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนศิษย์เก่า ตัวแทนนักเรียน เป็นต้น การที่บุคคลดังกล่าวได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รู้สึกเป็นเจ้าของ ทำให้มีความรู้สึกที่จะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return power to People) ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำกันหลากหลาย บางแห่งก็ให้วัดหรือองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ

ต่อมาได้มีการรวมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดเอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษา แต่เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น ความเจริญต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาโดยส่วนกลางจึงเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้าและไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้สามารถจัดการศึกษาเอง โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบคร้ว องค์กร ชุมชน สถานประกอบการ มีสิทธิจัดการศึกษาได้ หรือการมีตัวแทนชุมชนผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน ไปร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียน

4. หลักการบริหารตนเอง (Self-Managing) ในระบบการศึกษาทั่วไป มักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง แต่สำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายของส่วนรวม แต่มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธีการที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมาย แล้วปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายแนวทาง ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างกำหนดมาจากส่วนกลาง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและเป็นไปตามนโยบายของชาติ คณะกรรมการโรงเรียนจะทำหน้าที่ตรวจสอบและถ่วงดุลซึ่งกันและกันเสมอ

จากผลการศึกษาทฤษฎีเพื่อการสังเคราะห์กำหนดองค์ประกอบของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จากแนวคิดของนักวิชาการ 6 แหล่ง ผู้วิจัยได้จัดองค์ประกอบที่มีความหมายเหมือนกันนำมาจัดเป็นกลุ่มองค์ประกอบเดียวกันและได้ทำการประมวลผล วิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยมีรายละเอียดปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ที่	องค์ประกอบ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	กระทรวงศึกษาธิการ (2550)	ธีระ รุญเจริญ (2550)	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550)	เสน่ห์ ชาวโต (2550)	สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ (2553)	อุทัย บุญประเสริฐ (2553)	ความถี่
1	การกระจายอำนาจ	√	√	√	√	√	√	6
2	การมีส่วนร่วม	√	√	√	√	√	√	6
3	การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน	√		√			√	3
4	การบริหารจัดการตนเอง	√	√	√	√	√	√	6
5	การตรวจสอบและถ่วงดุล	√	√	√	√	√	√	6
6	การพัฒนาาระบบสู่องค์กรการเรียนรู้		√			√		2
7	การมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน		√					1
8	การใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง			√	√	√		3
	รวม	5	6	6	5	6	5	33

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานดังกล่าว ผู้วิจัยคัดเลือกองค์ประกอบที่นักวิชาการ
มีแนวคิดตรงกันสูงสุด 4 ลำดับแรก มากำหนดเป็นกลุ่มขององค์ประกอบหลัก ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 การกระจายอำนาจ (f = 6)

องค์ประกอบที่ 2 และการบริหารจัดการตนเอง (f = 6)

องค์ประกอบที่ 3 การมีส่วนร่วม (f = 6)

องค์ประกอบที่ 4 การตรวจสอบและถ่วงดุล (f = 6)

สรุปได้ว่า องค์ประกอบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจากแนวคิดของนักวิชาการ
6 แห่ง พบว่า องค์ประกอบที่สอดคล้องกันนั้นมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การกระจายอำนาจ
2) การบริหารจัดการตนเอง 3) การมีส่วนร่วม และ 4) การตรวจสอบและถ่วงดุล

1. การกระจายอำนาจ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548) ได้กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดด้าน
การกระจายอำนาจ ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 สถานศึกษามีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการด้านวิชาการ เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและสังคม
2. สถานศึกษามีการบริหารหลักสูตรอย่างมีระบบ ครบวงจรและต่อเนื่อง
3. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ยืดหยุ่น เหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน
4. สถานศึกษามีระบบอำนวยการ กำกับ ติดตาม และนิเทศงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
5. สถานศึกษามีการจัดหาและใช้สื่อและเทคโนโลยีในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
6. สถานศึกษามีฐานข้อมูลและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อการเรียนการสอน
7. สถานศึกษามีวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

มาตรฐานที่ 2 สถานศึกษามีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารงานบุคคล เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญมีตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. สถานศึกษาสามารถเสนอขออัตรากำลังและมาตรฐานตำแหน่งของครูและบุคลากรที่ตรงกับความต้องการได้
2. สถานศึกษามีส่วนร่วมในการสรรหาและคัดเลือกครูและบุคลากรตามความต้องการ
3. สถานศึกษามีการพัฒนาครูและบุคลากรให้เป็นมืออาชีพในการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
4. สถานศึกษามีการพิจารณาให้ประโยชน์ตอบแทนและดำเนินการทางวินัยแก่ครูและบุคลากรอย่างเป็นธรรม
5. สถานศึกษามีการระดมและสร้างเครือข่ายทรัพยากรบุคคลและองค์กรในชุมชน เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการ

มาตรฐานที่ 3 สถานศึกษามีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการงบประมาณ เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. สถานศึกษามีระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงาน และสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้

2. สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรและการลงทุนจากแหล่งต่าง ๆ และมีการออกระเบียบการใช้เงินรายได้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
3. สถานศึกษาสามารถบริหารงบประมาณสำหรับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม รวดเร็ว ทันเวลาและเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน
4. สถานศึกษามีระบบการตรวจสอบการใช้เงินงบประมาณ สินทรัพย์และรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. สถานศึกษามีการรายงานการใช้เงินต่อต้นสังกัดอย่างสม่ำเสมอ ถูกต้อง และทันเวลา

มาตรฐานที่ 4 สถานศึกษามีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารทั่วไป เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญมีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. สถานศึกษามีระบบการบริหารงานธุรการการพัสดุ งานอาคารสถานที่ การประชาสัมพันธ์ และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่นที่คล่องตัว
2. สถานศึกษามีมาตรการตรวจสอบความถูกต้อง โปร่งใส ในการบริหารจัดการงานธุรการ การเงินและบัญชี การพัสดุ งานอาคารสถานที่ การประชาสัมพันธ์ และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่นของตนเอง
3. สถานศึกษามีแผนพัฒนาสถานศึกษาที่สมบูรณ์ และมีการปฏิบัติตามแผนอย่างครบวงจรภายในเวลาที่กำหนด

อ่องจิต เมธยะประภาส (2550) ได้กล่าวว่า องค์กรประกอบการกระจายอำนาจทางการศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยจำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านวิชาการ 2) องค์ประกอบด้านงบประมาณ 3) องค์ประกอบด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) องค์ประกอบด้านการบริหารทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กล่าวถึง การดำเนินการเพื่อกระจายอำนาจให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้กระจายอำนาจในด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง โดยจำแนกเป็นภาระงานดังนี้

- 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ
- 4) การบริหารงานทั่วไป มีการกำหนดหลักการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่า โรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของผู้เรียน ตามพระราชบัญญัติ ในการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากระดับบนสุด คือ ระดับกระทรวงและ

ส่วนกลางลงไปยังส่วนล่างสุดคือ ระดับสถานศึกษาให้มากที่สุด กระจายอำนาจตัดสินใจการบริหารจัดการในบางกรณีจากผู้บริหารสถานศึกษาไปยังผู้บริหารระดับล่างหรือระดับหัวหน้างาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะอนุกรรมการผู้รับผิดชอบงาน สมาคมผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเกี่ยวกับสถานศึกษา ตลอดจนมีการประสานความร่วมมือกันจากหน่วยงานต้นสังกัด

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2553) ได้กล่าวว่า การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา จากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา ให้สามารถตัดสินใจดำเนินการได้อย่างสอดคล้องกับแนวทางพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงสุด

อุทัย บุญประเสริฐ (2553) ได้กล่าวว่า การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา จากกระทรวงและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าโรงเรียน เป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก

สรุปการกระจายอำนาจ คือ การถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจทางการบริหารการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่หน่วยงานปฏิบัติ คือ สถานศึกษาให้มากที่สุด ในภารกิจ 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อให้สถานศึกษามีอำนาจและความคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การมีส่วนร่วม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548) ได้กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ด้านการมีส่วนร่วม ดังนี้

มาตรฐานที่ 5 สถานศึกษามีระบบการบริหารและจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยองค์คณะบุคคลและเครือข่ายมีตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. สถานศึกษาจัดให้มีกระบวนการสรรหาและคัดเลือกกรรมการสถานศึกษา อย่างโปร่งใส
2. คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจในเป้าหมายการดำเนินงาน ที่ชัดเจน ตรงกันและมีความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน
3. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผนกับ สถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการจัดวาระการประชุมที่มุ่งพัฒนา คุณภาพการศึกษาและเน้นประโยชน์ผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. สถานศึกษามีการนำมติและความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานและเครือข่ายไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

6. สถานศึกษามีระบบการบริหารแบบเครือข่าย ทั้งบุคคลและองค์กรที่

หลากหลาย

มาตรฐานที่ 6 สถานศึกษาเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารและจัดการศึกษามีตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. สถานศึกษาเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
2. ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

ธีระ รุญเจริญ (2550) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผนตัดสินใจกำหนดหลักสูตรท้องถิ่นร่วมคิดร่วมทำ

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2553) กล่าวว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการบริหาร การตัดสินใจและการจัดการศึกษาทำให้เกิดความตระหนักและความเป็นเจ้าของ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมดังนี้ 1) เป็นการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาสู่เป้าหมายการปฏิรูปการเรียนรู้ 2) เป็นการเชื่อมโยงบุคลากรจากส่วนงานต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ทั้งวิธีการทำงานประสบการณ์ให้มีโอกาสทำงานร่วมกัน ส่งผลให้เกิดความเข้าใจกับผลงานที่มีประสิทธิภาพ 3) เป็นการสร้างความเชี่ยวชาญให้แก่สมาชิก โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน 4) เป็นการรวมทรัพยากรเข้าด้วยกัน เพื่อการบรรลุผลซึ่งไม่ประสบความสำเร็จหากต่างคนต่างทำ 5) เป็นการแบ่งปันความคิดทางปัญญา ทำให้ร่วมกันแก้ปัญหาเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน 6) ลดระยะเวลาในการทำงานและการใช้ทรัพยากรซ้ำซ้อน สามารถพัฒนาได้ก้าวหน้ารวดเร็วส่ง ผลต่อสังคมในวงกว้างขึ้น

อุทัย บุญประเสริฐ (2553) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหารตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนศิษย์เก่าและตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการศึกษามากขึ้น

สรุปการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหารตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ได้แก่ ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนศิษย์เก่าและตัวแทนนักเรียน

3. การบริหารตนเอง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548) ได้กำหนดมาตรฐานด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีเกี่ยวกับหลักการบริหารจัดการตนเอง ดังนี้

มาตรฐานที่ 7 สถานศึกษามีระบบการบริหารและจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. สถานศึกษามีระบบการบริหารทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ที่มุ่งเน้นสิทธิและประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. สถานศึกษามีระบบการบริหารภายในที่เน้นการกระจายอำนาจ การตัดสินใจ เพื่อการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและประสิทธิภาพในการบริหาร
3. สถานศึกษามีวัฒนธรรมและการทำงานเป็นทีมและมีเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 8 สถานศึกษามีระบบการบริหารและจัดการศึกษาที่ยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อมุ่งผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. ผู้บริหาร และกรรมการสถานศึกษาปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยอมรับของผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน
2. สถานศึกษามีระบบการบริหารและจัดการศึกษาภายในที่ยึดหลักนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส และตรวจสอบได้
3. สถานศึกษามีความสามารถในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีการบริหารอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพและเป็นที่ยอมรับของผู้เรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน มีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. ผู้บริหารปฏิบัติตนและบริหารงานได้มาตรฐานตามจรรยาบรรณวิชาชีพ
2. ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยอมรับของผู้เรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน

มาตรฐานที่ 13 ผู้บริหารจัดให้มีและใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. โรงเรียนมีระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารที่ครอบคลุมฐานข้อมูลในการบริหารทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไปที่เป็นปัจจุบัน
2. โรงเรียนมีหลักฐานการใช้และพัฒนาสารสนเทศที่เป็นฐานในการตัดสินใจ และการบริหารได้ตรงกับความต้องการและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

ธีระ รุญเจริญ (2550) ได้กล่าวถึงการบริหารตนเองว่าสถานศึกษาต้องมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น ภายใต้การบริหารในรูปขององค์คณะบุคคล

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2553) ได้กล่าวว่า โรงเรียนจะต้องพัฒนาไปสู่องค์กรการเรียนรู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดการพัฒนา ทั้งการพัฒนางานองค์กร พัฒนาวิชาชีพ พัฒนาบุคคล พัฒนาทีมงาน โดยนำองค์ประกอบเหล่านี้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นวิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษานั้น

อุทัย บุญประเสริฐ (2553) ได้กล่าวว่า ส่วนกลางทำหน้าที่กำหนดนโยบายและเป้าหมาย ส่วนโรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเอง ซึ่งขึ้นอยู่กับความพร้อมและสถานการณ์ของแต่ละโรงเรียน โดยมีความคาดหวังว่าผลประโยชน์ที่ได้น่าจะมีประสิทธิผลสูงกว่าเดิม

สรุปการบริหารตนเอง คือ การทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และนโยบายของส่วนรวม มีความเชื่อว่า วิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี การที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบาย และเป้าหมายแล้วโรงเรียนมีระบบการบริหารตนเองโดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน

4. การตรวจสอบและถ่วงดุล

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548) ได้กำหนดมาตรฐานด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีเกี่ยวกับหลักการตรวจสอบถ่วงดุล ได้แก่

มาตรฐานที่ 9 สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการศึกษาที่พร้อมรับการตรวจสอบคุณภาพและประสิทธิภาพ มีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในที่พร้อมรับการประเมินภายนอกและการตรวจสอบจากชุมชน

2. สถานศึกษามีระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารที่มีฐานข้อมูลในการบริหารทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไปที่มีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีระบบการบริหารที่พร้อมรับการตรวจสอบ มีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระ เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

2. มีหลักฐานของการตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป โดยคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระ

มาตรฐานที่ 12 ผู้บริหารมีหลักการบริหารคุณภาพสถานศึกษา โดยมีการประกันคุณภาพภายในและภายนอกที่เป็นระบบ ครบวงจร และเป็นวัฒนธรรมองค์กร มีตัวบ่งชี้ดังนี้

1. โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพภายในที่พร้อมรับการประเมินภายนอก
2. โรงเรียนมีหลักฐานการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ปัญญา แก้วกัญญา และสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล (2545) กล่าวว่า การตรวจสอบและถ่วงดุล เป็นการตรวจสอบจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาที่จะกำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐานและจะมีองค์กรตรวจสอบคุณภาพ ทั้งนี้จะเป็นการประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ธีระ รุญเจริญ (2550) ได้กล่าวถึงการตรวจสอบว่า โรงเรียนต้องพร้อมให้มีการตรวจสอบ เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2553) ได้กล่าวว่า ส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษา จะกำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน และมีองค์กรตรวจสอบคุณภาพ เป็นการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กล่าวว่า การตรวจสอบถ่วงดุลมีความสำคัญ คือ ในการปฏิรูประบบราชการ ไม่ว่าจะมีความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ หลักคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล หลักความรับผิดชอบในด้านวิชาการและหลักการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารทั่วไป ในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยการตรวจสอบและถ่วงดุลจะต้องมีคณะกรรมการหลายฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

อุทัย บุญประเสริฐ (2553) กล่าวว่า ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหาร และการจัดการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามนโยบายของชาติ

สรูป การตรวจสอบการถ่วงดุล คือ การตรวจสอบที่ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน โดยมีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารงาน โดยสถานศึกษาจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จัดตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและดำเนินงานที่ชัดเจน การรายงานผลการดำเนินงานความก้าวหน้า การประเมินผลการดำเนินงานและรายงานต่อสาธารณชนได้รับทราบด้วยความเป็นจริง

จากผลการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยเพื่อสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบด้านการตรวจสอบและถ่วงดุลตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จากทัศนะและจากผลการศึกษางานวิจัยของนักวิชาการ ผู้วิจัยได้ตัวบ่งชี้ดังนี้ผลปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงผลการศึกษารองค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
1. การกระจายอำนาจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. การวางแผน จัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา 2. การจัดทำแผนงบประมาณและแผนการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3. การวางแผนอัตรากำลัง และกำหนดมาตรฐานบุคลากร 4. การวางแผนพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน 5. การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน 6. การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารการเงินและพัสดุของสถานศึกษา 7. การประสานงานร่วมกับองค์กรภายนอกในการพัฒนาสถานศึกษา 8. เปิดโอกาสให้ชุมชน องค์กรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ โดยการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 9. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการและประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 10. การสนับสนุนให้มีคณะกรรมการบริหารการเงินและพัสดุของสถานศึกษา 11. การส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรทำงานตามความสามารถและความถนัดได้อย่างเหมาะสม 12. การประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าในการดำเนินงานของสถานศึกษาต่อสาธารณะ และส่งเสริมสนับสนุนอำนวยความสะดวกด้านการบริหารทั่วไป 13. การจัดระบบการนิเทศ การให้คำปรึกษาและกำกับติดตามเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง 14. การตรวจสอบ ติดตาม รายงานการใช้งบประมาณ และรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
	15. การส่งเสริมให้บุคลากรประเมินตนเองและนำผลการประเมินมาพัฒนางานของตนเอง 16. การจัดทำเกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษาโดยพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของชาติ
2. การบริหารตนเอง	1. การจัดการศึกษาโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด 2. การกำหนดนโยบายและเสนอแนะความคิดเห็นในการตัดสินใจของสถานศึกษา 3. การฝึกอบรมสัมมนาตามความจำเป็นและตามความต้องการของครู 4. การบริหารจัดการที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และยอมรับในความแตกต่างที่หลากหลายของค่านิยมความคิดเห็น และวัฒนธรรม 5. การจัดระบบอำนวยการและกำกับติดตามเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง 6. การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม 7. การจัดให้บุคลากรได้มีโอกาสเป็นผู้นำตามเหมาะสม 8. การส่งเสริมปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรโดยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน 9. การบริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ได้ทั้งผลผลิตและผลลัพธ์ 10. การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและเสนอแนะความคิดเห็นในการตัดสินใจของสถานศึกษา 11. ผู้บริหาร นำกฎกติกา ที่ตกลงกันไว้มาใช้ในการบริหารงานภายในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด 12. ผู้บริหารมุ่งเน้นประโยชน์ของผู้รับบริการเป็นสำคัญ 13. การรายงานผลประจำปีให้สาธารณชนทราบ

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
	<p>14. ความโปร่งใส มีระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลที่เป็นรูปธรรม เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา</p> <p>15. การสร้างบรรยากาศที่ดีแก่นักเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายค่านิยม และมาตรฐานในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน</p> <p>16. ผู้บริหารยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยอมรับของสังคม</p>
3. การบริหารแบบมีส่วนร่วม	<p>1. การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนชุมชนและสังคม</p> <p>2. การสร้างระบบเครือข่ายทั้งด้านบุคคลองค์กรและเทคโนโลยีเพื่อการบริหารงานโรงเรียน</p> <p>3. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขข้อกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา</p> <p>4. การใช้ฐานข้อมูลและทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชนในการจัดทำหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>5. การกำกับติดตามการทำงานตามแผนของสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา</p> <p>6. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประสานงานกับชุมชน องค์กรเอกชนองค์กรของรัฐ เพื่อระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา</p> <p>7. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการเห็นชอบการรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติของสถานศึกษา</p> <p>8. คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจนตรงกัน</p> <p>9. การมีส่วนร่วมในการบริหารตัดสินใจร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานของสถานศึกษา</p>

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
	<ol style="list-style-type: none"> 10. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อควรแก้ไข และแนวทางปรับปรุงผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา 11. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพิจารณาเห็นชอบ แต่งตั้งอนุกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 12. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบตามความต้องการ และความจำเป็นของแต่ละชุมชน 13. การปรับปรุงรายงานผลความสำเร็จของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ ก่อนนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณชน 14. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผล การปฏิบัติงานของสถานศึกษา 15. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็ก ทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ 16. สถานศึกษาจัดให้มีกระบวนการสรรหาและคัดเลือกคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างโปร่งใส
4. การตรวจสอบและ ถ่วงดุล	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสร้างระบบประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา พร้อมรับการ ประเมินภายนอกและการตรวจสอบจากต้นสังกัดและชุมชน 2. การจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษา 3. การวางแผนกลยุทธ์ตอบสนองความต้องการของชุมชน 4. การกำหนดมาตรฐานการบริหารงานแต่ละด้านชัดเจน 5. การบริหารที่มีฐานข้อมูลในการบริหารทั้งด้านวิชาการงบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป ที่มีประสิทธิภาพ 6. การแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระเพื่อตรวจสอบ การปฏิบัติงานภายในโรงเรียนทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและบริหารงานทั่วไป

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
	<p>7. การติดตามการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ตอบสนองความต้องการของชุมชน</p> <p>8. การประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อ รายงานความสำเร็จของการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา</p> <p>9. การประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสู่สาธารณชน</p> <p>10. การพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งของสถานศึกษา หรือความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา</p> <p>11. การรายงานผลการตรวจสอบภายในและการประเมินภายนอกต่อต้นสังกัดและเผยแพร่สู่สาธารณชน</p> <p>12. การรายงานผลและเผยแพร่ผลการดำเนินงานแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ชุมชนและสาธารณชนอย่างกว้างขวางด้วยรูปแบบที่น่าสนใจหลากหลายวิธี</p> <p>13. ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ตอบสนองความต้องการของชุมชน</p> <p>14. การประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริงโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้</p> <p>15. การปรับปรุงการบริหารจัดการตามผลการประเมินและการประกันคุณภาพภายใน</p> <p>16. การตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านวิชาการด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไปโดยคณะกรรมการภายนอก</p>

3. รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กล่าวถึงรูปแบบการบริหารที่สำคัญ 4 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบที่มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก (Administration Control SBM) ผู้บริหารเป็นประธานคณะกรรมการ ส่วนกรรมการอื่น ๆ ได้มาจากการเลือกตั้งหรือคัดเลือกจาก

กลุ่มผู้ปกครอง ครู และชุมชน คณะกรรมการมีบทบาทให้คำปรึกษา แต่อำนาจการตัดสินใจยังคงอยู่ที่ผู้บริหารโรงเรียน

2. รูปแบบที่มีครูเป็นหลัก (Professional Control SBM) เกิดจากแนวคิดที่ว่า ครูเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด ย่อมรู้ปัญหาได้ดีกว่าและสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด ตัวแทนคณะครูมีส่วนมากที่สุดในคณะกรรมการโรงเรียน ผู้บริหารยังคงเป็นประธานคณะกรรมการโรงเรียน บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร

3. รูปแบบที่ชุมชนมีบทบาทหลัก (Community Control SBM) แนวคิดที่สำคัญคือการจัดการศึกษาควรตอบสนองความต้องการและค่านิยมของผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด ตัวแทนของผู้ปกครองและชุมชนจึงมีส่วนในคณะกรรมการโรงเรียนมากที่สุด ตัวแทนผู้ปกครองและชุมชนเป็นประธานคณะกรรมการ โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นกรรมการและเลขานุการ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร

4. รูปแบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทหลัก (Professional Community Control SBM) แนวคิดเรื่องนี้เชื่อว่าครูและผู้ปกครองต่างมีความสำคัญในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กเนื่องจากทั้ง 2 กลุ่ม ต่างอยู่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด รับรู้ปัญหาและความต้องการได้ดีที่สุด สัดส่วนของครูและผู้ปกครอง (ชุมชน) ในคณะกรรมการโรงเรียนจะมีเท่า ๆ กัน แต่มากกว่าตัวแทนกลุ่มอื่น ๆ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นประธานบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร

อุทัย บุญประเสริฐ (2553) ได้เสนอรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) ที่เหมาะสมสำหรับสถานศึกษาในประเทศไทยไว้ 5 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบที่มีการบริหารจัดการโดยมีชุมชนเป็นหลัก (Community Control) เป็นการเพิ่มความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่ชุมชนและผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้รับบริการการศึกษาได้รับความพึงพอใจในการศึกษาที่จัดให้มากที่สุด คณะกรรมการโรงเรียนจึงต้องมีสัดส่วนจำนวนตัวแทนผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรอิสระเพื่อพัฒนาชุมชน (NGO) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา

2. รูปแบบที่มีการบริหารจัดการโดยผู้บริหารเป็นหลัก (Administrative Control) ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีอำนาจและรับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีผู้บริหารเป็นประธานคณะกรรมการ ส่วนกรรมการอื่น ๆ ได้มาจากการเลือกตั้งหรือคัดเลือกจากกลุ่มผู้ปกครอง ครู และชุมชน คณะกรรมการมีบทบาทให้คำปรึกษา แต่อำนาจการตัดสินใจยังคงอยู่ที่ผู้บริหารโรงเรียน

3. รูปแบบที่เป็นโรงเรียนในกำกับของรัฐ สถานภาพเป็นองค์กรนิติบุคคลที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ไม่เป็นส่วนราชการหรือไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ แต่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐได้รับ

อนุญาตให้ดำเนินการโดยอิสระ (Deregulation) จากกฎระเบียบตามปกติที่ใช้บังคับกับโรงเรียนทั่วไป สามารถออกกฎระเบียบของตนเองได้โดยเฉพาะ มีความเป็นอิสระในเรื่องการจัดการด้านวิชาการ การเงิน และบุคคล แต่โรงเรียนจะต้องรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานตามพันธะสัญญาหรือข้อตกลงที่ได้ทำไว้

4. รูปแบบที่บริหารโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารสถานศึกษาตามรูปแบบการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ ถ้ามีความพร้อมในการจัดการศึกษา โดยอาจจัดการศึกษาเองทั้งหมด จัดเองบางส่วน ร่วมกับหน่วยงานอื่น มอบให้หน่วยงานอื่นบางส่วน หรือมอบให้หน่วยงานองค์กรอื่นจัดในรูปแบบใด หรือจัดให้เป็นแบบโรงเรียนในกำกับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองก็ได้ โดยมีการกระจายอำนาจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาโดยตรง (ไม่ผ่านเขตพื้นที่การศึกษา) ในระดับกระทรวงมีหน้าที่และบทบาทสำคัญอยู่ที่การกำหนดนโยบายระดับชาติ กำหนดมาตรฐาน และสนับสนุนงบประมาณบางส่วน แต่งบประมาณส่วนใหญ่สำหรับการดำเนินงานทางการศึกษาจะได้อาจมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง

5. รูปแบบที่ให้เอกชนดำเนินการหรือดำเนินการแบบเอกชน เนื่องจากเห็นว่าเอกชนมีความสามารถในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในประเทศที่เน้นรูปแบบเศรษฐกิจแบบการตลาดและเศรษฐกิจแบบเสรีนั้น การส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา ไม่ใช่เป็นเรื่องของการแบ่งเบาภาระของรัฐ แต่เป็นหลักการสำคัญของระบบการตลาดและเศรษฐกิจแบบเสรี และเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนที่มีประสิทธิภาพสูง ข้าราชการครูและลูกจ้างประจำในโรงเรียนมีสถานภาพเป็นครูหรือลูกจ้าง ตามพระราชบัญญัติแรงงานหรือพระราชบัญญัติการศึกษาเอกชน คณะกรรมการโรงเรียนประกอบด้วยผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และครูใหญ่ เป็นหลัก

4. รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เหมาะสมสำหรับการบริหารสถานศึกษา ในการประยุกต์ใช้แนวคิดการบริหารสถานศึกษาแบบที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น รูปแบบการดำเนินงานที่คาดว่าจะเป็นไปได้และเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนไทย และสังคมไทย ก็ได้พบว่าไม่มีรูปแบบใดที่เป็นแบบเดียวที่ตายตัว ไม่มีรูปแบบใดแบบเดียวที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ อย่างเหมาะสมกับสถานศึกษาไทยทุกแบบ ทุกระดับ ทุกประเภท และสถานศึกษาแบบ SBM แต่ละแห่งควรมีอิสระที่จะเลือกใช้รูปแบบหรือวิธีการดำเนินงานที่เห็นว่าเหมาะสมกับสภาพของตนเองมากที่สุด รูปแบบการดำเนินงานที่สถานศึกษาอาจเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความพร้อมของโรงเรียน ให้ออกแบบขั้นตอนและระดับการพัฒนาในการบริหารจัดการของแต่ละโรงเรียนหรือในแต่ละสถานศึกษา

อุทัย บุญประเสริฐ (2553) ได้เสนอรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) ที่เหมาะสมสำหรับสถานศึกษาในประเทศไทยไว้ 5 รูปแบบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. รูปแบบที่มีการบริหารจัดการโดยชุมชนเป็นหลัก จุดประสงค์ของรูปแบบการบริหารที่มีชุมชนเป็นหลักหรือควบคุมโดยชุมชนนั้น คือ การคืนอำนาจการบริหารจัดการสถานศึกษาให้แก่ชุมชน ในทางปฏิบัติจะเป็นการเพิ่มความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่ชุมชนและผู้ปกครอง โดยมีความเชื่อว่าแนวทางดังกล่าวจะทำให้ผู้รับบริการการศึกษามีความพึงพอใจในการศึกษาที่จัดให้มากที่สุด หลักสูตรของโรงเรียนจะตอบสนองความต้องการและค่านิยมของผู้ปกครอง ตอบสนองชุมชนและท้องถิ่นมากที่สุด คณะกรรมการโรงเรียนควรประกอบด้วยกรรมการซึ่งเป็นตัวแทนจากกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนเป็นหลัก ได้แก่ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรในชุมชน ผู้แทนองค์กรอิสระเพื่อพัฒนาชุมชน (NGO) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม กลุ่มละไม่น้อยกว่า 2 คน และควรให้มีจำนวนเท่ากันในทุกกลุ่ม โดยให้เลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธาน และอีกคนหนึ่งเป็นรองประธาน โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่งรูปแบบที่ชุมชนมีบทบาทหลัก (Community Control) มีจุดประสงค์ของรูปแบบอยู่ที่การเพิ่มความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่ชุมชนและผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้รับบริการการศึกษาได้รับความพึงพอใจในการศึกษาที่จัดให้มากที่สุด และให้มีบทบาทมีส่วนร่วมโดยตรงในการบริหารสถานศึกษา คณะกรรมการโรงเรียนจึงต้องมีสัดส่วน จำนวนตัวแทนผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด ดังเช่น คณะกรรมการสภาบริหารโรงเรียน (Board of Trustees) ในประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง 5 คน ผู้แทนครู 1 คน ผู้บริหารโรงเรียน และตัวแทนนักเรียน 1 คน (เฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) และใน Chicago สหรัฐอเมริกา คณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง 6 คน ผู้แทนชุมชน 2 คน ผู้แทนครู 2 คน ผู้บริหารโรงเรียนและนักเรียน (โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) ประธานคณะกรรมการมาจากกลุ่มผู้แทนชุมชนหรือผู้ปกครอง บทบาทที่สำคัญของคณะกรรมการโรงเรียนก็คือ การทำหน้าที่คณะกรรมการบริหารโรงเรียนรูปแบบนี้มีลักษณะคล้ายกับรูปแบบที่กำหนดไว้ในมาตรา 40 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มากที่สุด เป็นรูปแบบที่เน้นการให้อำนาจแก่ชุมชนเป็นหลัก

2. รูปแบบที่มีการบริหารจัดการโดยมีผู้บริหารเป็นหลัก รูปแบบที่มีการบริหารจัดการตามแบบที่มีผู้บริหารเป็นหลักในการบริหารสถานศึกษาหรือแบบ Administrative Control นี้ หลักสำคัญจะอยู่ที่การกระจายอำนาจการบริหารวิชาการ บุคลากร การเงิน และการบริหารทั่วไปตรงไปยังโรงเรียน โดยมีตัวผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่ใช้อำนาจนั้นโดยตรงจะดูแลรับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารต้องมีบทบาทเป็นผู้นำ

ที่เข้มแข็ง ทั้งด้านวิชาการและการบริหารทั่วไปคณะกรรมการโรงเรียนที่ตั้งขึ้นมีบทบาทในลักษณะเป็นกรรมการที่ปรึกษาของผู้บริหาร ดังที่โรงเรียนส่วนใหญ่ในประเทศไทยใช้อยู่ในปัจจุบัน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นประธานคณะกรรมการโดยตำแหน่ง คณะกรรมการมักจะประกอบด้วย ตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนนักเรียน (ชั้นมัธยมศึกษา) คณะกรรมการมีบทบาทในการให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหาร แต่อำนาจการตัดสินใจขั้นสุดท้ายจะอยู่ที่ตัวผู้บริหารโรงเรียน ดังเช่น โรงเรียนในประเทศอังกฤษ ประเทศสิงคโปร์ และโรงเรียนในเมือง Edmonton ประเทศ Canada และในรัฐ Texas ของประเทศสหรัฐอเมริกา และโรงเรียนส่วนใหญ่ในประเทศไทยยุคก่อนปฏิรูปการศึกษา

3. รูปแบบโรงเรียนในกำกับของรัฐ รูปแบบโรงเรียนในกำกับของรัฐนี้มีลักษณะเป็นโรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐ แต่ฐานะเป็นองค์กรนิติบุคคลได้รับอนุญาตให้ดำเนินการโดยอิสระ (Deregulation) จากกฎระเบียบตามปกติที่ใช้บังคับกับโรงเรียนทั่วไป โรงเรียนที่บริหารในแบบนี้สามารถออกกฎระเบียบของตนเองได้โดยเฉพาะ มีความเป็นอิสระในเรื่องการจัดการด้านวิชาการ การเงิน และบุคคล แต่โรงเรียนจะต้องรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานตามพันธะสัญญา (Charter) หรือข้อตกลง ตามที่ได้ทำข้อตกลงไว้กับหน่วยงานที่มีอำนาจอนุมัติให้เป็นโรงเรียนในกำกับของรัฐ โรงเรียนในกำกับของรัฐนี้จะมีสถานภาพเป็นองค์กรนิติบุคคลที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ไม่เป็นส่วนราชการหรือไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ แต่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ โดยอาจเป็นโรงเรียนที่ตั้งขึ้นใหม่หรือเป็นโรงเรียนรัฐบาลหรือโรงเรียนเอกชนที่มีอยู่เดิมแล้วปรับให้เป็นโรงเรียนในกำกับของรัฐก็ได้ ผู้เสนอขอจัดตั้งอาจเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรของรัฐและเอกชน เช่น ครู ผู้ปกครอง องค์กรบริหารส่วนตำบล มูลนิธิ สมาคม ก็ได้ คณะกรรมการโรงเรียนมักจะประกอบด้วย ตัวแทนผู้ขอจัดตั้ง ตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนจากเขตพื้นที่การศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารโรงเรียน ผู้เสนอขอจัดตั้งเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียน ผู้ขอจัดตั้งและผู้บริหารโรงเรียนเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย จัดทำแผนปฏิบัติงาน จัดสรรงบประมาณ ควบคุมและกำกับการบริหารงาน การจ้างและเลิกจ้างผู้บริหารโรงเรียน ส่วนผู้บริหารรับผิดชอบการบริหารโรงเรียนตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการโรงเรียนให้ดูแลการจ้างและการเลิกจ้าง การบังคับบัญชาครู และบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน

4. รูปแบบที่บริหารโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารสถานศึกษาตามรูปแบบการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ ดังนั้นในอนาคตหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีความพร้อมก็สามารถจัดการศึกษาเองได้ทุกระดับและทุกประเภท ในการจัดการศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดเองทั้งหมด จัดเองบางส่วน ร่วมกับหน่วยงานอื่น

มอบให้หน่วยอื่นบางส่วน หรือมอบหมายให้หน่วยงาน องค์กรอื่นจัดในรูปแบบใด หรือจะจัดให้เป็นแบบโรงเรียนในกำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองก็ได้ จะมีการกระจายอำนาจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาโดยตรง (ไม่ผ่านเขตพื้นที่การศึกษา) ในระดับกระทรวง จะมีหน้าที่และบทบาทสำคัญอยู่ที่การกำหนดนโยบายระดับชาติ กำหนดมาตรฐานและการสนับสนุนงบประมาณบางส่วน แต่งบประมาณส่วนใหญ่สำหรับการดำเนินงานทางการศึกษาจะได้มาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำหนดลักษณะและรูปแบบคณะกรรมการโรงเรียนจะเป็นอำนาจโดยตรงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่โดยทั่วไปแล้วควรจะต้องประกอบด้วยตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นครึ่งหนึ่ง อีกครึ่งหนึ่งมาจากตัวแทนผู้ปกครองและผู้ทรงคุณวุฒิ มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการคัดเลือกผู้บริหาร มีอำนาจในการจ้างหรือเลิกจ้างผู้บริหารโรงเรียน ส่วนผู้บริหารโรงเรียนรับผิดชอบการบริหารโรงเรียน มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับบัญชา การจ้างและการเลิกจ้างครูและบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งมักจะให้เป็นอำนาจโดยตรงของผู้บริหารโรงเรียน

5. รูปแบบที่ให้เอกชนดำเนินการ หรือดำเนินการแบบเอกชน แนวคิดสำคัญของการให้เอกชนเข้ามาดำเนินการ เนื่องจากเห็นว่าเอกชนมีความสามารถในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและในประเทศที่เน้นรูปแบบเศรษฐกิจแบบการตลาดและเศรษฐกิจแบบเสรีนั้น การส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาไม่ใช่เป็นเรื่องของการแบ่งเบาภาระของรัฐ แต่เป็นหลักการสำคัญของระบบการตลาดและเศรษฐกิจแบบเสรีและเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนที่มีประสิทธิภาพสูง เป็นการศึกษาทางเลือกที่ผู้ที่ประสงค์จะใช้บริการสามารถเลือกรับบริการได้ และจะได้รับการประกันคุณภาพในการเลือกบริโภค ดังจะเห็นได้จาก การที่ผู้ปกครองและนักเรียนจำนวนมากมีความประสงค์เข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนเป็นประจำทุกปี และนักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนเอกชนที่มีคุณภาพ มีชื่อเสียง ก็มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดีและเป็นที่ยอมรับของสังคม ปกติแล้วเอกชนที่จัดการศึกษาอาจจัดในรูปแบบของบุคคล บริษัท มูลนิธิ องค์กรทางศาสนา ฯลฯ โดยการควบคุมตามพระราชบัญญัติการศึกษาเอกชน โรงเรียนของรัฐในบางพื้นที่อาจประสบปัญหาในการบริหารงาน หรือในบางแห่งที่ประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียงมากอยู่แล้วก็อาจเปลี่ยนไปให้เอกชนดำเนินการก็ได้ การให้เอกชนดำเนินการก็คือ การเปลี่ยนความรับผิดชอบในการบริหารจัดการจากรัฐไปเป็นของเอกชนโดยตรง ข้าราชการครูและลูกจ้างประจำในโรงเรียนก็เปลี่ยนสภาพไปเป็นครูและลูกจ้างตามพระราชบัญญัติแรงงานหรือพระราชบัญญัติการศึกษาเอกชน คณะกรรมการโรงเรียนประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และครูใหญ่เป็นหลัก ในบางแห่งอาจมีผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ผู้แทนคณะกรรมการการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาเข้ามาเป็นคณะกรรมการโดยตำแหน่งด้วย ผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการเอง หรือเป็นไปตามที่

กฎหมายกำหนดส่วนรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทและกฎหมายการศึกษาของไทยในปัจจุบันได้แก่ รูปแบบที่มีการบริหารจัดการโดยมีชุมชนเป็นหลัก (Community Control SBM) จุดประสงค์ของรูปแบบการบริหารที่มีชุมชนเป็นหลัก หรือการควบคุมโดยชุมชนนั้น คือ การคืนอำนาจการบริหารจัดการสถานศึกษาให้แก่ชุมชน ในทางปฏิบัติจะเป็นการเพิ่มความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่ชุมชนและผู้ปกครอง โดยมีความเชื่อว่าแนวทางดังกล่าวจะทำให้ผู้รับบริการทางการศึกษามีความพึงพอใจในการศึกษาที่จัดให้มากที่สุด หลักสูตรของสถานศึกษาจะตอบสนองความต้องการและค่านิยมของผู้ปกครอง ตอบสนองชุมชนและท้องถิ่นมากที่สุด ในคณะกรรมการสถานศึกษาจะมีสัดส่วนจำนวนตัวแทนผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ 5 อำเภอ จำนวน 221 แห่ง ดังนี้

ตาราง 3 แสดงข้อมูลโรงเรียนจำแนกรายอำเภอ

ที่	อำเภอ	ขนาดโรงเรียน				รวม
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ	
1	อำเภอบ้านดุง	51	18	1	1	71
2	อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย	38	16	1	-	55
3	อำเภอนาเชือก	35	8	-	-	43
4	อำเภอนาดูน	24	5	-	-	29
5	อำเภอยางสีสุราช	15	8	-	-	23
	รวมทั้งสิ้น	163	55	2	1	221

(ข้อมูล 18 กรกฎาคม 2563)

ตาราง 4 แสดงข้อมูลจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา

ตำแหน่ง	จำนวน	ตำแหน่ง	จำนวน
บุคลากรในสถานศึกษา	2,316	บุคลากรในสำนักงาน	78
ผู้อำนวยการโรงเรียน	193	ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	5
รองผู้อำนวยการโรงเรียน	6	ศึกษานิเทศก์	12
ครู	1,690	ข้าราชการ	51
พนักงานราชการ	61	ลูกจ้างประจำ	5
ลูกจ้างประจำ	91	ลูกจ้างชั่วคราว	5
ลูกจ้างชั่วคราว (ครู)	56		
ลูกจ้างชั่วคราว (นักการภารโรง)	219		
รวมทั้งสิ้น 2,394 คน			

(ข้อมูล 18 กรกฎาคม 2563)

ตาราง 5 แสดงข้อมูลนักเรียน จำแนกตามอำเภอ ระดับชั้น ปีการศึกษา 2563

ที่	อำเภอ	จำนวน ร.ร.	ก่อนประถม	ประถม	ม.ต้น	ม.ปลาย	รวม (คน)
1	อำเภอบ้านดง	71	1,746	6,315	677	76	8,814
2	อำเภอพยุหะคีรี	55	1,214	4,120	889	-	6,223
3	อำเภอนาเชือก	43	780	2,547	245	-	3,572
4	อำเภอนาดูน	29	592	2,124	147	-	2,863
5	อำเภอยางสีสุราช	23	503	1,545	280	-	2,328
รวมทั้งสิ้น		221	4,835	16,651	2,238	76	23,800

(ข้อมูล 18 กรกฎาคม 2563)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้วิเคราะห์
สภาพแวดล้อมการศึกษา ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของหน่วยงานโดยใช้เทคนิค SWOT Analysis สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จัดประชุมคณะกรรมการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณพ.ศ.2563 ระหว่างวันที่ 3-5 พฤศจิกายน 2562 ณ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร (SWOT analysis) ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่นำมากำหนดทิศทางในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

1.1 สภาพแวดล้อมภายใน ใช้หลัก 2S 4M เป็นหลักในการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths)

1.1.1 ปัจจัยด้านโครงสร้างและนโยบาย (Structure : S1)

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีนโยบาย ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าหมาย ค่านิยมร่วมและตัวชี้วัดที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบายสำคัญของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและจังหวัด ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างครอบคลุม ชัดเจนเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

2) เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา

3) มีการบริหารโรงเรียนภายใต้กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.1.2 ปัจจัยด้านผลผลิตและการบริการ (Service : S2)

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 สนับสนุนการให้บริการการศึกษาและจัดการศึกษาให้ผู้รับบริการได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

2) สถานศึกษาในสังกัดมีการบริหารจัดการเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา และระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการศึกษา

1.1.3 ปัจจัยด้านบุคลากร (Man : M1)

1) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาบางส่วน มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนรวมทั้งประชาชนทั่วไป

2) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และมีแนวโน้มจะมีวุฒิทางการศึกษาเพิ่มสูงขึ้น

3) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงาน เพื่อให้มีวิสัยทัศน์และตำแหน่งทางวิชาการสูงขึ้น

1.1.4 ปัจจัยด้านประสิทธิภาพทางการเงิน (Money : M2)

- 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการงบประมาณคล่องตัวและเกิดประสิทธิภาพ
- 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และสถานศึกษาได้รับจัดสรรงบประมาณตามกรอบวงเงินและทันตามเวลา

1.1.5 ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material : M3)

- 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการจัดหาจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ตามความจำเป็นและขาดแคลน

1.1.6 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ (Management : M4)

- 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และสถานศึกษายึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการศึกษา
- 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ใช้ระบบนิเทศติดตาม โดยกระบวนการมีส่วนร่วม

จุดอ่อน (Weaknesses : W)

1. ปัจจัยด้านโครงสร้างและนโยบาย (Structure : S1) -
2. ปัจจัยด้านผลผลิตและการบริการ (Service : S2)
 - 2.1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การทดสอบระดับชาติ ต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ย
 - 2.2 นักเรียนขาดการพัฒนาในทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
 - 2.3 เด็กพิการเรียนร่วม และเด็กด้อยโอกาส บางส่วนขาดการดูแลที่ทั่วถึง
 - 2.4 สถานศึกษาบางส่วนไม่มีความพร้อมให้บริการได้ครอบคลุม
3. ปัจจัยด้านบุคลากร (Man : M1)
 - 3.1 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนขาดความตระหนักในหน้าที่ที่รับผิดชอบ
 - 3.2 ครูไม่ครบชั้นและสอนไม่ตรงตามวิชาเอก จึงไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตอบสนองตามพัฒนาการของผู้เรียน
4. ปัจจัยด้านประสิทธิภาพทางการเงิน (Money : M2)
 - 4.1 ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานด้านการเงิน บัญชีและพัสดุบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบบริหารการเงิน บัญชี และพัสดุ

- 4.2 ระยะเวลาของปีงบประมาณกับปีการศึกษาไม่สอดคล้องต่อ
กระบวนการบริหารจัดการและรายงานผล
5. ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material : M3)
- 5.1 อุปกรณ์เทคโนโลยีทางการศึกษาไม่เพียงพอต่อความต้องการ
ในการใช้งาน
- 5.2 ขาดงบประมาณในการซ่อมแซมบำรุงรักษา
6. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ (Management : M4)
ระบบการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา มีความ
ซ้ำซ้อน ไม่เป็นปัจจุบันไม่ทันสมัย
- 1.2 สภาพแวดล้อมภายนอกใช้ STEP เป็นหลักการวิเคราะห์โอกาส
(Opportunities)
- 1.2.1 ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio-Cultural Factors : S)
- 1) มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกสถานศึกษา
 - 2) มีสังคมวัฒนธรรมเชิงพหุวัฒนธรรม
- 1.2.2 ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors : T)
- 1) สถาบันอุดมศึกษาและภาคเอกชนได้ให้ความช่วยเหลือด้าน ICT
เพื่อการเรียนการสอน
 - 2) สื่อเทคโนโลยี มีความหลากหลายสามารถเข้าถึงได้ง่าย และส่งเสริมต่อ
การศึกษา
- 1.2.3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors : E)
- 1) องค์กรภายนอกให้ความสำคัญ และให้การสนับสนุนช่วยเหลือ
การจัดการศึกษา
 - 2) นโยบายการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล
จนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานลดภาระค่าใช้จ่ายผู้ปกครอง
- 1.2.4 ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and Legal Factors : P)
- 1) กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา เปิดโอกาสให้ประชากรในวัยเรียนได้เรียน
อย่างทั่วถึง
 - 2) นโยบายกระทรวงศึกษาธิการเอื้อต่อการจัดการศึกษาและมีจุดเน้น
ที่ชัดเจน

อุปสรรค (Threats)

1. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio-Cultural Factors : S)
 - 1.1 ผู้ปกครองบางส่วน ขาดการดูแลเอาใจใส่ด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม
 - 1.2 ผู้ปกครองบางส่วน ส่งบุตรหลานไปเรียนในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงในเมือง
 - 1.3 อิทธิพลของสื่อที่หลากหลาย ส่งผลต่อการลอกเลียนแบบพฤติกรรมของนักเรียนต่อศีลธรรมอันดีงามของสังคมไทย
 - 1.4 กฎหมายระเบียบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน ให้การส่งเสริม สนับสนุนทางการศึกษาค่อนข้างน้อย
 2. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors: T)
 - 2.1 เทคโนโลยีและสื่อออนไลน์มีมาก และไม่เหมาะสมและเข้าถึงได้ง่าย
 - 2.2 ผู้ประกอบการด้านสื่อเทคโนโลยีขาดจิตสำนึกในการให้บริการ ทำให้เด็ก เยาวชนรับเอาวัฒนธรรมที่ไม่เหมาะสมมาปฏิบัติ
 3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors: E)

ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ทำให้เป็นอุปสรรคในการสนับสนุนการจัดการศึกษา
 4. ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and Legal Factors : P)
 - 4.1 มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองบ่อย ส่งผลต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ขาดความต่อเนื่อง
 - 4.2 กฎหมายทางการศึกษาบางฉบับ มีปัญหาในการนำสู่การปฏิบัติ
2. สรุปผลการประเมินสถานภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมสภาพแวดล้อมภายในมีจุดแข็งมากกว่าจุดอ่อน และสภาพแวดล้อมภายนอกมีปัจจัยที่เป็นโอกาสมากกว่าอุปสรรค สถานภาพจึงอยู่ในลักษณะ “เอื้อและแข็ง” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จึงเร่งรัดพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ และกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ตามหลักสูตรกำหนด โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้ห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา มุ่งสู่มาตรฐานวิชาชีพและมีวิทยฐานะสูงขึ้นสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียน ตลอดจนเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการยกระดับคุณภาพตามความต้องการของโรงเรียนอย่างแท้จริง และใช้มาตรการจูงใจเพื่อยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกระดับ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ธานี อำภาวรงค์ (2557) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า 1) ด้านกระบวนการบริหารโดยใช้วงจร PDCA ของเดมมิ่ง มีระดับการปฏิบัติตามด้านการวางแผน (Plan) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) ด้านการดำเนินงาน (Do) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) ด้านการตรวจสอบ (Check) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) และด้านการแก้ไขปรับปรุง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) ซึ่งด้านการแก้ไขปรับปรุงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ด้านหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีระดับการปฏิบัติตามหลักการกระจายอำนาจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) และหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดี ระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) ซึ่งหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และหลักการกระจายอำนาจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3) ด้านภารกิจของบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) การบริหารงบประมาณอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) การบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) และการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) ซึ่งการบริหารงานบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการบริหารงานงบประมาณมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ทัดตะวัน นามจุมจิง (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ และขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี ด้านการกระจายอำนาจและการบริหารจัดการศึกษา และ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามลำดับ 2) ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากน้อยไปหามาก ดังนี้ ด้านการกระจายอำนาจและการบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี และด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามลำดับ 3) การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พิจารณาจากการวิเคราะห์เนื้อหาประเด็นที่มีการพูดถึงมากที่สุด ในแต่ละด้านดังนี้ ด้านการกระจายอำนาจและการบริหารจัดการศึกษา ได้แก่ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี ได้แก่ ควรกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของชุมชน

จุรีรัตน์ ภาจันทร์คุ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

- 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
- 2) ศึกษาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 3) นำเสนอแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หลักการบริหารตนเอง และหลักการคืนอำนาจให้ประชาชน ตามลำดับ และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมมีระดับมากที่สุดเรียง 3 ลำดับ ดังนี้ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หลักการกระจายอำนาจและหลักการบริหารตนเอง ตามลำดับ 2) แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีปัญหาด้านการกระจายอำนาจ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการบริหารตนเอง ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ตามลำดับ 3) นำเสนอแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ดังนี้ ด้านหลักการกระจายอำนาจ สถานศึกษาต้องมีระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน ด้านหลักการมีส่วนร่วมมีการเสนอแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านหลักการคืนอำนาจการศึกษาให้ประชาชน สถานศึกษาต้องประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านหลักการบริหารตนเองจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ โดยวิเคราะห์นโยบายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สถานศึกษาร่วมเป็นกรรมการสอบสวนวินัยร้ายแรงของครูและบุคลากรในโรงเรียน

ทรงศิลป์ อินกผึ้ง (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการบริการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 2) ศึกษาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการบริการงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา สนับสนุนให้มี “ที่ประชุมเครือข่ายภาคประชาชนในระดับภูมิภาค” เพื่อเป็นกลไกในการตรวจสอบการทำงานของโรงเรียน ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีอำนาจในการกำหนดแผนกลยุทธ์เป็นแนวดำเนินการของโรงเรียน ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนมีการพัฒนาตนเองในการเป็นนักแสวงหา รอบรู้และประสานประโยชน์ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องและตรงกับความต้องการของท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นในการจัดการศึกษา มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกระจายอำนาจหน้าที่การบริหารไปยังคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดอบรม สัมมนาอย่างทั่วถึงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จะเน้นในเรื่องลักษณะ เฉพาะของแต่ละโรงเรียนที่มีความหลากหลายแตกต่างกันไป การกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ

สุจิตรา ประจงกุล (2558) ได้วิจัย การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยสภาพปัจจุบัน และปัญหาการมีส่วนร่วม ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำนวน 322 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 คน และผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม จำนวน 9 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ปัญหาการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3. แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคือ ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจวัตถุประสงค์ ร่วมกำหนดแนวทางปฏิบัติงานต่าง ๆ ของ สถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนและกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน คณะกรรมการ สถานศึกษาจะต้องมีส่วนร่วมในการรับทราบแนะนำ เสนอแนวทางการบริหารงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา ทั้งบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลการบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานทั่วไป สร้างขวัญกำลังใจครูและบุคลากรวางแผนระดมทรัพยากรในรูปแบบต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และช่วยเหลือในการประสานงานต่าง ๆ ให้กับสถานศึกษา

ทับทิม แสงอินทร์ (2559) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน สรรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน สรรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ค่ามัชฌิมาเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคน ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน ด้านการร่วม กำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ ด้านการกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ ด้านความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้ และ ด้านความไว้วางใจกัน ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียน สรรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี เพศ อายุ วุฒิการศึกษาตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหาร แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ไพโรภ รัตนชูวงศ์ และคณะ (2559) วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในโครงการ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น เขตภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานการบริหารโรงเรียนในโครงการการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นเขตภาคเหนือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น เขตภาคเหนือ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัด

ภาคเหนือ 17 จังหวัด จำนวน 67 โรงเรียน ที่ได้เข้าร่วมโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการพัฒนาท้องถิ่นเขตภาคเหนือ ตามนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และปัจจัย โดยใช้แบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำข้อมูล ที่ได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมการบริหารโรงเรียนในโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการพัฒนาท้องถิ่นเขตภาคเหนือด้วยเทคนิค SWOT เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม และประเมินสถานการณ์ขององค์กรโดยจับคู่รายการ Tows Matrix 2) เพื่อเสนอ กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น เขตภาคเหนือ กำหนดกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการพัฒนาท้องถิ่นเขตภาคเหนือ (ร่างที่ 1) ไปให้ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะโดยการสนทนากลุ่ม เพื่อปรับกลยุทธ์ 3) เพื่อตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นเขตภาคเหนือ มีการตรวจสอบกลยุทธ์โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้มี ประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง สอบถาม ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหาร โรงเรียนในโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นเขตภาคเหนือ มีสภาพ ปัจจุบันในการบริหารมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก สภาพแวดล้อมภายในภาพรวมมีสภาพปัจจุบันในการ บริหารมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก 2) กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นเขตภาคเหนือ มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด ประกอบด้วยกลยุทธ์หลัก 7 กลยุทธ์ คือ 2.1) ส่งเสริมการบริหารงานที่ดีในโรงเรียน 2.2) ส่งเสริม การระดมทุน และทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อการบริหารงานโรงเรียน 2.3) ส่งเสริมการพัฒนา บุคลากร และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 2.4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 2.5) ส่งเสริมสนับสนุนการเข้ารับบริการด้านการศึกษาของโรงเรียน 2.6) ส่งเสริมการสร้าง ความตระหนักและเพิ่มศักยภาพความรับผิดชอบ 2.7) ส่งเสริมหลักการกระจายอำนาจการบริหารงาน โรงเรียน

โศภิชญ์ศักดิ์ เดชะสิทธิ์ (2560) ได้วิจัย การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ 40 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) องค์ประกอบ ด้านหลักการกระจายอำนาจจำนวน 10 ตัวชี้วัด 2) องค์ประกอบด้านหลักการมีส่วนร่วม จำนวน 8 ตัวชี้วัด 3) องค์ประกอบด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้กับประชาชน จำนวน 6 ตัวชี้วัด 4) องค์ประกอบด้านหลักการบริหารตนเอง จำนวน 5 ตัวชี้วัด และ 5) องค์ประกอบด้านหลักการ

ตรวจสอบและถ่วงดุล จำนวน 11 ตัวชี้วัด สภาพปัจจุบันในของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ในการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ มากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้กับประชาชน หลักการบริหารตนเองและหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการ จำเป็นปรับปรุง (PNI modified) ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 พบว่าลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้กับประชาชน ด้านหลักการ บริหารตนเองและด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ตามลำดับ และแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักการ มีส่วนร่วม 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้กับประชาชน 4) หลักการบริหารตนเอง และ 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

ฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม และดวงใจ ชนะสิทธิ์ (2560) ได้ศึกษาการบริหารงาน แบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายด้าน 2) ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา อยู่ระดับมากที่สุด ในภาพรวม 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วม ในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิผลการบริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9 โดยร่วมกันทำนายได้ ร้อยละ 75.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กิตติวัฒน์ ธนพัฒน์โยธิน (2564) ได้ทำการวิจัย การพัฒนากลยุทธ์การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการกระจายอำนาจ มี 10 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านการมีส่วนร่วม มี 10 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านการบริหารจัดการตนเอง มี 11 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล มี 9 ตัวบ่งชี้ 5) ด้านการจัดการศึกษาในระบบ มี 9 ตัวบ่งชี้ 6) ด้านการจัดการศึกษานอกระบบ มี 8 ตัวบ่งชี้

7) ด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย มี 7 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสภาพปัจจุบันของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วม ลำดับที่ 2 ด้านการกระจายอำนาจ ลำดับที่ 3 ด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ลำดับที่ 4 ด้านการจัดการศึกษาในระบบ ลำดับที่ 5 ด้านการบริหารจัดการตนเอง ลำดับที่ 6 ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล และลำดับที่ 7 ด้านการจัดการศึกษานอกระบบ

งานวิจัยต่างประเทศ

Lujan (2011) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการฐานในโรงเรียนในโคโลราโด ผลกระทบของการตัดสินใจการบริหารเมื่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชนกลุ่มน้อยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมต่ำ (School Based Management in Colorado public schools : The impact of administrative decision making on the achievement of low-socio economic and minority students) ผลการวิจัยพบว่า การกระจายอำนาจและการบริหารการตัดสินใจในโรงเรียนของรัฐหรือการจัดการในโรงเรียน (SBM) ซึ่งได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของรัฐที่ได้มาตรฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งชนกลุ่มน้อย ผู้บริหารทั้งหมดเห็นพ้องกันว่าสามารถปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

Agustinus (2012) ได้ศึกษาการบริหารการศึกษาในโรงเรียนที่ใช้รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) จำนวนโรงเรียน 504 โรงเรียน จากชุมชนเซนต์ปอล ที่อินโดนีเซีย โดยการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มที่มีผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทั้งหมดการปฏิรูปนโยบายในอินโดนีเซีย ด้วยการเน้นเกี่ยวกับผลกระทบ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในระดับโรงเรียน เป็นความท้าทายที่ต้องเผชิญพบว่า ความรับผิดชอบผู้มีอำนาจในระดับโรงเรียน สามารถสร้างความร่วมมือในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโรงเรียน การปฏิบัติภารกิจที่โรงเรียน วิสัยทัศน์ที่ใช้ร่วมกัน นโยบายการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยเหล่านี้ได้นำไปสู่การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการเรียน การสอนการเรียนรู้ และความสำเร็จของนักเรียน การศึกษาของโรงเรียนในการบริหารแบบ SBM ความรับผิดชอบการตัดสินใจ ช่วยในเรื่องความสำเร็จและความท้าทายที่ต้องเผชิญกับผู้นำโรงเรียน ในการดำเนินการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การเสริมสร้างศักยภาพในระดับโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของนโยบาย SBM

Mizel (2012) ได้ศึกษาเรื่อง การทำงานร่วมกันของการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในประเทศอิสราเอล และชาวอาหรับ-เบดูอิน ผลการศึกษาพบว่า ด้วยการพิจารณาประสิทธิภาพของความร่วมมือใน 10 โรงเรียน ในระดับประถมศึกษาของชาวอาหรับ-เบดูอิน ในประเทศอิสราเอล โดย 2 หัวข้อ ซึ่งนำมาวิเคราะห์ได้แก่ 1) ผลกระทบอะไรที่ทำให้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีผลต่อการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน 2) บริบทในเรื่องวัฒนธรรมของชาวอาหรับ-เบดูอิน ส่งผลต่อการทำงานร่วมกันในเรื่องการบริหารจัดการโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอย่างไร ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พิสูจน์ให้เห็นความจริงที่ว่า การทำงานเป็นทีมไม่เกิดขึ้นสำหรับการศึกษาในโรงเรียน และการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญคือแนวคิดการทำงานร่วมกันนั้นขัดแย้งกับวัฒนธรรมและสังคม รวมถึงบรรทัดฐานทางสังคมของชาวอาหรับ-เบดูอิน แบบดั้งเดิม และเกิดความขัดแย้งมากกับเจ้าหน้าที่ ซึ่งเมื่อใดที่การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานต้องทำให้ชาวอาหรับ-เบดูอินได้รับประโยชน์จากการจัดการศึกษาในโรงเรียนของพวกเขา การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาอย่างมากเช่นนี้ต้องมีการอธิบายอย่างค่อยเป็นค่อยไปในส่วนของรายละเอียดต่าง ๆ รวมไปถึงเรื่องของธรรมเนียมปฏิบัติทางวัฒนธรรมที่มีความละเอียดอ่อน

Vernez (2014) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนในประเทศอินโดนีเซีย (Implementation of School-Based Management in Indonesia. Monograph) ผลการวิจัยพบว่า สถานะในเชิงปริมาณและคุณภาพในการดำเนินการจัดการศึกษาตาม SBM ในประเทศอินโดนีเซียเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จของ SBM และการประเมินผล SBM เพื่อตอบสนองความต้องการด้านการศึกษาในประเทศและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการปกครองของโรงเรียน

Mehralizadeh (2014) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความเป็นไปได้ของการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของอิหร่านในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization and Decentralization of Management : A study of the Feasibility of Application of School-Based Management in Iran's Secondary Schools) ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้เรื่องอุปสรรคของการจัดการโรงเรียนในอิหร่านโดยทั่วไปและในโรงเรียนมัธยมศึกษาลักษณะของระบบใหม่ของการจัดการศึกษาในโรงเรียน ความคิดเห็นของผู้บริหารในการประยุกต์ใช้โรงเรียนเป็นฐาน และขอบเขตการจัดการโรงเรียนสำหรับโรงเรียนมัธยม ซึ่งยังไม่ได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ดี

Kabir และ Akter (2014) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนมัธยมเป็นแนวคิดที่ค่อนข้างใหม่ในมุมมองของการศึกษาบังคลาเทศ การก่อตัวของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน (SMC) และโปรแกรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมได้สร้างโอกาสสำหรับผู้ปกครองที่เป็นสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในโรงเรียนมัธยมในบังคลาเทศ ในบทความรายงานกระบวนการ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนมัธยมในบังคลาเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อการเข้าถึงการรับรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในบังคลาเทศ เพื่อสำรวจว่าผู้ปกครองจะได้รับ การมีส่วนร่วมในการศึกษาของเด็กและวิธีการที่โรงเรียนมัธยมมีการใช้กลยุทธ์ที่แตกต่างในรูปแบบ ความร่วมมือกับผู้ปกครอง วิธีการเชิงคุณภาพที่ใช้ในที่เก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ในเชิงลึกจาก 7 ผู้มีส่วนได้เสียที่แตกต่างกันของสังคมและนโยบาย พ่อแม่แนะนำปัญหาที่พบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ นักเรียนเรียนรู้และประสบความสำเร็จและเอื้อต่อการพัฒนาโรงเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับ ผู้ปกครองโรงเรียนที่ใช้กลยุทธ์ที่จำกัด เช่น จัดประชุมผู้ปกครองและรูปแบบของคณะกรรมการ ผู้ปกครอง โรงเรียนก็มักจะใช้โทรศัพท์และอีเมลในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง การขาดความ ตระหนักของทั้งพ่อแม่และโรงเรียนการเรียนการสอน และสิ่งที่มากเกินไปจะพบว่าเป็นความท้าทาย ที่สำคัญของพ่อแม่ที่เกี่ยวข้องในระดับมัธยมศึกษา นอกจากนี้ยังระบุพื้นที่ที่แตกต่างกันของ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง รวมทั้งการแนะนำรายงานความคืบหน้าระบบอัตโนมัติ โปรแกรม ให้คำปรึกษา การเยี่ยมบ้านและการชุมนุมประจำปี และโครงการวัฒนธรรมจะต้องมีการพัฒนาต่อไป เพื่อที่จะสร้างความร่วมมือที่แข็งแกร่งระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานของไทย (Thai-Style School-Based Management = Thai SBM) เป็นการบริหาร โรงเรียนตามแนวทางที่บัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นรูปแบบ การบริหารจัดการโรงเรียนแนวใหม่ที่มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังสถานศึกษา บนพื้นฐานแห่งหลักการสำคัญ 4 ประการ คือ หลักการกระจายอำนาจ หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม หลักการบริหารจัดการที่ดี และหลักการบริหารที่สามารถตรวจสอบได้ ที่ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมรักษาประโยชน์ ร่วมตรวจสอบและประเมินผลได้

พหุ ประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะเสนอขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
3. การสร้างและการหาค่าคุณภาพเครื่องมือ
 - 3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 3.2 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 663 คน จาก 221 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 221 คน ครูผู้สอน จำนวน 221 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 221 คน
2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายงาน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 420 คน จาก 140 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 140 คน ครูผู้สอน จำนวน 140 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 140 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ตาราง 6 แสดงจำนวนผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2			จำนวน (คน)
โรงเรียนขนาดเล็ก	ประชากร	ผู้บริหารสถานศึกษา	163
		ครูผู้สอน	163
		คณะกรรมการสถานศึกษา	163
	กลุ่มตัวอย่าง	ผู้บริหารสถานศึกษา	101
		ครูผู้สอน	101
		คณะกรรมการสถานศึกษา	101
โรงเรียนขนาดกลาง	ประชากร	ผู้บริหารสถานศึกษา	55
		ครูผู้สอน	55
		คณะกรรมการสถานศึกษา	55
	กลุ่มตัวอย่าง	ผู้บริหารสถานศึกษา	36
		ครูผู้สอน	36
		คณะกรรมการสถานศึกษา	36
โรงเรียนขนาดใหญ่	ประชากร	ผู้บริหารสถานศึกษา	2
		ครูผู้สอน	2
		คณะกรรมการสถานศึกษา	2
	กลุ่มตัวอย่าง	ผู้บริหารสถานศึกษา	2
		ครูผู้สอน	2
		คณะกรรมการสถานศึกษา	2
โรงเรียนขนาดใหญ่ พิเศษ	ประชากร	ผู้บริหารสถานศึกษา	1
		ครูผู้สอน	1
		คณะกรรมการสถานศึกษา	1
	กลุ่มตัวอย่าง	ผู้บริหารสถานศึกษา	1
		ครูผู้สอน	1
		คณะกรรมการสถานศึกษา	1
รวมทั้งสิ้น	ประชากร	ผู้บริหารสถานศึกษา	221
		ครูผู้สอน	221
		คณะกรรมการสถานศึกษา	221
	กลุ่มตัวอย่าง	ผู้บริหารสถานศึกษา	140
		ครูผู้สอน	140
		คณะกรรมการสถานศึกษา	140

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย

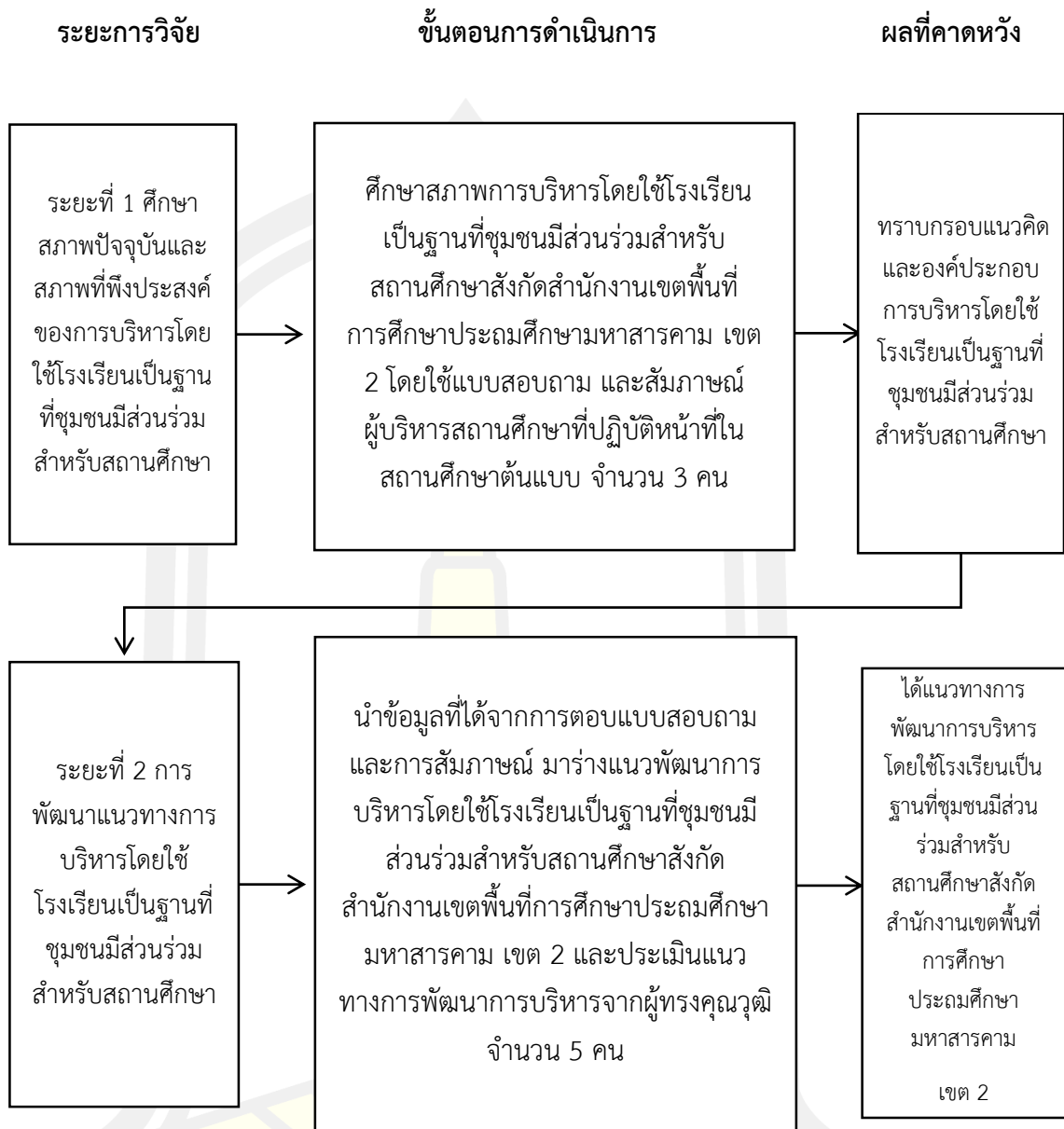
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่รับการพิจารณาคัดเลือกจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือระดับประเทศ ให้เป็นโรงเรียนคุณภาพและโรงเรียนต้นแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (Best Practice) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่เลือกไปสัมภาษณ์ มีเกณฑ์คุณสมบัติ คือ เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศทางด้านงานบริหารสถานศึกษา เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกอยู่ในระดับดี และเป็นผู้บริหารโรงเรียน มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ หรือเชี่ยวชาญ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนบ้านเม็กดำ ผู้บริหารโรงเรียนบ้านโนนสูงดอนหลี่และผู้บริหารโรงเรียนบ้านหัวหมู รวมทั้งหมด 3 คน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการร่างรูปแบบการกรบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 3 นำข้อมูล 2 ส่วน คือ 1) ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพ 2) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา (Best Practice) ในโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศมายกร่างแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหาร การศึกษา หรือเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษา หรือเป็นบุคลากรทางการศึกษา ที่มีประสบการณ์และตำแหน่งทางด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ภาพประกอบ 2 แสดงขั้นตอนการพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา
ศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

การสร้างและการหาค่าคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือ แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ประกอบด้วย 2 ประเภท คือ

1. แบบสอบถาม

แบบสอบถาม 1 ฉบับ เป็นการสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับหรับสถานศึกษา ซึ่งใช้กรอบเนื้อหาในการสอบถาม 4 ด้าน คือ การกระจายอำนาจ การบริหารจัดการตนเอง การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบและถ่วงดุล ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert โดยกำหนดคะแนนตามความหมายของแต่ละระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

- 5 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ มาก
- 3 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ น้อย
- 1 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ น้อยที่สุด

วิธีการสร้างแบบสอบถาม

การสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำราแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับงานบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามและศึกษาแนวทางการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งใช้กรอบเนื้อหาในการสอบถาม 4 ด้าน คือ การกระจายอำนาจ การบริหารจัดการตนเอง การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบและถ่วงดุล

3. นำแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity)

4. นำแบบสอบถามไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

5. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล และนำแบบสอบถามไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

โดยการวิเคราะห์ค่า IOC (Item Objective Congruence) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ดังนี้

ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้จริงให้คะแนน +1

ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้ให้คะแนน 0

ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่วัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้ให้คะแนน 1

6. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องแล้ว

มาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลการพิจารณา โดยพิจารณาและคัดเลือกแบบสอบถามที่มีค่าดัชนี

ความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป และนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว เสนอคณะกรรมการควบคุม

วิทยานิพนธ์อีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้ (Try-Out)

การตรวจสอบคุณภาพ แบบสอบถาม ดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2. นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้ (Try Out) แล้ว มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมรายด้าน ด้วยวิธีการ Item-Total Correlation แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป

3. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

4. จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ หลังจากนั้นนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมแบบสอบถามสภาพสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือนำส่งจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ส่งไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือเก็บข้อมูล
2. ขอนหนังสือนำส่งจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อส่งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ดำเนินการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และขอรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ตามวันเวลาที่กำหนด

การจัดกระทำกับข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ทำการตรวจสอบ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา
2. ลงรหัสข้อมูลและนำไปคำนวณค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป
3. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตาราง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนน และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง	สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง	สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณหา ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป เป็นปัญหาสำคัญที่ควรได้รับการแก้ไข

2. แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ใช้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความเป็นเลิศ (Best Practice) ด้านบริหารการสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางเพิ่มเติม ในการร่างแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่มีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างใช้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กรอบเนื้อหาในการสัมภาษณ์ด้วยกัน 4 ด้าน คือ

1. การกระจายอำนาจ
2. การบริหารจัดการตนเอง
3. การมีส่วนร่วม
4. การตรวจสอบและถ่วงดุล

การสร้างและการหาคุณภาพแบบสัมภาษณ์ ดำเนินการดังนี้

1. จัดเตรียมประเด็นในการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ประเด็นหลัก 4 ด้าน คือ 1) การกระจายอำนาจ 2) การบริหารจัดการตนเอง 3) การมีส่วนร่วม 4) การตรวจสอบและถ่วงดุล มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยตนเอง
3. จัดเตรียมเอกสารและอุปกรณ์อื่นที่เกี่ยวกับการสัมภาษณ์ เช่น เครื่องบันทึกเสียง วีดีโอ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นสภาพปัญหา และความต้องการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจสอบ ความถูกต้องความครอบคลุมของเนื้อหาและความเหมาะสมของประเด็นคำถาม
2. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการตรวจสอบแล้ว มาปรับปรุงแก้ไข ให้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ ก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับประเด็นสภาพการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารการศึกษาที่ประสบความสำเร็จ และได้รับการยอมรับด้านการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้แก่ ผู้บริหารเชี่ยวชาญ ผู้บริหารในโรงเรียนต้นแบบ ผู้บริหารที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 3 คน

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างสมบูรณ์ พร้อมทั้งการจดบันทึกเอกสารของโรงเรียน ภาพถ่ายและเครื่องบันทึกเสียง การจัดทำกระทู้ข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ในประเด็นสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เมื่อผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเสร็จ นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเนื้อหา วิเคราะห์และสังเคราะห์ ประเด็นสำคัญโดยแยกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การกระจายอำนาจ 2) การบริหารจัดการตนเอง 3) การมีส่วนร่วม และ 4) การตรวจสอบและถ่วงดุล เพื่อนำข้อมูลไปยกกร่างรูปแบบในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ประเด็นสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเนื้อหาเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสรุปแยกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การกระจายอำนาจ 2) การบริหารจัดการตนเอง 3) การมีส่วนร่วม และ 4) การตรวจสอบและถ่วงดุล

ระยะที่ 2 แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เครื่องมือในระยษนี้ คือ

แบบประเมิน

มีลักษณะเป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประเมิน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความสมบูรณ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การสร้างแบบประเมินและหาคุณภาพเครื่องมือ

สร้างแบบประเมินเพื่อเป็นการตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1. ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือเพื่อตรวจสอบลักษณะของการพัฒนา แนวการบริหารในสถานศึกษา
2. ศึกษาเอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อกำหนดกรอบประเด็นคำถามในแบบประเมิน ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหาร

3. ดำเนินการสร้างแบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยสร้างให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การกระจายอำนาจ 2) การบริหารจัดการตนเอง 3) การมีส่วนร่วม และ 4) การตรวจสอบและถ่วงดุล

4. สร้างแบบประเมินการพัฒนาแนวทางให้มีประเด็นครอบคลุมองค์ประกอบของรูปแบบทั้ง 4 ส่วน และมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. นำแบบประเมินเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity)

6. นำแบบประเมินไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

7. นำแบบประเมินเสนอ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา

8. นำแบบประเมินมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่งแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนจัดทำแบบประเมินฉบับสมบูรณ์

9. จัดทำแบบประเมินฉบับจริงเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินถึงความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ชุมชนมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา มีวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจสอบความถูกต้องความครอบคลุมของเนื้อหาและความเหมาะสมของประเด็นคำถาม

2. นำแบบประเมินมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลการตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

1. ขออนุญาตนำส่งจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามส่งไปยังกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. รวบรวมแบบประเมินของแบบสอบถามคืนทั้งหมด

การจัดกระทำกับข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลแบบประเมิน เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบประเมินกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบแบบประเมิน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินที่ได้รับคืนมา
2. นำแบบประเมินมาตรวจเพื่อรวบรวมคะแนน
3. ลงรหัสข้อมูลและนำไปคำนวณค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป
4. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบประเมินฉบับที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนและแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

มากที่สุด	ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้
มาก	ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้
ปานกลาง	ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้
น้อย	ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้
น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วพิจารณาเลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป เพื่อสังเคราะห์เป็นแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป

พูน บุญ ทิโต ชีเว

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตรดังนี้ (สุนทรพจน์ ดารงศ์พานิช, 2554)

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนข้อมูล

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตรดังนี้ (สุนทรพจน์ ดารงศ์พานิช, 2554)

$$\text{สูตร } S.D. = \sqrt{\frac{N(\sum X) - (\sum X^2)}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนข้อมูล

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-total Correlation) โดยใช้สูตรดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2558)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวม
 $\sum X$ แทน คะแนนรวมที่หาค่าอำนาจจำแนก

ΣY	แทน	ผลรวมของคะแนนรวมของแบบสอบถาม
N	แทน	จำนวนทั้งหมดของแบบสอบถาม
ΣXY	แทน	ผลรวมของผลคูณคะแนนที่ทำค่าอำนาจจำแนก
ΣX^2	แทน	ผลรวมของแบบสอบถามกำลังสองของคะแนนแต่ละข้อ
ΣY^2	แทน	ผลรวมของแบบสอบถามกำลังสองของคะแนนรวม

2.2 ทหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2555)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	s_i^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบทดสอบรายข้อ
	s_t^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

2.3. ค่าความสอดคล้องหรือดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละรายจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2561)

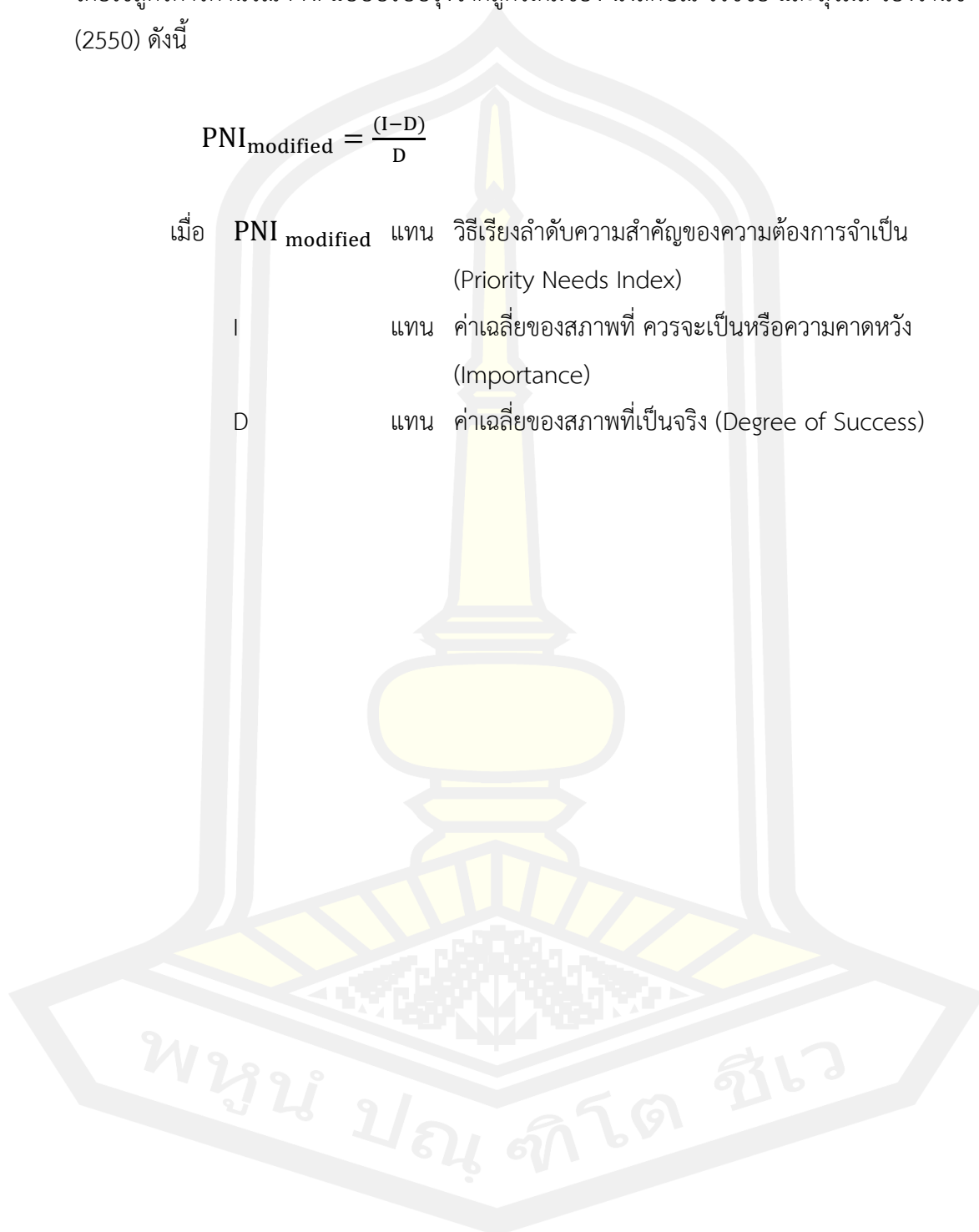
$$\text{สูตร } IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม
	ΣR	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. การคำนวณดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index = PNI)
โดยใช้สูตรการคำนวณ PNI แบบปรับปรุงจากสูตรเดิมของ นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช
(2550) ดังนี้

$$PNI_{\text{modified}} = \frac{(I-D)}{D}$$

เมื่อ	PNI _{modified}	แทน	วิธีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index)
	I	แทน	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็นหรือความคาดหวัง (Importance)
	D	แทน	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (Degree of Success)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนด สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน	สภาพปัจจุบัน
I	แทน	สภาพที่พึงประสงค์
$PNI_{modified}$	แทน	ดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และการแปลผลข้อมูล ปรากฏดังตาราง 7-11

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมทั้ง 4 ด้าน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การกระจายอำนาจ	3.07	0.73	ปานกลาง	4.31	0.55	มาก
2. การบริหารตนเอง	3.06	0.72	ปานกลาง	4.36	0.53	มาก
3. การบริหารแบบมีส่วนร่วม	2.99	0.72	ปานกลาง	4.34	0.55	มาก
4. การตรวจสอบและถ่วงดุล	3.09	0.71	ปานกลาง	4.28	0.52	มาก
โดยรวม	3.05	0.72	ปานกลาง	4.32	0.54	มาก

จากตาราง 7 พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ การตรวจสอบและถ่วงดุล รองลงมาคือ การกระจายอำนาจ การบริหารตนเองและ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยคือ

การบริหารตนเองรองลงมาคือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และการตรวจสอบและถ่วงดุลตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการกระจายอำนาจ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการกระจายอำนาจ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การวางแผน จัดทำระเบียบและ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของ สถานศึกษา	3.16	0.69	ปานกลาง	4.35	0.53	มาก
2. การจัดทำแผนงบประมาณและ แผนการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรร งบประมาณจากสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.03	0.73	ปานกลาง	4.21	0.48	มาก
3. การวางแผนอัตราค่าจ้าง และกำหนด มาตรฐานบุคลากร	3.14	0.73	ปานกลาง	4.51	0.56	มาก
4. การวางแผนพัฒนาระบบข้อมูล สารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน	3.07	0.78	ปานกลาง	4.29	0.52	มาก
5. การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติ และความต้องการของผู้เรียน	3.11	0.71	ปานกลาง	4.32	0.58	มาก
6. การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร การเงินและพัสดุของสถานศึกษา	3.18	0.81	ปานกลาง	4.27	0.60	มาก
7. การประสานงานร่วมกับองค์กร ภายนอกในการพัฒนาสถานศึกษา	3.15	0.75	ปานกลาง	4.27	0.51	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการกระจายอำนาจ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
8. เปิดโอกาสให้ชุมชน องค์กรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณโดยการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา	3.12	0.82	ปานกลาง	4.55	0.55	มากที่สุด
9. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการและประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	3.01	0.82	ปานกลาง	4.41	0.54	มาก
10. การสนับสนุนให้มีคณะกรรมการบริหารการเงินและพัสดุของสถานศึกษา	3.15	0.80	ปานกลาง	4.32	0.54	มาก
11. การส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรทำงานตามความสามารถและความถนัดได้อย่างเหมาะสม	3.08	0.66	ปานกลาง	4.21	0.56	มาก
12. การประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าในการดำเนินงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน และส่งเสริมสนับสนุนอำนวยความสะดวกด้านการบริหารทั่วไป	2.94	0.68	ปานกลาง	4.23	0.56	มาก
13. การจัดระบบการนิเทศ การให้คำปรึกษาและกำกับติดตามเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	2.95	0.69	ปานกลาง	4.12	0.57	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการกระจายอำนาจ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
14. การตรวจสอบ ติดตาม รายงานการใช้งบประมาณ และรายงานการใช้จ่ายผลผลิตจากงบประมาณ	3.01	0.71	ปานกลาง	4.16	0.58	มาก
15. การส่งเสริมให้บุคลากรประเมินตนเอง และนำผลการประเมินมาพัฒนางานของตนเอง	2.95	0.66	ปานกลาง	4.51	0.50	มากที่สุด
16. การจัดทำเกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษาโดยพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของชาติ	3.06	0.56	ปานกลาง	4.14	0.59	มาก
โดยรวม	3.07	0.73	ปานกลาง	4.31	0.55	มาก

จากตาราง 8 พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการกระจายอำนาจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารการเงินและพัสดุของสถานศึกษา รองลงมาคือ การวางแผน จัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าในการดำเนินงานของสถานศึกษาต่อสาธารณะ และส่งเสริมสนับสนุนอำนวยความสะดวกด้านการบริหารทั่วไป

สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการกระจายอำนาจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 14 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เปิดโอกาสให้ชุมชน องค์กรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณโดยการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา รองลงมาคือ การส่งเสริมให้บุคลากรประเมินตนเองและนำผลการประเมินมาพัฒนางานของตนเอง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การจัดระบบการนิเทศ การให้คำปรึกษาและกำกับติดตามเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
 แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารตนเอง

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารตนเอง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การจัดการศึกษาโดยยึดหลักว่าผู้เรียน ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญ ที่สุด	3.14	0.72	ปานกลาง	4.35	0.55	มาก
2. การกำหนดนโยบายและเสนอแนะความ คิดเห็นในการตัดสินใจของสถานศึกษา	3.01	0.60	ปานกลาง	4.28	0.57	มาก
3. การฝึกอบรมสัมมนาตามความจำเป็น และตามความต้องการของครู	2.96	0.79	ปานกลาง	4.32	0.58	มาก
4. การบริหารจัดการที่สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมาย และยอมรับในความ แตกต่างที่หลากหลายของค่านิยม ความคิดเห็น และวัฒนธรรม	3.23	0.67	ปานกลาง	4.38	0.52	มาก
5. การจัดระบบอำนวยการและกำกับ ติดตามเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	3.21	0.77	ปานกลาง	4.34	0.56	มาก
6. การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่ มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ ส่วนรวม	3.21	0.68	ปานกลาง	4.43	0.50	มาก
7. การจัดให้บุคลากรได้มีโอกาสเป็นผู้นำ ตามเหมาะสม	3.05	0.74	ปานกลาง	4.51	0.52	มากที่สุด
8. การส่งเสริมปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่าง บุคลากรโดยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อ ต่อการทำงาน	2.92	0.73	ปานกลาง	4.32	0.49	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารตนเอง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
9. การบริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ได้ ทั้งผลผลิตและผลลัพธ์	3.09	0.64	ปานกลาง	4.30	0.54	มาก
10. การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมใน การกำหนดนโยบายและเสนอแนะ ความคิดเห็นในการตัดสินใจของ สถานศึกษา	3.08	0.77	ปานกลาง	4.52	0.50	มากที่สุด
11. ผู้บริหาร นำกฎกติกา ที่ตกลงกันไว้มา ใช้ในการบริหารงานภายในสถานศึกษา อย่างเคร่งครัด	2.82	0.69	ปานกลาง	4.25	0.47	มาก
12. ผู้บริหารมุ่งเน้นประโยชน์ของ ผู้รับบริการเป็นสำคัญ	3.12	0.75	ปานกลาง	4.37	0.52	มาก
13. การรายงานผลประจำปีให้สาธารณชน ทราบ	3.09	0.74	ปานกลาง	4.35	0.56	มาก
14. ความโปร่งใส มีระบบการตรวจสอบ และถ่วงดุลที่เป็นรูปธรรม เปิดโอกาสให้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจสอบการ ปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา	2.98	0.73	ปานกลาง	4.35	0.51	มาก
15. การสร้างบรรยากาศที่ดีแก่นักเรียน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายค่านิยม และมาตรฐานในการ ปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	3.08	0.72	ปานกลาง	4.41	0.56	มาก
16. ผู้บริหารยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยอมรับของสังคม	3.04	0.79	ปานกลาง	4.34	0.47	มาก
โดยรวม	3.06	0.72	ปานกลาง	4.36	0.53	มาก

จากตาราง 9 พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารตนเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การบริหารจัดการที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และยอมรับในความแตกต่างที่หลากหลายของค่านิยมความคิดเห็น และวัฒนธรรม รองลงมา คือ การจัดระบบอำนวยการและกำกับติดตามเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหาร นำกฎกติกา ที่ตกลงกันไว้มาใช้ในการบริหารงานภายในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด

สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 14 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและเสนอแนะความคิดเห็นในการตัดสินใจของสถานศึกษา รองลงมาคือ การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและเสนอแนะความคิดเห็นในการตัดสินใจของสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การกำหนดนโยบายและเสนอแนะความคิดเห็นในการตัดสินใจของสถานศึกษา

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม

แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การจัดทำและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียนชุมชนและสังคม	3.03	0.76	ปานกลาง	4.16	0.58	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2. การสร้างระบบเครือข่ายทั้งด้านบุคคล องค์กรและเทคโนโลยีเพื่อการ บริหารงานโรงเรียน	3.15	0.58	ปานกลาง	4.23	0.54	มาก
3. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วม ในการปรับปรุงแก้ไขข้อกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาของสถานศึกษา	2.89	0.71	ปานกลาง	4.31	0.58	มาก
4. การใช้ฐานข้อมูลและทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชนในการจัดทำหลักสูตรและ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.04	0.69	ปานกลาง	4.23	0.58	มาก
5. การกำกับติดตามการทำงานตามแผน ของสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการ จัดกิจกรรมของสถานศึกษา	2.82	0.62	ปานกลาง	4.20	0.60	มาก
6. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมใน การประสานงานกับชุมชน องค์กร เอกชนองค์กรของรัฐ เพื่อระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษาของ สถานศึกษา	2.98	0.73	ปานกลาง	4.35	0.52	มาก
7. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมใน การเห็นชอบการรายงานผลการ ปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติของ สถานศึกษา	2.88	0.77	ปานกลาง	4.43	0.57	มาก
8. คณะกรรมการสถานศึกษามีความ เข้าใจเป้าหมายในการดำเนินงานที่ ชัดเจนตรงกัน	3.04	0.74	ปานกลาง	4.39	0.56	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
9. การมีส่วนร่วมในการบริหารตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบการ ดำเนินงานของสถานศึกษา	3.02	0.71	ปานกลาง	4.40	0.56	มาก
10. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วม ในการเสนอแนะข้อควรแก้ไขและ แนวทางปรับปรุงผลการปฏิบัติงาน ของสถานศึกษา	2.92	0.75	ปานกลาง	4.46	0.50	มาก
11. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วม ในการพิจารณาเห็นชอบแต่งตั้ง อนุกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปี	3.03	0.71	ปานกลาง	4.42	0.49	มาก
12. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลาย รูปแบบตามความต้องการและความ จำเป็นของแต่ละชุมชน	3.01	0.68	ปานกลาง	4.34	0.61	มาก
13. การปรับปรุงรายงานผลความสำเร็จ ของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ก่อนนำไป เผยแพร่ต่อสาธารณชน	3.15	0.75	ปานกลาง	4.29	0.53	มาก
14. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วม ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของ สถานศึกษา	2.89	0.77	ปานกลาง	4.31	0.54	มาก
15. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วม ในการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทุกคน ในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้น พื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ	3.05	0.70	ปานกลาง	4.45	0.54	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
16. สถานศึกษาจัดให้มีกระบวนการสรรหาและคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างโปร่งใส	2.91	0.78	ปานกลาง	4.40	0.53	มาก
โดยรวม	2.99	0.72	ปานกลาง	4.34	0.55	มาก

จากตาราง 10 พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การสร้างระบบเครือข่ายทั้งด้านบุคคล องค์กรและเทคโนโลยีเพื่อการบริหารงานโรงเรียน และการปรับปรุงรายงานผลความสำเร็จของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ก่อนนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณชน รองลงมา คือ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การกำกับติดตามการทำงานตามแผนของสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา

สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อควรแก้ไขและแนวทางปรับปรุงผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา รองลงมา คือ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนชุมชนและสังคม

ตาราง 11 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การสร้างระบบประกันคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา พร้อมรับการประเมิน ภายนอกและการตรวจสอบจากต้นสังกัด และชุมชน	3.00	0.68	ปานกลาง	4.16	0.58	มาก
2. การจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษา	3.04	0.80	ปานกลาง	4.23	0.54	มาก
3. การวางแผนกลยุทธ์ตอบสนอง ความต้องการของชุมชน	3.08	0.73	ปานกลาง	4.31	0.58	มาก
4. การกำหนดมาตรฐานการบริหารงาน แต่ละด้านชัดเจน	3.20	0.77	ปานกลาง	4.23	0.58	มาก
5. การบริหารที่มีฐานข้อมูลในการบริหารทั้ง ด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และ การบริหารทั่วไป ที่มีประสิทธิภาพ	2.99	0.67	ปานกลาง	4.20	0.60	มาก
6. การแต่งตั้งคณะกรรมการที่มี ความเป็นอิสระเพื่อตรวจสอบการ ปฏิบัติงานภายในโรงเรียนทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและ บริหารงานทั่วไป	3.15	0.76	ปานกลาง	4.35	0.52	มาก
7. การติดตามการดำเนินงานตามแผนกล ยุทธ์ตอบสนองความต้องการของชุมชน	2.95	0.70	ปานกลาง	4.43	0.57	มาก
8. การประชุมผู้ปกครองนักเรียน เพื่อรายงานความสำเร็จของการ ดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.26	0.73	ปานกลาง	4.39	0.56	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
9. การประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาสู่สาธารณชน	2.95	0.61	ปานกลาง	4.40	0.56	มาก
10. การพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับ ระเบียบข้อบังคับ ประกาศคำสั่งของ สถานศึกษา หรือความพึงพอใจต่อ การปฏิบัติงานของบุคลากรใน สถานศึกษา	2.92	0.73	ปานกลาง	4.46	0.50	มาก
11. การรายงานผลการตรวจสอบภายในและ การประเมินภายนอกต่อต้นสังกัดและ เผยแพร่สู่สาธารณชน	3.18	0.73	ปานกลาง	4.42	0.49	มาก
12. การรายงานผลและเผยแพร่ผลการ ดำเนินงานแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องชุมชน และสาธารณชนอย่างกว้างขวางด้วย รูปแบบที่น่าสนใจหลากหลายวิธี	3.20	0.62	ปานกลาง	4.34	0.61	มาก
13. ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผน กลยุทธ์ตอบสนองความต้องการของ ชุมชน	3.08	0.63	ปานกลาง	4.29	0.53	มาก
14. การประเมินผลการเรียนการสอนตาม สภาพจริงโปร่งใสและสามารถตรวจสอบ ได้	3.12	0.72	ปานกลาง	4.31	0.54	มาก
15. การปรับปรุงการบริหารจัดการตามผล การประเมินและการประกันคุณภาพ ภายใน	2.91	0.78	ปานกลาง	4.45	0.54	มาก
16. การตรวจสอบการปฏิบัติงานด้าน วิชาการด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไปโดย คณะกรรมการภายนอก	3.34	0.71	ปานกลาง	4.40	0.53	มาก
โดยรวม	3.09	0.71	ปานกลาง	4.34	0.55	มาก

จากตาราง 11 พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านวิชาการด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไปโดยคณะกรรมการภายนอก รองลงมา คือ การประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อ รายงานความสำเร็จของการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การปรับปรุงการบริหารจัดการตามผลการประเมินและการประกันคุณภาพภายใน

สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ ประกาศคำสั่งของสถานศึกษา หรือความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา รองลงมาคือ การปรับปรุงการบริหารจัดการตามผลการประเมินและการประกันคุณภาพภายใน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การสร้างระบบประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา พร้อมรับการประเมินภายนอกและการตรวจสอบจากต้นสังกัดและชุมชน

2. ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปรากฏดังตาราง 12-16

ตาราง 12 แสดง ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	D	I	PNI_{modified}	ลำดับความสำคัญ
1. การกระจายอำนาจ	3.07	4.31	0.40	3
2. การบริหารตนเอง	3.06	4.36	0.42	2
3. การบริหารแบบมีส่วนร่วม	2.99	4.34	0.45	1
4. การตรวจสอบและถ่วงดุล	3.09	4.28	0.39	4

จากตาราง 12 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารตนเองการกระจายอำนาจ และการตรวจสอบและถ่วงดุล ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดง ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการกระจายอำนาจ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านกระจายอำนาจที่ชุมชนมีส่วนร่วม	D	I	PNI_{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
1. การวางแผน จัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา	3.16	4.35	0.38	7
2. การจัดทำแผนงบประมาณและแผนการใช้ จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.03	4.21	0.39	6
3. การวางแผนอัตรากำลัง และกำหนดมาตรฐาน บุคลากร	3.14	4.51	0.44	4
4. การวางแผนพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่เป็น ปัจจุบัน	3.07	4.29	0.40	5
5. การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติและ ความต้องการของผู้เรียน	3.11	4.32	0.39	6
6. การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารการเงินและ พัสดุของสถานศึกษา	3.18	4.27	0.34	11
7. การประสานงานร่วมกับองค์กรภายนอกในการ พัฒนาสถานศึกษา	3.15	4.27	0.36	9

ตาราง 13 (ต่อ)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านกระจายอำนาจที่ชุมชนมีส่วนร่วม	D	I	PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
8. เปิดโอกาสให้ชุมชน องค์กรให้การสนับสนุน ด้านงบประมาณโดยการระดมทรัพยากรและ การลงทุนเพื่อการศึกษา	3.12	4.55	0.46	3
9. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	3.01	4.41	0.47	2
10. การสนับสนุนให้มีคณะกรรมการบริหาร การเงินและพัสดุของสถานศึกษา	3.15	4.32	0.37	8
11. การส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรทำงานตาม ความสามารถและความถนัดได้อย่างเหมาะสม	3.08	4.21	0.37	8
12. การประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าในการ ดำเนินงานของสถานศึกษาต่อสาธารณะ และส่งเสริมสนับสนุนอำนวยความสะดวก ด้านการบริหารทั่วไป	2.94	4.23	0.44	4
13. การจัดระบบการนิเทศ การให้คำปรึกษาและ กำกับติดตามเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	2.95	4.12	0.40	5
14. การตรวจสอบ ติดตาม รายงานการใช้ งบประมาณ และรายงานการใช้ผลผลิตจาก งบประมาณ	3.01	4.16	0.38	7
15. การส่งเสริมให้บุคลากรประเมินตนเองและ นำผลการประเมินมาพัฒนางานของตนเอง	2.95	4.51	0.53	1
16. การจัดทำเกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษา โดยพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ การศึกษาของชาติ	3.06	4.14	0.35	10

จากตาราง 13 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการกระจายอำนาจ โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ การส่งเสริมให้บุคลากรประเมินตนเองและนำผลการประเมินมาพัฒนางานของตนเอง การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการและประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น และเปิดโอกาสให้ชุมชน องค์กรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณโดยการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

ตาราง 14 แสดง ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการบริหารตนเอง

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารตนเอง	D	I	PNI_{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
1. การจัดการศึกษาโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด	3.14	4.35	0.39	9
2. การกำหนดนโยบายและเสนอแนะความคิดเห็นในการตัดสินใจของสถานศึกษา	3.01	4.28	0.42	6
3. การฝึกอบรมสัมมนาตามความจำเป็นและตามความต้องการของครู	2.96	4.32	0.46	4
4. การบริหารจัดการที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและยอมรับในความแตกต่างที่หลากหลายของค่านิยมความคิดเห็น และวัฒนธรรม	3.23	4.38	0.36	11
5. การจัดระบบอำนวยการและกำกับติดตามเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	3.21	4.34	0.35	12
6. การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม	3.21	4.43	0.38	10

ตาราง 14 (ต่อ)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารตนเอง	D	I	PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
7. การจัดให้บุคลากรได้มีโอกาสเป็นผู้นำตาม เหมาะสม	3.05	4.51	0.48	2
8. การส่งเสริมปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร โดยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน	2.92	4.32	0.48	2
9. การบริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ได้ทั้ง ผลผลิตและผลลัพธ์	3.09	4.30	0.39	9
10. การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ กำหนดนโยบายและเสนอแนะความคิดเห็น ในการตัดสินใจของสถานศึกษา	3.08	4.52	0.47	3
11. ผู้บริหาร นักกฎกติกา ที่ตกลงกันไว้มาใช้ ในการบริหารงานภายในสถานศึกษา อย่างเคร่งครัด	2.82	4.25	0.51	1
12. ผู้บริหารมุ่งเน้นประโยชน์ของผู้รับบริการ เป็นสำคัญ	3.12	4.37	0.40	8
13. การรายงานผลประจำปีให้สาธารณชนทราบ	3.09	4.35	0.41	7
14. ความโปร่งใส มีระบบการตรวจสอบและ ถ่วงดุลที่เป็นรูปธรรม เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องตรวจสอบการปฏิบัติงานภายใน สถานศึกษา	2.98	4.35	0.46	4
15. การสร้างบรรยากาศที่ดีแก่นักเรียนมีการ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายค่านิยม และมาตรฐานในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	3.08	4.41	0.43	5
16. ผู้บริหารยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม และ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยอมรับของ สังคม	3.04	4.34	0.43	5

จากตาราง 14 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารตนเองโดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ผู้บริหาร นำกฎกติกา ที่ตกลงกันไว้มาใช้ในการบริหารงานภายในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด การจัดให้บุคลากร ได้มีโอกาสเป็นผู้นำตามเหมาะสม การส่งเสริมปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรโดยสร้าง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน และการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและ เสนอแนะความคิดเห็นในการตัดสินใจของสถานศึกษา

ตาราง 15 แสดง ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	D	I	PNI_{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
1. การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียนชุมชนและสังคม	3.03	4.16	0.37	8
2. การสร้างระบบเครือข่ายทั้งด้านบุคคลองค์กร และเทคโนโลยีเพื่อการบริหารงานโรงเรียน	3.15	4.23	0.34	10
3. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการ ปรับปรุงแก้ไขข้อกำหนดนโยบายและ แผนพัฒนาของสถานศึกษา	2.89	4.31	0.49	4
4. การใช้ฐานข้อมูลและทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชนในการจัดทำหลักสูตรและ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.04	4.23	0.39	7
5. การกำกับติดตามการทำงานตามแผนของ สถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ของสถานศึกษา	2.82	4.20	0.49	4

ตาราง 15 (ต่อ)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	D	I	PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
6. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการ ประสานงานกับชุมชน องค์กรเอกชนองค์กร ของรัฐ เพื่อระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของ สถานศึกษา	2.98	4.35	0.46	5
7. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการ เห็นชอบการรายงานผลการปฏิบัติงานตาม แผนการปฏิบัติของสถานศึกษา	2.88	4.43	0.54	1
8. คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจ เป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจนตรงกัน	3.04	4.39	0.44	6
9. การมีส่วนร่วมในการบริหารตัดสินใจร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานของ สถานศึกษา	3.02	4.40	0.46	5
10. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการ เสนอแนะข้อควรแก้ไขและแนวทางปรับปรุง ผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา	2.92	4.46	0.53	2
11. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการ พิจารณาเห็นชอบแต่งตั้งอนุกรรมการจัดทำ แผนปฏิบัติการประจำปี	3.03	4.42	0.46	5
12. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ ตามความต้องการและความจำเป็นของ แต่ละชุมชน	3.01	4.34	0.44	6
13. การปรับปรุงรายงานผลความสำเร็จของ สถานศึกษาให้สมบูรณ์ก่อนนำไปเผยแพร่ต่อ สาธารณชน	3.15	4.29	0.36	9

ตาราง 15 (ต่อ)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	D	I	PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
14. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา	2.89	4.31	0.49	4
15. คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการ ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและ มีคุณภาพ	3.05	4.45	0.46	5
16. สถานศึกษาจัดให้มีกระบวนการสรรหาและ คัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างโปร่งใส	2.91	4.40	0.51	3

จากตาราง 15 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการเห็นชอบการรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อควรแก้ไขและแนวทางปรับปรุงผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และสถานศึกษาจัดให้มีกระบวนการสรรหาและคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างโปร่งใส

ตาราง 16 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียน
เป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
เขต 2 และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล	D	I	PNI_{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
1. การสร้างระบบประกันคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา พร้อมรับการประเมินภายนอก และการตรวจสอบจากต้นสังกัดและชุมชน	3.00	4.16	0.39	5
2. การจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษา	3.04	4.23	0.39	5
3. การวางแผนกลยุทธ์ตอบสนองความต้องการ ของชุมชน	3.08	4.31	0.40	4
4. การกำหนดมาตรฐานการบริหารงานแต่ละด้าน ชัดเจน	3.20	4.23	0.32	9
5. การบริหารที่มีฐานข้อมูลในการบริหารทั้งด้าน วิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหาร ทั่วไป ที่มีประสิทธิภาพ	2.99	4.20	0.40	4
6. การแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระ เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และบริหารงานทั่วไป	3.15	4.35	0.38	6
7. การติดตามการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ ตอบสนองความต้องการของชุมชน	2.95	4.43	0.50	2
8. การประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อ รายงาน ความสำเร็จของการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.26	4.39	0.35	8
9. การประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาสู่สาธารณชน	2.95	4.40	0.49	3

ตาราง 16 (ต่อ)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการตรวจและถ่วงดุล	D	I	PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
10. การพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศคำสั่งของสถานศึกษา หรือความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของ บุคลากรในสถานศึกษา	2.92	4.46	0.53	1
11. การรายงานผลการตรวจสอบภายในและ การประเมินภายนอกต่อต้นสังกัดและเผยแพร่ สู่สาธารณชน	3.18	4.42	0.39	5
12. การรายงานผลและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องชุมชนและสาธารณชน อย่างกว้างขวางด้วยรูปแบบที่น่าสนใจ หลากหลายวิธี	3.20	4.34	0.36	7
13. ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ ตอบสนองความต้องการของชุมชน	3.08	4.29	0.39	5
14. การประเมินผลการเรียนการสอนตาม สภาพจริงโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้	3.12	4.31	0.38	6
15. การปรับปรุงการบริหารจัดการตามผลการ ประเมินและการประกันคุณภาพภายใน	2.91	4.45	0.53	1
16. การตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านการ บริหารงานทั่วไปโดยคณะกรรมการภายนอก	3.34	4.40	0.32	9

จากตาราง 16 พบว่า ลำดับความสำคัญจำเป็นในแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเรียงลำดับความสำคัญจำเป็นจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ การพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ ประกาศคำสั่งของสถานศึกษา หรือความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา การปรับปรุงการบริหารจัดการตาม

ผลการประเมินและการประกันคุณภาพภายใน การติดตามการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ตอบสนองความต้องการของชุมชน และการประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสู่สาธารณชน

โดยสรุปความต้องการจำเป็นในแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยสรุปแต่ละด้านได้ดังนี้

1. ด้านการกระจายอำนาจ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องการพัฒนาการสร้างบรรยากาศที่ดีแก่นักเรียน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายค่านิยม และมาตรฐานในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน มีการบริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ได้ทั้งผลผลิตและผลลัพธ์ และมีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร โดยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน
2. ด้านการบริหารด้วยตนเองที่ชุมชนมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องการให้ผู้บริหารนำกฎกติกาที่ตกลงกันไว้มาใช้ในการบริหารงานภายในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด มีการจัดให้บุคลากรได้มีโอกาสเป็นผู้นำตามเหมาะสม การส่งเสริมปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรโดยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน และมีการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและเสนอแนะความคิดเห็นในการตัดสินใจของสถานศึกษา
3. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องการให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการเห็นชอบการรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อควรแก้ไขและแนวทางปรับปรุงผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และมีกระบวนการสรรหาและคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างโปร่งใส
4. ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุลพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องการให้มีการพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งของสถานศึกษา หรือความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา มีการปรับปรุงการบริหารจัดการตามผลการประเมินและการประกันคุณภาพภายใน การติดตามการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ตอบสนองความต้องการของชุมชน และมีการประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสู่สาธารณชน

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) ผู้วิจัยได้นำมาเป็นข้อมูล

ในการจัดทำแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

4. ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

จากการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำนวน 3 คนปรากฏผลดังนี้

1. การกระจายอำนาจ

ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้เสนอว่า โรงเรียนจะต้องมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจและความรับผิดชอบไปยังทุกภาคส่วน มีการมอบหมายงานการบริหารให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าสายชั้น คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ มีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจตามภาระงานที่ได้รับมอบหมาย มีการดำเนินงานตามภาระงานที่ได้รับมอบหมาย และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายและรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ และมีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน อีกทั้งมีการชี้แจงคณะกรรมการสถานศึกษาให้ทราบบทบาทของตนเอง ชุมชนจะต้องมีอำนาจมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล บริหารงานทั่วไป มีบทบาทในการติดตามและรับทราบรายงานการประเมินคุณภาพของโรงเรียน ดังตัวอย่างในการให้สัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“...การบริหารจัดการศึกษา ผู้บริหารควรชี้แจงให้ทุกภาคส่วนให้ทราบถึงบทบาทของตนเอง คณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องมีอำนาจ มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล บริหารงานทั่วไป และชุมชนมีบทบาทในการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย แผนงาน และงบประมาณโรงเรียน มีบทบาทในการติดตามและรับทราบรายงานการประเมินคุณภาพของโรงเรียน สร้างชุมชนมีส่วนร่วมให้เกิดความร่วมมือ เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของสถานศึกษา...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, วันที่ 14 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

“...การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายงานต่าง ๆ ควรมีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจตามภาระงานที่ได้รับมอบหมาย มีการดำเนินงานตามภาระงานที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้หลัก เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และสถานศึกษาควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มาจากความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อให้สาระการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมีความสอดคล้องและเป็นไปตามความคาดหวังของชุมชนมากที่สุด...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, วันที่ 14 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาแต่ละแห่งควรนำหลักกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมมา กำหนดเป็นแนวทางประกอบการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถด้านการเรียนรู้ มีลักษณะของความเป็นคนดี คนเก่ง และความสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, วันที่ 17 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

2. การบริหารตนเอง

ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้เสนอว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีหลักในการบริหาร และพัฒนาตนเองตลอดเวลา มีการพัฒนาและนำทรัพยากรทางการศึกษามาจัดการในสถานศึกษา อย่างคุ้มค่า อีกทั้งยังสามารถจัดกิจกรรมในการพัฒนาครูหลากหลายรูปแบบและต่อเนื่องตลอดปีและ ควรมีการประเมินคุณภาพความพึงพอใจของผู้รับบริการ ผู้ปกครอง ประชาชน เพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาตนเองต่อไป ดังตัวอย่างในการให้สัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“...การบริหารสถานศึกษาควรมีการจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงาน ทั้งการวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุง สามารถดำเนินงานและมีการประเมินผล ตามแผนอย่างชัดเจน และควรมีการประเมินคุณภาพความพึงพอใจของผู้รับบริการ ผู้ปกครอง ประชาชน เพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาตนเอง...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, วันที่ 14 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

“...การปฏิบัติงานจะประสบความสำเร็จ ควรมีการกำหนดแนวทางในการบริหารโดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทั้งการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การร่วมกำหนดนโยบายเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งลักษณะดังกล่าวย่อมเป็นแรงจูงใจให้ทุกฝ่ายเกิดความรู้สึกผูกพันและร่วมกันรับผิดชอบต่อสิ่งที่ ร่วมกันตัดสินใจดำเนินงานให้องค์การประสบผลสำเร็จ มีการพัฒนาและนำทรัพยากรทางการศึกษา มาจัดการในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า และพยายามมองหาจุดเด่น จุดด้อยในการบริหารงาน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, วันที่ 14 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

“... มีการปรึกษาหารือร่วมกันในการบริหารงานในฝ่ายต่าง ๆ ทั้งการปฏิบัติงานในของตนและการเชื่อมโยงกันระหว่างฝ่าย จัดระบบการบริหารงานโดยยึดหลัก

การให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดกระบวนการทำงาน จัดกิจกรรมในการพัฒนาครูหลากหลายรูปแบบ เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดปี.....”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, วันที่ 17 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

3. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้เสนอว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมสถานศึกษาควรจะให้ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน ร่วมกันดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การทำแผนกลยุทธ์ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกัน และควรเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานให้ชัดเจน ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนควรสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา และควรให้มีการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและนำผลการประชุมไปปฏิบัติ ดังตัวอย่างในการให้สัมภาษณ์ ต่อไปนี้

“...การเปิดโอกาสให้ ครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมอย่างจริงจังตั้งแต่การวางแผนพัฒนาสถานศึกษาการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาการปรับปรุงสถานศึกษาและการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้ปรากฏผลการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมและเกิดความหลากหลายด้านการบริหารและการจัดการศึกษา...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, วันที่ 14 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

“...การบริหารแบบมีส่วนร่วม นั้น ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานให้ชัดเจน ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนควรสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา ร่วมกันดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การ SWOT การทำแผนกลยุทธ์การจัด ทำหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกัน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, วันที่ 14 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

“...ชุมชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษาหรือโครงการต่างๆ ที่ทางเขตพื้นที่การศึกษากำหนดนโยบายอย่างเต็มที่ มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน ร่วมกันคิด ร่วมกัน อย่างสม่ำเสมอ และสถานศึกษาได้นำมติจากการประชุมไปปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารกิจการ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, วันที่ 17 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

4. การตรวจสอบและถ่วงดุล

ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้เสนอว่า สถานศึกษาควรมีการจัดทำระบบประกันคุณภาพ การศึกษา กระตุ้นให้มีการประชุม ผู้ปกครอง เพื่อรายงานผลของความสำเร็จในการดำเนินงานด้าน ต่าง ๆ ของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชน ติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานของโรงเรียนได้อย่างมีความโปร่งใส และยุติธรรม

“...มีการประชุมผู้ปกครองเพื่อรายงานความสำเร็จในการดำเนินงาน ต่าง ๆ ของสถานศึกษา จัดให้บุคลากรทุกฝ่ายมีการปรับเปลี่ยนหน้าที่กัน แต่งตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบการบริหารงานของโรงเรียน”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, วันที่ 14 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

“...สถานศึกษาควรมีการจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปี (SAR) และมีการจัดทำรายงานการดำเนินงานตามแผนงานโครงการและรายงานผลการ ประเมินต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, วันที่ 14 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

“...มีการปรับปรุงพัฒนาระบบการบริหารงาน งบประมาณ การจัดซื้อ จัดจ้างให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ ผู้บริหารควรมีการวัดประเมินผลการเรียน การสอนตามสภาพจริง โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ คณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรใน สถานศึกษามีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้อง ความยุติธรรม ในการบริหารงาน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, วันที่ 17 มกราคม 2565 : การสัมภาษณ์)

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1. ยกร่างแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาจากระยะที่ 1 ผนวกกับผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร สถานศึกษาจากโรงเรียนที่มีผลปฏิบัติงานที่เป็นเลิศทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (Best Practice) จัดทำเป็นแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตาราง 17 แสดง ร่างแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	
องค์ประกอบการบริหาร	แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
1. การกระจายอำนาจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรประเมินตนเองและนำผลการประเมินมาพัฒนางานของตนเอง 2. สถานศึกษาส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการและประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 3. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชน องค์กรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณโดยการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 4. คณะกรรมการสถานศึกษาควรมีอำนาจ มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล บริหารงานทั่วไป และมีบทบาทในการติดตามและรับทราบรายงานการประเมินคุณภาพของโรงเรียน 5. สถานศึกษามีการกระจายอำนาจตัดสินใจและความรับผิดชอบไปยังฝ่ายต่าง ๆ ตามภาระงานที่ได้รับมอบหมาย
2. การบริหารตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารนำกฎกติกาที่ตกลงร่วมกันไว้มาใช้ในการบริหารงานภายในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด 2. สถานศึกษาควรจัดให้บุคลากรได้มีโอกาสเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานตามเหมาะสม 3. สถานศึกษาควรส่งเสริมปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรโดยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน 4. เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและเสนอแนะความคิดเห็นในการตัดสินใจของสถานศึกษา 5. ผู้บริหารควรมีหลักในการบริหารและพัฒนาตนเองตลอดเวลา และนำทรัพยากรทางการศึกษามาจัดการในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า

ตาราง 17 (ต่อ)

แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	
องค์ประกอบการบริหาร	แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
3. การบริหารแบบมีส่วนร่วม	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมและพัฒนาให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการเห็นชอบการรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติของสถานศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อควรแก้ไขและแนวทางปรับปรุงผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา สถานศึกษาจัดให้มีกระบวนการสรรหาและคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอย่างโปร่งใส สนับสนุนชุมชนและท้องถิ่นให้มีการกำหนดบทบาทในการจัดการศึกษาในท้องถิ่นของตนเอง สถานศึกษาให้ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน ร่วมกันดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การตรวจและถ่วงดุล	<ol style="list-style-type: none"> ชุมชนสามารถพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ ประกาศคำสั่งของสถานศึกษา หรือความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา สถานศึกษามีการปรับปรุงการบริหารจัดการตามผลการประเมินและการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาติดตามการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน การประชาสัมพันธ์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสู่สาธารณชน สถานศึกษาการจัดทำรายงานการดำเนินงานตามแผนงานโครงการ ผลการประเมินต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

2. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ที่จะเกิดขึ้นตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

ผู้วิจัยได้นำแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ปรากฏดังตาราง 18

ตาราง 18 แสดง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความสอดคล้อง ความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

องค์ประกอบ การบริหาร	แนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การกระจาย อำนาจ	1. สถานศึกษาต้องส่งเสริมให้บุคลากร ประเมินตนเองและนำผลการประเมิน มาพัฒนางานของตนเอง	4.80	0.45	มากที่สุด	4.00	0.71	มาก
	2. สถานศึกษาต้องส่งเสริมชุมชนให้มี ความเข้มแข็งทางวิชาการและประสาน ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาและองค์กรอื่น	4.80	0.45	มากที่สุด	3.60	0.55	มาก
	3. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชน องค์กรให้การสนับสนุนด้าน งบประมาณโดยการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา	4.60	0.55	มากที่สุด	4.00	0.71	มาก
	4. คณะกรรมการสถานศึกษาควรมี อำนาจ มีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล บริหารงานทั่วไป และมีบทบาทในการติดตามและ รับทราบรายงานการประเมินคุณภาพ ของโรงเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.20	0.84	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ การบริหาร	แนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
	5. สถานศึกษามีการกระจายอำนาจ การตัดสินใจ ความรับผิดชอบไปยัง ฝ่าย ต่าง ๆ ตามภาระงานที่ได้รับ มอบหมาย	4.40	0.55	มากที่สุด	4.20	0.84	มาก
การบริหาร ตนเอง	1. ผู้บริหารนำกฎกติกาที่ตกลงร่วมกัน ไว้มาใช้ในการบริหารงานภายใน สถานศึกษาอย่างเคร่งครัด	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
	2. สถานศึกษาจัดให้บุคลากรได้มี โอกาสเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานตาม เหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
	3. สถานศึกษาส่งเสริมปฏิสัมพันธ์อันดี ระหว่างบุคลากรโดยสร้าง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
	4. เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมใน การกำหนดนโยบายและเสนอแนะ ความคิดเห็นในการตัดสินใจของ สถานศึกษา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
	5. ผู้บริหารมีหลักในการบริหารและ พัฒนาตนเองตลอดเวลา และนำ ทรัพยากรทางการศึกษามาจัดการใน สถานศึกษาอย่างคุ้มค่า	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
การบริหาร แบบมีส่วน ร่วม	1. ส่งเสริมและพัฒนาให้ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วม ในการเห็นชอบการรายงานผลการ ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการของ สถานศึกษา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ การบริหาร	แนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
	2. ส่งเสริมและพัฒนาให้ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วม ในการเสนอแนะข้อควรแก้ไขและ แนวทางปรับปรุงผลการปฏิบัติงาน ของสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
	3. สถานศึกษาจัดให้มีกระบวนการ สรรหาและคัดเลือกคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างโปร่งใส	4.80	0.45	มากที่สุด	4.40	0.89	มาก
	4. สถานศึกษาสนับสนุนชุมชนและ ท้องถิ่นให้มีบทบาทในการจัด การศึกษาในท้องถิ่นของตนเอง	4.80	0.45	มากที่สุด	4.40	0.89	มาก
	5. สถานศึกษาให้ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกันดำเนินการพัฒนา คุณภาพการศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด	4.60	0.89	มากที่สุด
การ ตรวจสอบ และถ่วงดุล	1. ชุมชนสามารถพิจารณาให้ความ เห็นชอบเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ ประกาศคำสั่งของสถานศึกษา หรือ ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของ บุคลากรในสถานศึกษา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.20	0.84	มาก
	2. สถานศึกษามีการปรับปรุงการ บริหารจัดการตามผลการประเมินและ การประกันคุณภาพภายใน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.40	0.89	มาก
	3. สถานศึกษาติดตามการดำเนินงาน ตามแผนกลยุทธ์ที่ตอบสนองความ ต้องการของชุมชน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.40	0.89	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบ การบริหาร	แนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
	4. สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสู่ สาธารณชน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.60	0.89	มากที่สุด
	5. สถานศึกษามีการจัดทำรายงานการ ดำเนินงานตามแผนงานโครงการ ผล การประเมินต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่ต่อสาธารณชน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.60	0.89	มากที่สุด
	โดยรวม	4.81	0.35	มากที่สุด	4.40	0.72	มาก

จากตาราง 18 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับ มาก

ผู้วิจัยได้นำผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จนได้แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 รายละเอียดปรากฏดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แสดงแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล
มาสรุปผล อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียน
เป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีประสิทธิภาพ

สรุปผล

จากการวิจัยเพื่อการแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย
คือ การตรวจสอบและถ่วงดุลรองลงมาคือ การกระจายอำนาจ การบริหารตนเองและการบริหาร
แบบมีส่วนร่วม ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยคือ การบริหารตนเองรองลงมาคือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และการตรวจสอบและถ่วงดุลตามลำดับ เรียงลำดับความต้องการจำเป็น จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารตนเอง การกระจายอำนาจ และการตรวจสอบและถ่วงดุล

2. แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกระจายอำนาจ 2) การบริหารตนเอง 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วม และ 4) การตรวจสอบและถ่วงดุล ซึ่งโดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับ มาก

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย มากไปน้อย คือ การตรวจสอบและถ่วงดุลรองลงมาคือ การกระจายอำนาจ การบริหารตนเองและการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษายังไม่มีความเข้าใจในหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานหรือบทบาทที่ตนเอง ต้องเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้นำไปปฏิบัติได้ไม่เต็มที่ สอดคล้องกับการวิจัยของ โศภิตชัยศักดิ์ เดชะสิทธิ์ (2560) ที่พบว่า สภาพปัจจุบันในของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล รองลงมาคือ หลักการคินอำนาจจัดการศึกษาให้กับประชาชน หลักการบริหารตนเอง หลักการมีส่วนร่วม และหลักการกระจายอำนาจ ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามองว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานยังไม่อยู่ในระดับดีนั้น เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาอาจจะยังไม่มีความเข้าใจในหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

สภาพที่พึงประสงค์สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย มากไปน้อยคือ การบริหารตนเองรองลงมาคือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ

และการตรวจสอบและถ่วงดุล ตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงความต้องการที่จะสถานศึกษาเปิดโอกาสให้คณะครูและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานของโรงเรียน สอดคล้องกับ ฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม และดวงใจ ชนะสิทธิ์ (2560) ได้ศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ระดับมากทั้งในภาพรวม และรายด้าน 2) ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา อยู่ระดับมากที่สุดในภาพรวม 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

ลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารตนเอง การกระจายอำนาจ และการตรวจสอบและถ่วงดุล ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาจำเป็นต้องส่งเสริมให้มีการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหารในด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้น สอดคล้องกับ กิตติวัฒน์ ธนพัฒน์โยธิน (2564) ได้ทำการวิจัย การพัฒนากลยุทธ์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมลำดับที่ 2 ด้านการกระจายอำนาจ ลำดับที่ 3 ด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ลำดับที่ 4 ด้านการจัดการศึกษาในระบบ ลำดับที่ 5 ด้านการบริหารจัดการตนเอง ลำดับที่ 6 ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล และลำดับที่ 7 ด้านการจัดการศึกษานอกระบบ

2. แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกระจายอำนาจ 2) การบริหารตนเอง 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วม และ 4) การตรวจสอบและถ่วงดุล ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้พัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามแนวคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ (2553) แล้วนำมาสังเคราะห์ตามมาตรฐานการบริหารจัดการโรงเรียนของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548) แล้วนำมาผ่านกระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเมินความสอดคล้องของการดำเนินการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นว่ามีความสอดคล้องและมีความเหมาะสม และได้ข้อเสนอแนะแนวคิดในการปรับปรุงพัฒนาจนได้แนวทางในการพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
เหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.1 การกระจายอำนาจ มีแนวทางสำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมให้ครู และบุคลากร
ทางการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจการกระจายอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษา ผ่านการปฏิบัติ
หน้าที่ การประเมินตนเอง และมีโอกาสทำหน้าที่พิจารณาความดีความชอบของสถานศึกษา
ตามความเหมาะสม คณะกรรมการสถานศึกษา ติดตาม ตรวจสอบและดูแลการทำงาน การใช้จ่าย
งบประมาณของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สมัคร์ ฐิติรัตน์ และคณะ (2554) ได้ศึกษารูปแบบ
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาตราด จากการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารที่เหมาะสม คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้
แบบบูรณาการ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ให้ความเห็น
ข้อเสนอแนะ ให้ความเห็นชอบประเมินผล ตรวจสอบ ติดตามผลการบริหารกลุ่มงาน ประชาสัมพันธ์
จัดหา สนับสนุน สร้างภาคีเครือข่าย สนับสนุนปัจจัยทางการศึกษา องค์กรในการบริหารกลุ่มงาน
ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นประธาน ผู้แทนชุมชน ผู้แทนครูที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ
นักวิชาการ ผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนนักเรียน ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ปกครอง
แนวทางในการดำเนินงานกลุ่มงานวิชาการ ประกอบด้วย จัดทำหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้
แบบบูรณาการพัฒนาครู แหล่งเรียนรู้ใช้รูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย กำหนด
มาตรฐานการเรียนรู้ตามความเหมาะสมพัฒนาปรับปรุงการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง
กลุ่มงานทรัพยากรบุคคล ประกอบด้วย การสรรหาบุคลากรตามกรอบอัตรากำลัง ขอร้องสนับสนุน
บุคลากรจากชุมชน ประเมินผลการปฏิบัติงาน พิจารณาความดีความชอบด้วยความยุติธรรม
สนับสนุนปัจจัยในการปฏิบัติงาน กลุ่มงานงบประมาณ ประกอบด้วย จัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้น
ผลงาน ระดมทรัพยากรจากชุมชน ตั้งคณะกรรมการควบคุมการใช้งบประมาณ รายงานผล
การใช้งบประมาณ กลุ่มงานบริหารทั่วไป ประกอบด้วย กำหนดนโยบายตามบริบทของสถานศึกษา
จัดทำแผนยุทธศาสตร์ สร้างภาคีเครือข่ายพัฒนาการศึกษา

2.2 การบริหารตนเอง พบแนวทางที่สำคัญ ได้แก่ การกำหนดแนวปฏิบัติ
ในการบริหารจัดการที่เปิดโอกาสให้บุคลากรเป็นผู้นำตามเหมาะสมกับสภาพงานในฝ่าย มีการนิเทศ
ภายในเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน นำทรัพยากรมาใช้อย่างคุ้มค่าและตอบสนอง
ความต้องการของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ทัดตะวัน นามจุมจัง (2558) เรื่อง การพัฒนา
แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ได้เสนอแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์
เนื้อหาประเด็นที่มีการพูดถึงมากที่สุดในแต่ละด้านดังนี้ ด้านการกระจายอำนาจและการบริหาร

จัดการศึกษา ได้แก่ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดี ได้แก่ ควรกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของชุมชน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุรีรัตน์ ภาจันทร์คู (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ นำเสนอแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

ด้านหลักการกระจายอำนาจ สถานศึกษาต้องมีระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีการเสนอแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษาต่อ คณะกรรมการสถานศึกษา ด้านหลักการ คืบอำนาจการศึกษาให้ประชาชน สถานศึกษา ต้องประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา ด้านหลักการบริหารตนเอง จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ โดยวิเคราะห์ นโยบายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ด้านหลักการตรวจสอบและ ถ่วงดุล สถานศึกษาร่วมเป็นกรรมการสอบสวนวินัยร้ายแรงของครูและบุคลากรในโรงเรียน

2.3 การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีแนวทางสำคัญ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาในด้านนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา พัฒนา ความเป็นผู้นำในการประสานความร่วมมือและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและสถานศึกษา ผ่านการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา สอดคล้องกับ สุจิตรา ประจงกุล (2558) ที่กล่าวว่า แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคือ ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ ร่วมกำหนด แนวทางปฏิบัติงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนและกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน คณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องมีส่วนร่วมในการรับทราบแนะนำ เสนอแนวทางการบริหารงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา ทั้งบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานทั่วไป สร้างขวัญกำลังใจครูและบุคลากร วางแผนระดม ทรัพยากรในรูปแบบต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และช่วยเหลือในการประสานงานต่าง ๆ ให้กับสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทับทิม แสงอินทร์ (2559) ได้ศึกษาการบริหาร แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหาร แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านความผูกพันและความรู้สึกเป็น เจ้าของหน่วยงานร่วมกัน ด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ

ด้านการกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ ด้านความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้ และด้านความไว้วางใจกัน ตามลำดับ

2.4 การตรวจและถ่วงดุล พบว่ามีแนวทางที่สำคัญ ได้แก่ การจัดทำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จัดการประชุมผู้ปกครองเพื่อรายงานความสำเร็จในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา จัดทำรายงานการดำเนินงานตามแผนงานโครงการผลการประเมินต่อหน่วยงานต้นสังกัดเผยแพร่ต่อสาธารณชน และเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี อินกมิ่ง (2559) ที่กล่าวว่า แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา แต่งตั้งคณะทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สนับสนุนให้มี “ที่ประชุมเครือข่ายภาคประชาชนในระดับภูมิภาค” เพื่อเป็นกลไกในการตรวจสอบการทำงานของโรงเรียน ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีอำนาจในการกำหนดแผนกลยุทธ์เป็นแนวดำเนินการของโรงเรียน ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน มีการพัฒนาตนเองในการเป็นนักแสวงหา ครอบรู้และประสานประโยชน์ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องและตรงกับความต้องการของท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นในการจัดการศึกษา มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ การตรวจสอบและถ่วงดุลรองลงมาคือ การกระจายอำนาจการบริหารตนเองและการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามลำดับ ดังนั้น

1.1.1 สถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมายการพัฒนาสถานศึกษาสู่การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น

1.1.2 สถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมเพื่อสร้างความตระหนัก ให้ความรู้และทักษะแก่ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา

1.1.3 สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหารในด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้น

1.1.4 สถานศึกษาส่งเสริมการจัดทำรายงานข้อมูลและรายงานต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้รับทราบมากขึ้น

1.2 หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรนำแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 จากการวิจัยครั้งนี้ ไปศึกษารายละเอียดและแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมาย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบ

2.2 ควรมีการวิจัย เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้บริหารและสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 โดยศึกษาจากโรงเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรกมล เพิ่มผล. (2554). *การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (รสพ).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ของกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับปรับปรุงตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรร)*. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.
- กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ. (2554). *การบริหารงานวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้*. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- กิตติวัฒน์ ธนพัฒน์โยธิน. (2564). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จूरรัตน์ ภาจันท์คู. (2558). *แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เจริญศักดิ์ เจริญยง. (2551). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 13 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตธุรกิจ.
- ณรงค์ อภัยใจ. (2560). *รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2561). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.

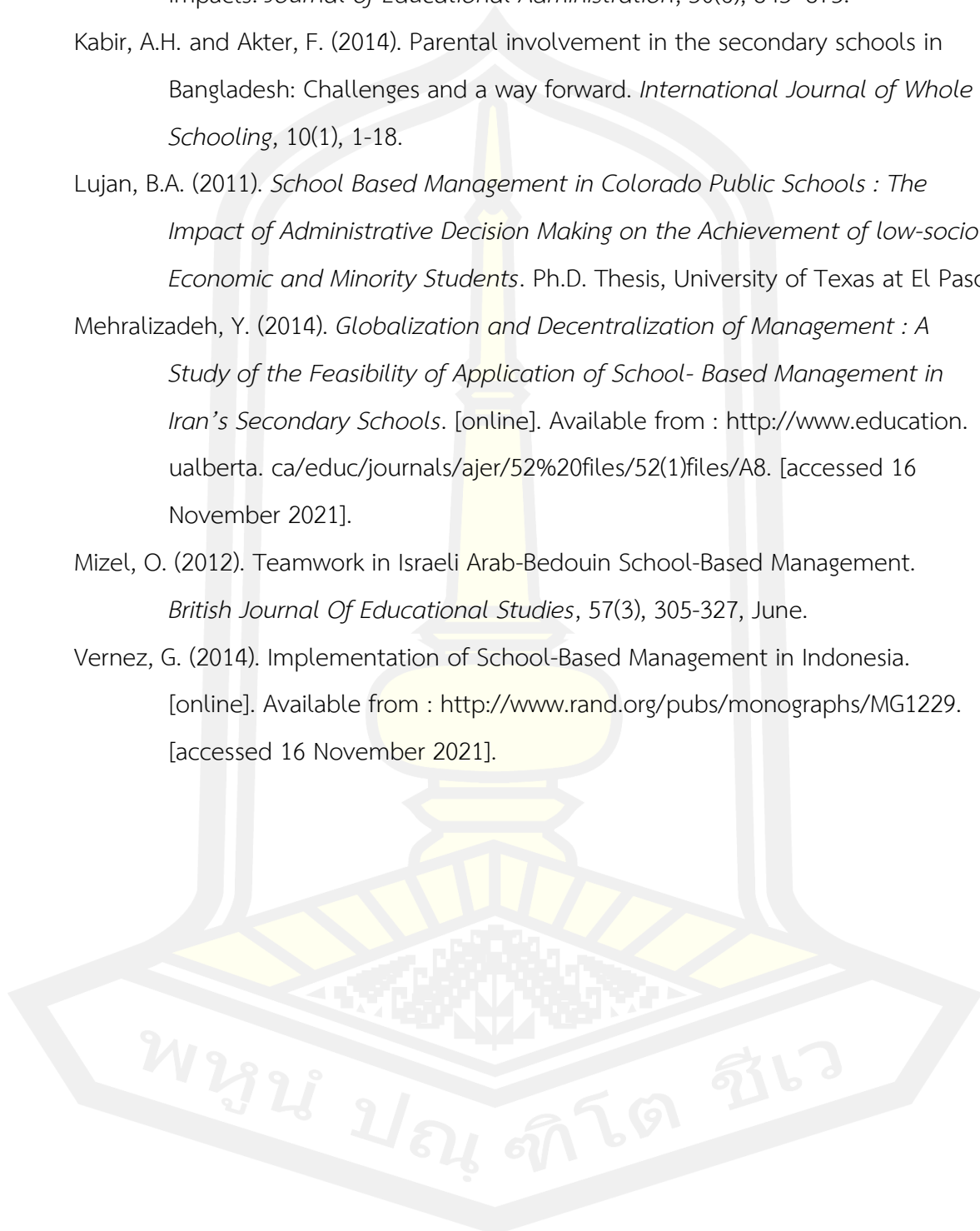
- ทรงศิลป์ อินกมั่ง. (2558). *แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทัดตะวัน นามจุมจัง. (2558). *การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทับทิม แสงอินทร์. (2559). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธานี อำภาวรัช. (2557). *การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและการบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : แอล.ที.เพรส.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ : ธรรมดาเพรส.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2547). *หลักการบริหาร*. พิษณุโลก : โรงเรียนตระกูลไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2545). *หลักการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ปัญญา แก้วกัญ และสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล. (2545). *การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนหรือพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ. (2554). *การพัฒนาสมรรถนะทางการบริหาร*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์ ขยรดโน. (2558). *การบริหารการศึกษา*. วารสารมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 7(1), 107-118.
- พัชรี บุญคำ. (2559). *การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นสำหรับโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

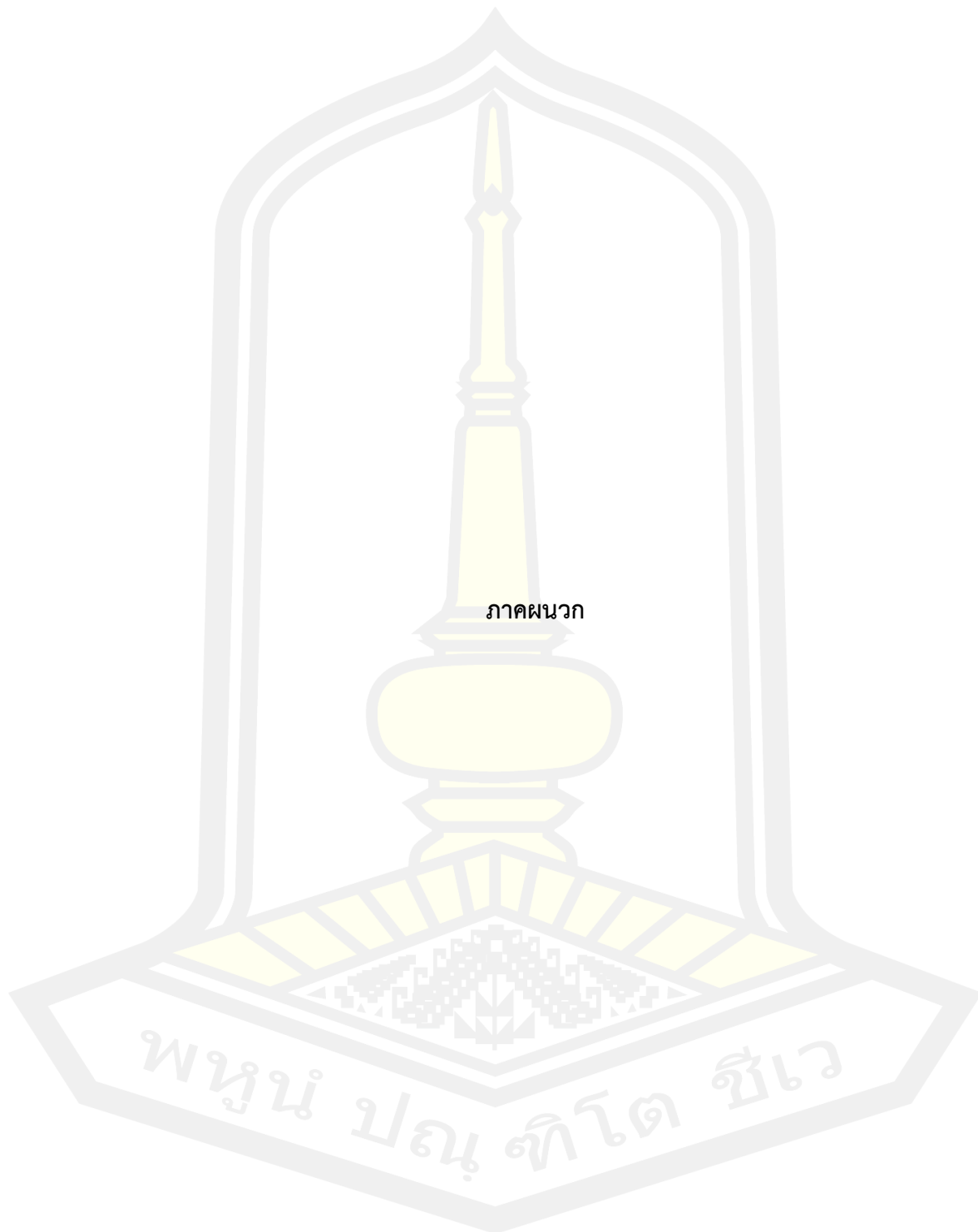
- พิมพ์รักษ์ สามคุ้มพิมพ์. (2556). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิสมัย ถิณะแก้ว. (2540). *หลักสูตรประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ไพรง รัตน์ชูวงศ์ และคณะ. (2559). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นเขตภาคเหนือ. *วารสารวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 17(1), 96-107.
- ยุทธนา เกื้อกุล. (2560). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (2550, 24 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 124 ตอนที่ 147. หน้า 1-127.
- รัตนภรณ์ คาเผ่า. (2558). *สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนปง 2 อำเภอปง จังหวัดพะเยา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม และดวงใจ ชนะสิทธิ. (2560). *การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา*. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 9(1), 299-313, มกราคม-มิถุนายน.
- วิภาดา ทองรอด. (2555). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิมล เดชะ. (2559). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- โศภิชฐ์ศักดิ์ เดชะสิทธิ์. (2560). *การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สมคิด บางโม. (2544). *การบริหารการศึกษา*. เลย : สถาบันราชภัฏเลย.
- สมคิด มawangศ์. (2554). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สมใจ นามสุดตา. (2564). *แนวหน้า*. มหาสารคาม : ศูนย์สารนิเทศอีสานสิรินธร สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมชัย พุทธา. (2552). *การวิเคราะห์องค์ประกอบและการพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2558). *การวัดผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กاهشินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2555). *สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมัคร์ ฐรรักดี และคณะ. (2254). *รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด*. *วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา*, 6(1), 143-156.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. (2563 ก). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2563*. มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. (2563 ข). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการขับเคลื่อนกลยุทธ์ โรงเรียนมาตรฐานสากล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน: ประสบการณ์ที่คัดสรรโรงเรียนในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

- สุจิตรา ประจงกุล. (2558). *การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคเหนือเขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์. (2553). *เอกสารประกอบการสอน รายวิชา 0501701 หลักการบริหารและการวางแผน*. มหาสารคาม : ภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์. (2554). *หลักการทฤษฎีและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุนทรพจน์ ดารงค์พานิช. (2554). *สถิติเพื่อการวิจัย*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย.
- สุภาภรณ์ ต้นเกี้ยว. (2560). *แนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สุรินทร์ ภูสิงห์. (2552). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เสน่ห์ ขาวโต. (2550). *การกระจายอำนาจและการบริหารและการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อ่องจิต เมษยะประภาส. (2550). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้วยวิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อิทธิพล ศรีรัตนะ. (2550). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนคาทอลิกอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2553). *การศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เอกรินทร์ โงนมนณี. (2557). *สภาพและปัญหาการใช้โรงเรียนเป็นฐานตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

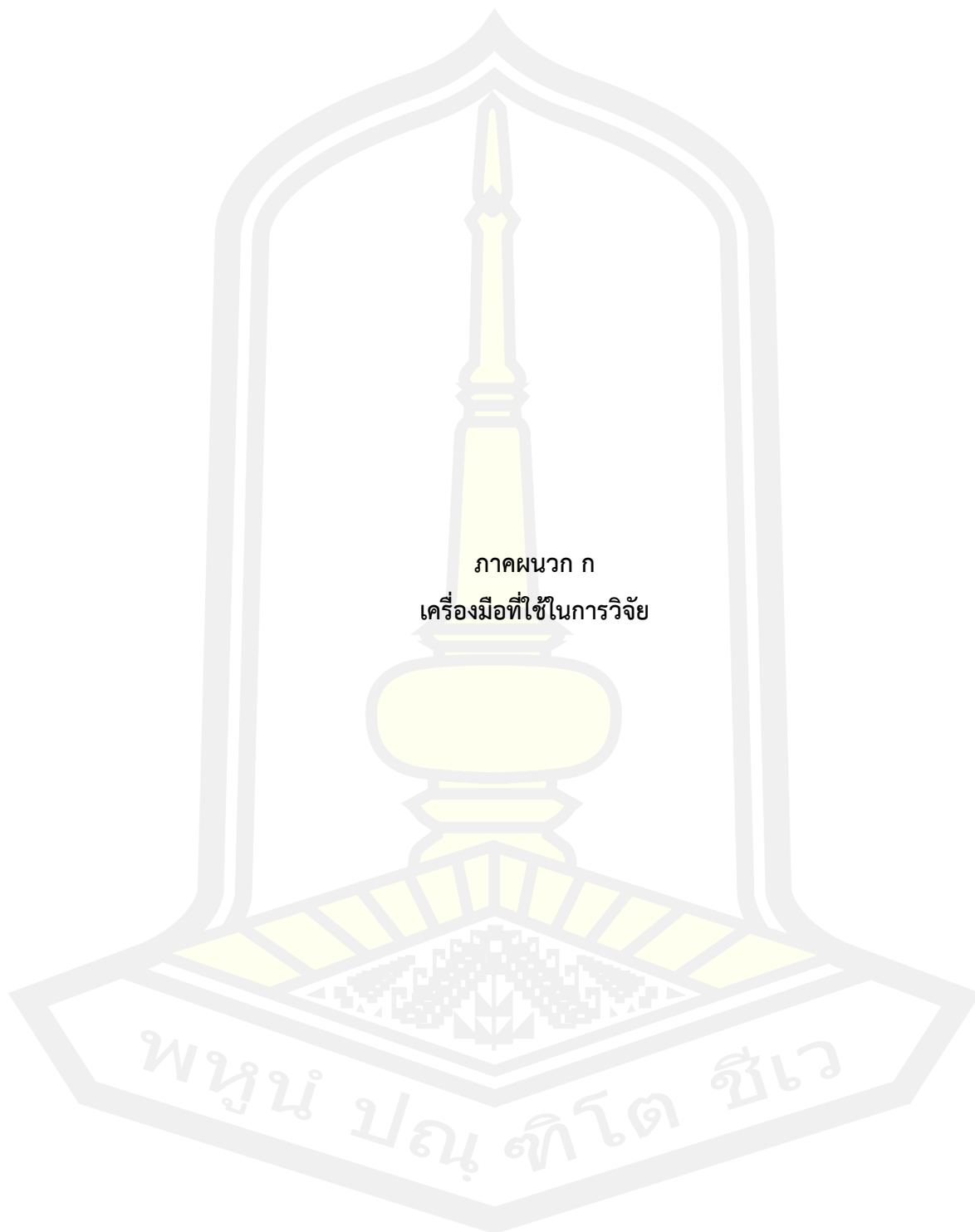
- Agustinus, B. (2012). School-Based Management Developments : Challenges and Impacts. *Journal of Educational Administration*, 50(6), 845–873.
- Kabir, A.H. and Akter, F. (2014). Parental involvement in the secondary schools in Bangladesh: Challenges and a way forward. *International Journal of Whole Schooling*, 10(1), 1-18.
- Lujan, B.A. (2011). *School Based Management in Colorado Public Schools : The Impact of Administrative Decision Making on the Achievement of low-socio Economic and Minority Students*. Ph.D. Thesis, University of Texas at El Paso.
- Mehralizadeh, Y. (2014). *Globalization and Decentralization of Management : A Study of the Feasibility of Application of School- Based Management in Iran's Secondary Schools*. [online]. Available from : [http://www.education.ualberta.ca/educ/journals/ajer/52%20files/52\(1\)files/A8](http://www.education.ualberta.ca/educ/journals/ajer/52%20files/52(1)files/A8). [accessed 16 November 2021].
- Mizel, O. (2012). Teamwork in Israeli Arab-Bedouin School-Based Management. *British Journal Of Educational Studies*, 57(3), 305-327, June.
- Vernez, G. (2014). Implementation of School-Based Management in Indonesia. [online]. Available from : <http://www.rand.org/pubs/monographs/MG1229>. [accessed 16 November 2021].

ภาคผนวก

พหุบัณฑิตวิชเว

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาวิจัย
เรื่อง แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

3. ข้อมูลและความคิดเห็นของท่านจะนำมาเพื่อประโยชน์ทางการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลที่ท่านตอบจะเป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากท่านด้วยดี
 จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นายกิตติพงษ์ ลาญาติ

นิสิตปริญญาโทหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน บุญ ทิโต ชีเว

ตอนที่ 1

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ตรงกับข้อมูลพื้นฐานของท่าน

1. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา
- 1.2 ครูผู้สอน
- 1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ขนาดโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงาน

- 2.1 ขนาดเล็ก (นักเรียน 1-120 คน)
- 2.2 ขนาดกลาง (นักเรียน 121-600 คน)
- 2.3 ขนาดใหญ่ (นักเรียน 601 -1,500 คนขึ้นไป)
- 2.4 ขนาดใหญ่พิเศษ (นักเรียน 1,500 คนขึ้นไป)

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตอนที่ 2

สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความเกี่ยวกับสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 แล้วทำเครื่องหมาย ✓
ลงในช่องระดับคะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับดังนี้

5 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ มากที่สุด
4 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ มาก
3 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ปานกลาง
2 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ น้อย
1 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	การปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับ สภาพปัจจุบัน					ระดับ สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
0	สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ			✓				✓			
00	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้า มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน				✓			✓			

คำอธิบาย

จากตัวอย่างข้อที่ 0 หมายความว่า ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียน
เป็นฐานด้านสถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง
และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

จากตัวอย่างข้อที่ 00 หมายความว่า ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าสภาพการบริหารโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐานด้านสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการเรียน
การสอนอยู่ในระดับน้อยและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

ข้อ	การปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับ สภาพปัจจุบัน					ระดับ สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
21	การจัดระบบอำนวยการและกำกับติดตาม เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน อย่างจริงจังและต่อเนื่อง										
22	การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มี จำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม										
23	การจัดให้บุคลากรได้มีโอกาสเป็นผู้นำตาม เหมาะสม										
24	การส่งเสริมปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร โดยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน										
25	การบริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ได้ทั้งผลผลิตและผลลัพธ์										
26	การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ กำหนดนโยบายและเสนอแนวคิดในการ ตัดสินใจของสถานศึกษา										
27	ผู้บริหาร นำกฎกติกา ที่ตกลงกันไว้มาใช้ใน การบริหารงานภายในสถานศึกษาอย่าง เคร่งครัด										
28	ผู้บริหารมุ่งเน้นประโยชน์ของผู้รับบริการ เป็นสำคัญ										
29	การรายงานผลประจำปีให้สาธารณชนทราบ										
30	ความโปร่งใส มีระบบการตรวจสอบและ ถ่วงดุลที่เป็นรูปธรรม เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องตรวจสอบการปฏิบัติงานภายใน สถานศึกษา										
31	การสร้างบรรยากาศที่ดีแก่นักเรียนมีการ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายค่านิยม และมาตรฐานในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน										

ข้อ	การปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับ สภาพปัจจุบัน					ระดับ สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
32	ผู้บริหารยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม และ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยอมรับของ สังคม										
การมีส่วนร่วม (Participation)											
33	การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียนชุมชนและสังคม										
34	การสร้างระบบเครือข่ายทั้งด้านบุคคลองค์กร และเทคโนโลยีเพื่อการบริหารงานโรงเรียน										
35	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการ ปรับปรุงแก้ไขข้อกำหนดนโยบายและ แผนพัฒนาของสถานศึกษา										
36	การใช้ฐานข้อมูลและทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชนในการจัดทำหลักสูตรและการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน										
37	การกำกับติดตามการทำงานตามแผนของ สถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ของสถานศึกษา										
38	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการ ประสานงานกับชุมชน องค์กรเอกชนองค์กร ของรัฐ เพื่อระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของ สถานศึกษา										
39	คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการ เห็นชอบการรายงานผลการปฏิบัติงานตาม แผนการปฏิบัติของสถานศึกษา										
40	คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจ เป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจนตรงกัน										

ข้อ	การปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับ สภาพปัจจุบัน					ระดับ สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
58	การพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับ ระเบียบข้อบังคับ ประกาศคำสั่งของ สถานศึกษา หรือความพึงพอใจต่อการ ปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา										
59	การรายงานผลการตรวจสอบภายในและ การประเมินภายนอกต่อต้นสังกัดและ เผยแพร่สู่สาธารณชน										
60	การรายงานผลและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องชุมชนและสาธารณชน อย่างกว้างขวางด้วยรูปแบบที่น่าสนใจ หลากหลายวิธี										
61	ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผน กลยุทธ์ตอบสนองความต้องการของชุมชน										
62	การประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพ จริงโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้										
63	การปรับปรุงการบริหารจัดการตามผลการ ประเมินและการประกันคุณภาพภายใน										
64	การตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านวิชาการด้าน บุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านการ บริหารงานทั่วไปโดยคณะกรรมการภายนอก										

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ชุดนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ซึ่งมีข้อความขอให้ท่านช่วยเสนอแนะแนวทางการบริหารดังกล่าว จำนวน 4 ด้าน

1. ข้อมูลเบื้องต้น

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
ตำแหน่ง.....
สถานที่ให้สัมภาษณ์.....
ชื่อผู้สัมภาษณ์.....
สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ด้านการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาที่ชุมชนมีส่วนร่วม

2.1.1 แนวทางดำเนินการพัฒนาสาระหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นโดยให้
ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

2.1.2 แนวทางดำเนินการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการและประสาน
ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

2.1.3 แนวทางการประสานงานร่วมกับองค์กรภายนอกในการพัฒนาสถานศึกษา

2.1.4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม

2.2 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม

2.2.1 แนวทางดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขข้อกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

.....

.....

.....

2.2.2 แนวทางดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำกับและติดตามผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

.....

.....

.....

2.2.3 แนวทางดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการปรับปรุงรายงานผลความสำเร็จของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ก่อนนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณชน

.....

.....

.....

2.2.4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม

.....

.....

2.3 ด้านการบริหารตนเอง

2.3.1 แนวทางดำเนินการเพื่อให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และตอบสนองต่อความต้องการท้องถิ่น

.....

.....

.....

2.3.2 แนวทางดำเนินการเพื่อให้การบริหารจัดการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ได้ทั้งผลผลิตและผลลัพธ์ที่เหมาะสมกับชุมชน

.....

.....

.....

2.3.3 แนวทางดำเนินการเพื่อให้มีกิจกรรมส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู บุคลากร
ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานและเข้าถึงได้ง่าย

2.3.4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม

2.4 ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล

2.4.1 แนวทางการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการตรวจสอบและ
ถ่วงดุลที่ชุมชนมีส่วนร่วม ที่ทำให้การบริหารงานในสถานศึกษามีคุณภาพ

2.4.2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม

พหุ ประถมศึกษา ชีวะ

แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้
แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

คำชี้แจง โปรดพิจารณาความเหมาะสม และความเป็นไปได้เกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้มากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้มาก
- 3 หมายถึง ระดับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้น้อย
- 1 หมายถึง ระดับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับความเหมาะสม					ระดับความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
0	สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ			✓				✓			
00	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน				✓			✓			

คำอธิบาย

จากตัวอย่างข้อที่ 0 หมายความว่า ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านสถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

จากตัวอย่างข้อที่ 00 หมายความว่า ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ข้อ	การปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	ระดับ ความเหมาะสม					ระดับ ความเป็นไปได้					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
การตรวจสอบและถ่วงดุล												
1	ชุมชนสามารถพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับ ระเบียบข้อบังคับ ประกาศคำสั่งของสถานศึกษา หรือความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ในสถานศึกษา											
2	สถานศึกษาควรมีการปรับปรุงการบริหารจัดการ ตามผลการประเมินและการประกันคุณภาพ ภายใน											
3	สถานศึกษาควรติดตามการดำเนินงานตามแผน กลยุทธ์ที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน											
4	สถานศึกษาควรมีการประชาสัมพันธ์มาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาสู่สาธารณชน											
5	สถานศึกษาควรมีการจัดทำรายงานการดำเนินงาน ตามแผนงานโครงการ ผลการประเมินต่อ หน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน											

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ(ผู้ประเมิน)

(.....)

ตำแหน่ง

ภาคผนวก ข

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุณ ปณุ ทิโต สีเว

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
49	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
50	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	สอดคล้อง
51	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
52	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	สอดคล้อง
53	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
54	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
55	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	สอดคล้อง
56	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
57	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
58	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
59	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
60	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
61	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
62	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
63	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง
64	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง

ตาราง 20 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่
พึงประสงค์ของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})		ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})	
	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์		สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
1	.802	.618	26	.878	.722
2	.858	.756	27	.948	.716
3	.870	.845	28	.940	.837
4	.869	.911	29	.886	.916
5	.839	.687	30	.896	.741
6	.884	.871	31	.888	.815
7	.871	.812	32	.855	.737
8	.889	.806	33	.884	.621
9	.795	.563	34	.853	.830
10	.880	.773	35	.888	.867
11	.831	.699	36	.845	.837
12	.881	.771	37	.832	.845
13	.906	.777	38	.829	.824
14	.906	.773	39	.883	.808
15	.925	.828	40	.932	.889
16	.781	.615	41	.929	.889
17	.422	.581	42	.875	.867
18	.881	.624	43	.844	.868
19	.841	.854	44	.828	.769
20	.916	.863	45	.827	.810
21	.888	.915	46	.900	.894
22	.916	.790	47	.898	.850
23	.915	.890	48	.885	.806
24	.878	.602	49	.867	.850
25	.875	.810	50	.899	.883

ตาราง 20 (ต่อ)

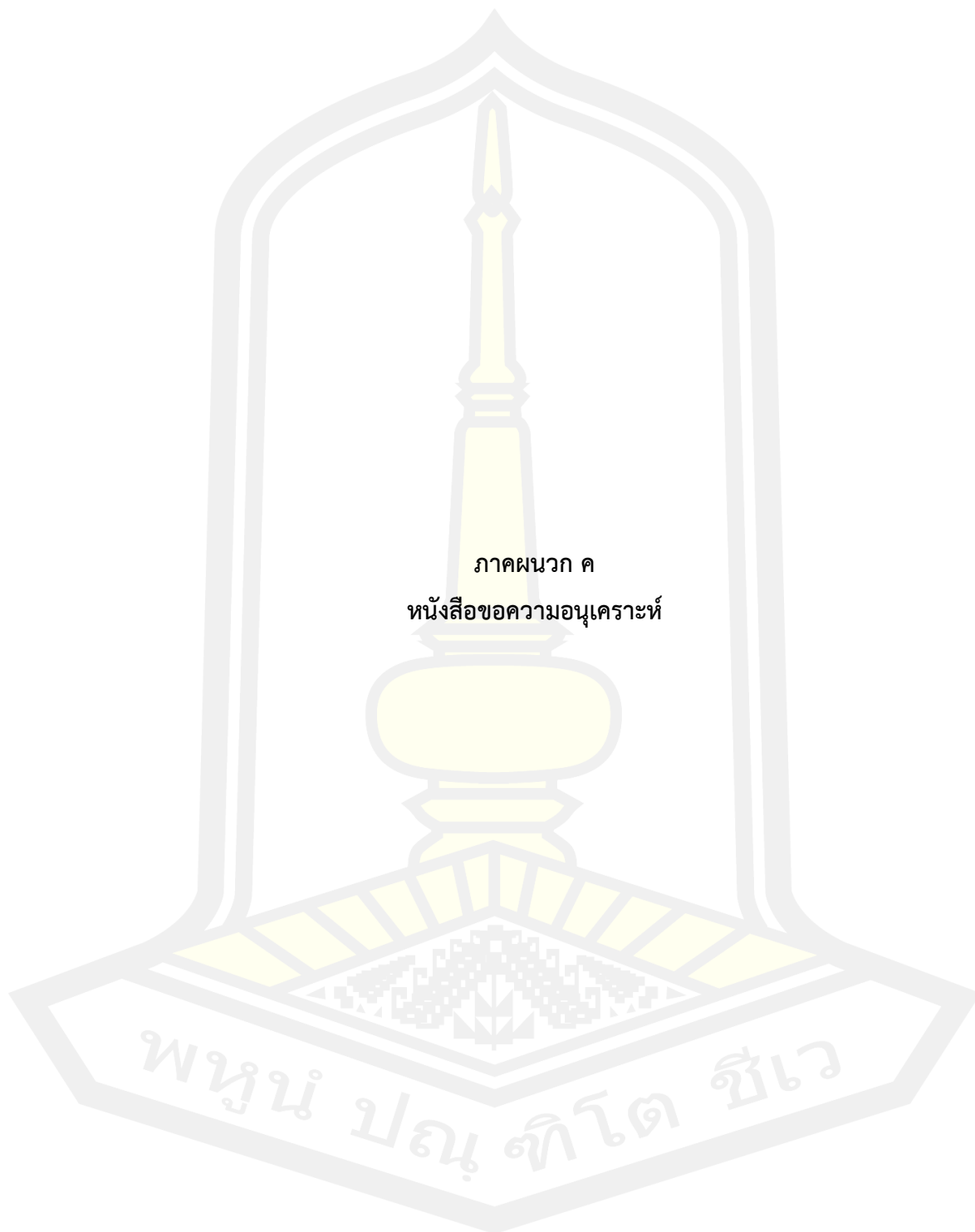
ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})		ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})	
	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์		สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
51	.904	.845	58	.924	.776
52	.917	.817	59	.853	.843
53	.920	.794	60	.912	.810
54	.903	.801	61	.910	.822
55	.933	.720	62	.937	.824
56	.911	.891	63	.930	.855
57	.882	.805	64	.834	.726

ตาราง 21 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.995	64

ตาราง 22 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.991	64

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุณฺ์ ปณฺุ จิตฺโต ชีเว

ที่ อว 0605.5(2)/ว2161

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

5 ตุลาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ว่าที่ พ.ต.ดร.จรัญ น่วมมะโน

ด้วย นายกิตติพงษ์ ลาญาติ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0879555713

ที่ อว 0605.5(2)/ว2161

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

5 ตุลาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เรียน นายมณูญ เพชรมีแก้ว

ด้วย นายกิตติพงษ์ ลาญาติ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โอมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0879555713

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว2161 วันที่ 5 ตุลาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย จิตรนันท์

ด้วย นายกิตติพงษ์ ลาญาติ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว2161 วันที่ 5 ตุลาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ

ด้วย นายกิตติพงษ์ ลาญาติ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว2161 วันที่ 5 ตุลาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน

ด้วย นายกิตติพงษ์ ลาญาติ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ อว 0605.5(2)/ว2609

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

22 พฤศจิกายน 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

ด้วย นายกิตติพงษ์ ลาญาติ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายกิตติพงษ์ ลาญาติ ทำการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อ นิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โอมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0879555713

ที่ อว 0605.5(2)/ว2010

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

29 ธันวาคม 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

ด้วย นายกิตติพงษ์ ลาญาติ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นายกิตติพงษ์ ลาญาติ เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี เพื่อนิตินจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0879555713

ที่ อว 0605.5(2)/ว119

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 มกราคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายปรีชา พุทธลา

ด้วย นายกิตติพงษ์ ลาญาติ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำ ข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0879555713

ที่ อว 0605.5(2)/ว119

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 มกราคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.วีระศักดิ์ ปิตตลาโพธิ์

ด้วย นายกิตติพงษ์ ลาญาติ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำ ข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0879555713

ที่ อว 0605.5(2)/ว119

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 มกราคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายภัทร สมบัติ

ด้วย นายกิตติพงษ์ ลาญาติ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำ ข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0879555713

ที่ อว 0605.5(2)/ว195

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

18 มกราคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายสมพร แข็งพิลา

ด้วย นายกิตติพงษ์ ลาญาติ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งสรรค์ โนมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0879555713

ที่ อว 0605.5(2)/ว195

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

18 มกราคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายวิทยา นนทันทภา

ด้วย นายกิตติพงษ์ ลาญาติ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0879555713

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว195 วันที่ 18 มกราคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาท เนืองเฉลิม

ด้วย นายกิตติพงษ์ ลาญาติ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. . . สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว195 วันที่ 18 มกราคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงส์

ด้วย นายกิตติพงษ์ ลาญาติ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว195 วันที่ 18 มกราคม 2565

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญญารัตน์ โจร

ด้วย นายกิตติพงษ์ ลาญาติ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุมัติครุภัณฑ์จากท่านเป็นขออนุมัติครุภัณฑ์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างภาพประกอบการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน

พหุบัณฑิต ชีวะ

สัมภาษณ์ นายภัทร สมบัติ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวหมู และ ดร.วีระศักดิ์ ปัตตالاโพธิ์
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเม็กดำ เรื่อง แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับ
สถานศึกษา วันที่ 14 มกราคม 2565

สัมภาษณ์ นายปรีชา พุทธลา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนสูงดอนหลี่ เรื่อง แนวทางการบริหารโดย
 ใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา วันที่ 17 มกราคม 2565

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายกิตติพงษ์ ลาญาติ
วันเกิด	วันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2536
สถานที่เกิด	อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 62 หมู่ที่ 4 ตำบลเคือศรีคันไชย อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร รหัสไปรษณีย์ 47120
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านสระแคน เลขที่ 6 หมู่ที่ 9 ตำบลราษฎร์พัฒนา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44110
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2555 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสารคามพิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2560 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2565 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ทัโต ชีเว